

NARKOTIKA, STABILITET OG MENNESKERETTIGHETER

*EN ANALYSE AV USAs KRAV OG INTERESSER VED
DEMOBILSERINGEN AV DE PARAMILITÆRE I COLOMBIA
2002-2005*

MATIAS LOE

MASTEROPPGAVE I STATSVITENSKAP

UNIVERSITETET I OSLO

APRIL 2008

34 922 ord

Kart over Colombia	5
Til mine venner, og alle jeg kjenner.....	6
SAMMENDRAG	7
1.0 INNLEDNING.....	10
1.1.1 PROBLEMSTILLING, FOKUS OG AVGRENSNINGER.....	12
1.1.2 BAKGRUNN FOR OPPGAVENS FOKUS	13
1.2 ARGUMENTET	13
1.3 TEORETISK RAMMEVERK.....	15
1.4.1 ANALYTISK FREMGANGSMÅTE.....	16
1.4.2 INTERVJUER.....	17
1.4.3 DOKUMENTANALYSE	20
1.4.4 SENSUR OG TILGANG TIL KILDER.....	22
1.4.5 VALIDITET OG RELIABILITET.....	23
1.5 OPPGAVENS STRUKTUR.....	25
2.0 BAKGRUNN FOR FREMVEKST AV DE PARAMILITÆRE GRUPPENE	26
2.1 DET NITTENDE ÅRHUNDRE.....	26
2.2 INKLUSJONSKRAVETS VEKST OG FALL, 1900 – 1958.....	27
2.3 SENTRALSTATENS FREMVEKST OG DOMINANS	28
2.4 NARKOTIKAKARTELLERNE.....	30
2.5.1 PARAMILITÆRE FREM TIL KARTELLENES OPPLØSNING.....	33
2.5.2 PARAMILITÆRE ETTER KARTELLENES OPPLØSNING.....	35
2.5.3 EROBRING AV LOKALSTATEN.....	36
2.5.4 YTRE BETINGELSER	38
2.6.1 AUTODEFENSAS UNIDAS DE COLOMBIA (AUC)	39
2.6.2 POLITISKE AMBISJONER	41
2.7 OPPSUMMERING	44
3.0 COLOMBIAS REGJERING.....	46
3.1. URIBE.....	46
3.2.1 GJENVINNING AV DET STATLIGE VOLDSMONOPOL.....	46
3.2.2 FAST HÅND – PLAN PATRIOTA	47
3.3 STORT HJERTE.....	48
3.4 NÆRINGSPOLITIKK.....	49
3.5 BUSH OG URIBE	50
3.6 URIBES KOALISJON, EN SKJØR ALLIANSE	51
3.7 OPPSUMMERING	53
4.0 USAs INTERESSER I COLOMBIA	55
4.1 USAs HISTORISKE FORHOLD TIL COLOMBIA	55
4.2 KRIG MOT NARKOTIKA	55
4.3.1 PLAN COLOMBIA.....	57
4.3.2 NARKOTIKA OG FARC, EN DUALITET?.....	58
4.3.3 BEGRENSET SUKSESS	59
4.3.4 INNENRIKSPOLITISK BAKTEPPE.....	60
4.3.5 KRIGEN MOT TERRORISME	61
4.3.6 AUC OG KRIGEN MOT TERROR.....	62
4.4 UTLEVERINGSAVTALER	63

4.5 DEMOKRATI OG MENNESKERETTIGHETER	64
4.6 OPPSUMMERING.....	67
5.0 FORHANDLINGSPROSESSEN, UTLIVERINGSPROBLEMATIKKEN ..	68
5.1 ET NØDVENDIG LEGALISERINGS-PROSJEKT	68
5.2.1 DET JURIDISKE RAMMEVERK I	70
5.2.2 VERDENS OG USAs REAKSJONER	71
5.3 RISIKO OG NYTTE FOR USA.....	73
5.4.1 URIBES MÅL OG PRIORITERINGER.....	74
5.4.2 AUC OG REGJERINGEN, EN ENDRET KOST-NYTTE KALKYLE	75
5.5 ET REVIDERT LOVFORSLAG.....	78
5.6 AUCs NYE LEDERSKAP	79
5.7 RALITO II -AVTALEN	80
5.8 KONSTANTE MÅL, NYE STRATEGIER	83
5.9 LØSNINGEN PÅ UTLIVERINGSSPØRSMÅLET	86
5.10 POLITISK RETTSKRENKING.....	87
5.11.1 BEHANDLINGEN I COLOMBIAS KONGRESS	88
5.11.2 BEHANDLING I KONGRESSENS FØRSTE KOMITÉ.....	89
5.11.3 BEHANDLING I KONGRESSENS ANDRE KOMITÉS OG PLENUM ...	89
5.12 ADGANGSKRITERIER	90
5.13 OPPSUMMERING	91
6.0 MENNESKERETTIGHETER OG DE INTERNASJONALE	
STANDARDERENE.....	93
6.1. DE INTERNASJONALE STANDARDENE.....	93
6.2 INTERNT PRESS.....	95
6.3 ET ALTERNATIV LOVVERK	96
6.4 AUCs KRAV SPLITTER REGJERINGEN.....	97
6.5 NYTTE FOR AUC	100
6.6 USAs POLITISK OG ØKONOMISK STØTTE	100
6.7 OPPSUMMERING	104
7.0 OPPSUMMERING, KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE	
KOMMENTARER	106
7.1 OPPSUMMERING AV OPPGAVEN.....	106
7.2 DRØFTING AV HYPOTESEN	108
7.3 AVSLUTTENDE KOMMENTARER	110
7.4 ALTERNATIVE FORKLARINGER.....	111
8.0 POSTLUDIUM	113
8.1 HØYESTERETTS ENDRINGER	113
8.2 BÅND MELLOM PARAMILITÆRE OG POLITIKERE.....	114
8.3 ET NYTT FORHOLD MELLOM USA OG COLOMBIA?.....	115
8.4 SLUTTEN PÅ COLOMBIANSK PARAMILITARISME?.....	116
LITTERATURLISTE	117

Kart over Colombia

Kilde: http://www.intute.ac.uk/sciences/worldguide/html/856_map.html#map2

Til mine venner, og alle jeg kjenner.

Gracias a la vida que me ha dado tanto

Datainnsamlingen til denne analysen var morsom og inspirerende. Skriveprosessen derimot var preget av en alarmerende mangel på mestringsglede, som førte til at jeg tidvis verken så skogen eller trærne. Den prosessen har sporet meg til ettertanke om karriere, livsholdning og hvilke verdier som er viktig i trygge Norge. Det har vært en interessant prosess; jeg er glad er ferdig.

Jeg vil benytte denne anledningen til å takke min familie for deres kjærighet; mine venner for deres sjenerøsitet; min veileder Jennifer Schirmer for hennes tålmodighet og mine informanter i Colombia og Spania for deres imøtekommenhet. En særlig takk går til Blanca Capachoe for hennes praktiske hjelp, men mest for at hun, tross min pessimisme ga meg håp om at Colombia vil få det bedre; til Andreas for hans store hjerte; til Jørgen for alle sigarettene og til sist; til Siham:

I loved you when our love was blessed
and I love you now there's nothing left.
(L. Cohen)

.

SAMMENDRAG

Denne masteroppgaven forsøker å definere og analysere USAs krav og interesser i forbindelse med demobiliseringen av den paramilitære paraplyorganisasjonen, Autodefensa Unidas de Colombia (AUC), i tidsrommet 2002-2005. USAs støttet disse forhandlingene politisk, men satte krav om at deres utleveringsbegjæringene ikke måtte blokkeres som følge av forhandlingene.

I lys av neorealismen og sosialkonstruktivistisk teori forsøker oppgaven å underbygge hypotesen:

USA krevde et lovverk som ga anledning til å reaktivere og effektivere utleveringsbegjæringene ved manglende eller ufullstendig brudd mellom de demobiliserte og narkotikaindustrien.

Tross for at bevæpningen av sivilbefolkningen ble forbudt ved lov i 1989, vokste de paramilitære kraftig i løpet av nittitallet. Denne ekspansjonen skyldtes først og fremst at de fikk kontroll over narkotikaindustrien. Fra tidligere å være relativt små og løst organiserte grupper i andres tjeneste, utviklet de paramilitære komplekse organisasjoner med stående hærer. Det ble nødvendig å dominere territorier på permanent basis for å beskytte egen narkotikaproduksjon, samt erobre strategisk viktige områder til utskipning av raffinert kokain. En naturlig og nødvendig forlengelse av imperativet om militær territoriell kontroll førte til en økonomisk og politisk overtakelse av lokalstaten. Da forhandlingene startet i 2002 hadde AUC, ifølge enkelte kilder, kontroll over nesten førti prosent av landet.

Etter den kalde krigens slutt fortsatte USA sin støtte til colombianske myndigheter, men målet endret seg fra å bekjempe kommunismen til å bekjempe narkotikaindustrien. Kampen mot narkotika er en viktig drivkraft bak USAs engasjement i Colombia, men også økonomiske og politiske interesser ligger bak programmet *Plan Colombia*. Mellom 2000 og 2006 kanaliserte USA nesten fire

milliarder dollar, hovedsakelig til colombiansk politi og militære gjennom nevnte program.

De paramilitæres kontroll over narkotikaindustrien, samt deres barbariske krigføring, førte til et motsetningsforhold til USA. I 2001 ble AUC fordømt av USA som en terroristorganisasjon og i 2002 utformet Washington utleveringsbegjæringer på to av AUCs toppledere. Dette er ikke den eneste, men antatt viktigste enkeltgrunn til at AUC ønsket en forhandlingsløsning med staten i desember 2002. AUCs viktigste krav ved en demobilisering var straffefrihet og adgang til institusjonalisert politikk. De paramilitære motsatte seg også erstatningsansvar overfor sin ofre.

En forhandlingsløsning var i USAs interesse fordi den ville tjene USAs politiske og økonomiske interesser knyttet til et stabilt Colombia, og effektivisere deres antinarkotika program. Historien har imidlertid vist at det colombianske fengselsvesen og rettsystem ikke evner å hindre at narkotikaindustriens bakmenn fortsetter å administrere sine forretninger fra sine celler. USA satte derfor krav til Colombia om at en demobiliseringsprosess ikke måtte blokkere deres utleveringsbegjæringer, og et rettsoppgjør i henhold til de internasjonale standardene til *straff, oppklaring og erstatning*. Disse standardene forbyr straffeimmunitet, gir ofrene erstatning og etablerer mekanismer for å oppklare fortidens forbrytelser. Oppgaven fokuserer på utleveringskravene, men hevder at forhandlingsresultatet ikke kan sees løsrevet fra de internasjonale standardene.

AUC motsatte seg naturlig nok et lovverk som ikke ga beskyttelse mot utlevering til USA. Løsningen på utleveringsproblemet ble at den colombianske presidenten Álvaro Uribe lovet å ikke utlevere paramilitære som brøt sine bånd til narkotikaindustrien og godtok betingelsene gitt i det juridiske rammeverket *Justicia y paz*. Skulle de derimot forsette å berike seg ved hjelp av organisert narkotikaindustri, ville de bli overlevert til USA retts- og fengselsvesen. Faren ved en slik løsning for de paramilitæres del, var at Uribes løfte var personlig og følgelig ikke ville være bindene for Uribes etterfølger.

Slik USAs ambassadør tolker loven *Justicia y paz*, underbygger denne løsningen oppgavens hypotese. Imidlertid er det juridiske eksperter som trekker en slik tolkning i tvil og hevder at det juridiske rammeverket gir de paramilitære en juridisk garanti mot utlevering. Hvordan en domstol vil dømme i en eventuell fremtidig utleveringstvist, vil derfor sannsynligvis være avhengig av de paramilitæres evne til å mobilisere juridiske og politiske ressurser. Selv om USA ambassadørs tolkning underbygger hypotesen, kan den falsifiseres ved en eventuell fremtid rettsavgjørelse.

For å kunne møte et eventuelt fremtidig press fra USA var det nødvendig for AUC å beholde sin politiske og økonomiske makt.

En slik økonomisk og politisk makt ble tilstått de paramilitære ved at de internasjonale standardene i praksis ble neglisjert, og at de demobiliserte i praksis slapp erstatningsansvar. Det var selvsagt et mål i seg selv å beholde og legitimere sin økonomiske og politiske makt, men da det ble klart at Uribe bare kunne gi en politisk og ikke juridisk garanti mot utlevering, ble det absolutt nødvendig for AUC å etablere seg som en innenrikspolitisk maktfaktor.

Disse internasjonale standarden til *straff, oppklaring og erstatning* har til hensikt å bryte ned de paramilitæres økonomiske makt og de samfunnsstrukturer som hadde muliggjort deres fremvekst. Disse kravene ble forkastet av de paramilitære som i tospann med den rurale eliten ikke ønsket å tilrettelegge for en ny politisk modell, men å motvirke sentrumselitens forsøk på å innføre økonomiske og politiske reformer. Demobiliseringen var derfor også en intern strid om grunnleggende politiske strukturer mellom en reaksjonær rural elite og en moderne og liberal sentrumselite.

1.0 INNLEDNING

*Nytteløst er hele ferden
Jeg har tapt min tro på Gud og verden
(Ibsen)*

Siden uavhengigheten fra Spania har Colombia vært styrt av et relativt lite oligarki som har kontrollert landet politisk og økonomisk. I etterkrigstiden knyttet denne eliten seg til USA. Washington¹ ga økonomisk støtte til å ruste opp industrien og militær støtte til å bekjempe landets kommunistiske gerilja som hadde oppstått i etterkrigstiden. Etter den kalde krigens slutt fortsatte den militære hjelpen, men med den uttalte hensikt å bekjempe landets narkotikaindustri.

Frem til 1989 var bevæpning av sivilister og organisering av disse i selvforsvarsgrupper, i dagligtale kjent som paramilitære, en del av Colombias og USAs offisielle strategi for å bekjempe geriljaen. I løpet av nittitallet fikk de paramilitære i økende grad kontroll over narkotikaindustrien. De enorme økonomiske ressursene gjorde at de løsrev seg fra sentralstatens kontroll, og begynte å opptre som en tredje part i konflikten. På slutten av nittitallet hadde de paramilitære territoriell, militær, økonomisk og politisk kontroll i store deler av landet. Dette førte til at tapet av statlig kontroll ble en konstant trussel mot Colombias stabilitet, og mer diskutabelt, statens overlevelse. Destabiliseringen av den colombianske stat og økt narkotikaproduksjonen ble av USA oppfattet som en trussel mot egne nasjonale interesser. Det er på denne bakgrunnen en må forstå etableringen av det femårige programmet *Plan Colombia* i år 2000 som hadde til hensikt å bekjempe narkotikaindustrien, løse den væpna konflikten og styrke staten. I 2006 hadde Colombia mottatt nærmere fire milliarder dollar gjennom dette programmet (El Tiempo 16.9.2006).

Da den uavhengige kandidaten Álvaro Uribe vant presidentvalget i 2002 lovet han å gjenvinne det statlige voldsmonopolet, enten gjennom forhandlinger eller ved å

---

¹ Washintgon og Bogotá brukes som synonymer til henholdsvis USA og Colombia for å danne bedre flyt i språket.

bekjempe de væpna gruppene militært. Kort etter besluttet den paramilitære paraplyorganisasjonen *Autodefensas Unidas de Colombia* (AUC) å innlede forhandlinger med staten. AUCs viktigste krav var erstatnings- og straffefrihet, samt adgang til institusjonalisert politikk.

Forut for forhandlingene hadde USA klassifisert AUC som en terroristorganisasjon, fordømt deres systematiske angrep på sivile og begjært flere topplederne utlevert til USA for sine nære bånd til narkotikaindustrien. Bush-administrasjonen støttet likevel forhandlingene med de paramilitære, men satte krav til Colombia om et rettsoppgjør som overholdt de internasjonale standardene til *straff, oppklaring og erstatning*. Disse internasjonale standardene som forbyr straffefrihet for særlig grove forbrytelser, pålegger stater å oppklare fortidens forbrytelser og å gi erstatning til ofrene, er fastsatt gjennom en rekke konvensjoner i regi av FN og Organisasjonen for Amerikanske Stater.

Videre insisterte USA på at utleveringsbegjæringene ikke skulle bli gjenstand for forhandlinger, eller at disse skulle blokkeres juridisk. Flere analytikere har pekt på at det nettopp var USAs utleveringskrav som førte til at AUC søkte en forhandlingsløsning med staten. Det er derfor naturlig å fokusere dette temaet. Oppgaven forsøker imidlertid også å vise hvordan en de facto neglisjering av de internasjonale standardene var nødvendig for at AUC kunne godta den valgte løsningen på utleveringsproblematikken.

Fra forhandlingenes start var en viss fleksibilitet vedrørende utleveringskravene forventet fra USAs side, fordi for å si det med monseñor Pedro Rubianos ord, "*ingen demobiliserer seg for å bli utlevert*" (El Tiempo 11.4.2004).

1.1.1 PROBLEMSTILLING, FOKUS OG AVGRENSNINGER

En effektivering av utleveringskravene var med andre ord uforenlig med en forhandlingsløsning. Problemstillingen blir derfor:

Under hvilke forutsetninger kunne USA akseptere en demobilisering som innebar at deres utleveringsbegjæringer ikke ble effektivert?

Problemstillingens korresponderende hypotese blir dermed:

USA krevde et lovverk som ga anledning til å reaktivere og effektivere utleveringsbegjæringer ved manglende eller ufullstendig brudd mellom de demobiliserte og narkotikaindustrien.

Hva USA kan godta (den avhengige variabelen) betinges altså av hvilke muligheter (den uavhengige variabelen) de har til å straffe demobiliserte som fortsetter narkotikatraffikering også etter en eventuell demobilisering.

For å kunne drøfte hypotesen, analyserer denne oppgaven AUCs, Colombias og USAs nyttepotensial og eventuelle risikoer i forbindelse med demobiliseringsprosessen. Videre fokuseres det på de paramilitæres fremvekst, utvikling, hvilke rolle de spiller i colombiansk politikk og hvilke politiske og private interesser som forfølges.

Deretter diskuteres USA og Colombias interesser, og forholdene mellom disse. Washingtons og Bogotás mål er i høy grad sammenfallende i ønsket om å styrke den colombianske stat, men skjuler et latent motsetningsforhold. Colombias viktigste interesse er å bekjempe illegale væpna grupper, mens USA er programforpliktet til også å prioritere kampen mot narkotika. Forhandlingsprosessen viste at et slikt mellom narkotikaindustrien og væpna grupper ikke lot seg realisere. Fusjonen mellom narkotikaindustrien og AUC, og hvordan USA forholdt seg til denne, danner oppgavens hovedfokus.

Fremveksten av colombiansk gerilja og deres militærpolitiske agenda er kun overfladisk behandlet. Det er likevel viktig å være klar over at landets største geriljagruppe, *Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia* (FARC²) kontrollerer opp mot førti prosent av landets territorium og blir sett på som den største trusselen mot Colombias nasjonale sikkerhet (Velasco 2006*³). AUC har forsøkt å rettfærdiggjøre sine massive brudd på internasjonal humanitær lovgivning, og sine nære bånd til narkotikaindustrien, ved å hevde at dette var nødvendig i deres kamp mot geriljaen.

1.1.2 BAKGRUNN FOR OPPGAVENS FOKUS

Det kan virke rart at datene til denne oppgaven som forsøker å definere og analysere USAs interesser og mål, er samlet inn under et feltarbeid i Colombia. Grunnen til dette er at jeg valgte å forandre problemstillingen kort tid etter min ankomst til Bogotá. Jeg hadde i utgangspunktet planlagt å analysere menneskerettighetsorganisasjoners innflytelse på utformingen av loven som regulerte demobiliseringen av de paramilitære. Jeg forstod imidlertid raskt at det var vanskelig å analysere colombiansk politikk uten å ta hensyn til USAs interesser og mål. Problemstillingen bunner i at det ikke umiddelbart var åpenbart hva USA ønsket å oppnå ved å støtte demobiliseringen, men samtidig sette umulige krav om at deres utleveringsbegjæringer skulle respekteres.

1.2 ARGUMENTET

Forhandlingene mellom AUC og den colombianske stat hadde et betydelig nyttepotensial for USAs interesser i Colombia, men kunne også føre til et tilbakesteg for USAs mål om å begrense kokainproduksjonen. På den ene siden ville en demobilisering som ga juridisk garanti mot utlevering til USA, ikke gi de paramilitære de nødvendige incentivene til å bryte båndene til narkotikaindustrien. I kombinasjon

---

² Colombias revolusjonære væpna styrker

³ Stjernen viser at kilden stammer fra et intervju. Se punkt 1.4.1

med deres krav om adgang til institusjonalisert politikk kunne dette gi narkotikatrafikanter⁴ representasjon i Colombias lovgivende forsamling. En slik representasjon ville vært et betydelig tilbakesteg for USAs antinarkotikaprogrammer ved å svekke det State Department anser som det viktigste redskap i kampen mot narkotika; *politisk vilje* (Policy and program development 2000, 30. avsnitt).

En vellykket demobiliseringsprosess var utvilsomt i USAs interesse av tre grunner. For det første vil økt stabilitet i Colombia tjene USAs næringsinteresser i landet og politiske innflytelse i Andes-regionen. For det andre vil en utvidelse av rettsstaten til AUC-kontrollerte territorier effektivisere kampen mot narkotika ved å muliggjøre en straffeforfølgelse av narkotikaindustriens bakmenn (Thoumi 2006*). For det tredje ville en avtale med de paramilitære kunne gi økt informasjon om smuglerruter, hvitvaskingsmekanismer og distribusjonsnettverk (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:23). Et brudd på forhandlingene der de paramilitære i verste fall vendte seg mot staten, kunne føre til en ytterligere destabilisering av Colombia.

USA var derfor positivt innstilt til forhandlingene. De var likefullt avhengig av en mekanisme som kunne tvinge de paramilitære til å bryte sine bånd med narkotikaindustrien. Oppgavens sentrale hypotese hviler på USAs manglende tiltro til det colombiansk rettssystem og fengselsvesen evne til å garantere at de demobiliserte ikke gjenopptok kontrollen over narkotikaproduksjonen etter en eventuell avtale med staten. For å gi de demobiliserte det nødvendig incentiv til å kutte sine bånd til narkotikaindustrien, antar oppgaven at Washingtons ønsket å beholde utleveringskravene som et fremtidig disiplineringsinstrument.

---

⁴ Jeg kommer til å bruke det fornorskede formen av det spanske ordet ”*narcotraficantes*” for å referere til den organiserte narkotikaindustriens bakmenn

1.3 TEORETISK RAMMEVERK

For å definere USAs, AUCs og Colombias interesser og forholdet mellom aktørene brukes neorealisme. Neorealisme er ingen konkret teori, men snarere et generelt ide-system om hva stater ønsker, og hva som motiverer dem til handling (Dunne og Smith 2001:149, Robinson 2001:322).

Neorealismen postulerer at aktørene er egennyttige rasjonelle enheter som til enhver tid søker å maksimere egen vinning i et anarkisk system, der de kun har egne maktmidler å stole på (Lamy 2001:186). Klassisk realisme har begrenset staters mål og interesser til å sikre egen overlevelse og deretter utvide egen politisk og territoriell suverenitet (ibid. 191). Neorealismen anerkjenner imidlertid også at statens økonomiske fundament og sårbarhet bør betraktes som et eget aspekt i internasjonal politikk (Fermann 2001:204). Siden alle stater forfølger eksogent gitte verdier som territoriell, økonomisk, og politisk ekspansjon, postulerer neorealismen at et hvert forhandlingsutfall er et uttrykk for de respektive aktørenes interesser og kapabiliteter (Kranser 1995: 258, 268). Motsetningsforholdet mellom AUC og USA gjør teorien velegnet til å forstå demobiliseringsprosessen.

AUC er en sammenslutning av geografiske enheter som nyter full territoriell, økonomisk og politisk kontroll i sine kjerneområder. De paramilitære overtok i løpet av nittitallet statens funksjoner som vern mot ytre fiende, håndhevelse av indre orden, skatteinnkreving og sosial omfordeling. Selv om de paramilitære formelt ikke var anerkjent som egne stater, var de i praksis uavhengighet av den colombianske staten, og kan defineres som et statsforbund innenfor neorealismens teoretiske rammeverk⁵. Demobiliseringen av de paramilitære kan derfor forstås som en internasjonal forhandlingssituasjon, uten en høyere autoritet som aktørene respekterer.

Neorealismen ser på stater som enhetlige aktører og ignorerer intern splittelse (Krasner 1995:259). Dette tilslører blant annet den uenighet som oppstod mellom kongress og

---

⁵ Neorealismen ser på stater som de viktigste aktørene i det internasjonale systemet (Lamy 2001:192).

administrasjon, både i Colombia og i USA. Disse interne stridighetene analyseres og kommenteres. Til slutt argumenteres det for at det var de to administrasjonenes posisjoner som var avgjørende for det endelige forhandlingsutfallet. Den interne splittelsen innad i AUC som ble tydelig våren 2004, blir også kommentert.

Neorealismen kan ikke forklare drivkreftene bak USAs kamp mot narkotika, eller deres krav om at Colombia gjennomfører et rettsoppgjør i overensstemmelse med de internasjonale standardene til *straff, oppklaring* og *erstatning*. Kampen mot narkotika blir derfor behandlet og analysert separat på bakgrunn av innenrikspolitiske forhold, mens respekten for de internasjonale standardene blir analysert i lys av sosialkonstruktivistisk teori.

Sosialkonstruktivismen hevder at staters interesser ikke er eksogent gitte, og forsvarer at diskursive betingelser har innvirkning på staters mål og interesser (Østerud 2001:164). Staters interesser er med andre ord ikke ene og alene et produkt av menneskers maktbegjær, slik Morgenthau mener, eller en funksjon av et anarkisk system, slik Waltz hevder (ibid. 159-160). USAs krav til Colombia om å overholde de internasjonale standardene, kan ikke forstås i henhold til rasjonell teori. Derimot må dette kravet tolkes som en endogen verdi, og sees i sammenheng med at respekten for menneskerettigheter de siste tretti årene er blitt ”*a constitutive element of modern and ”civilized” statehood*” (Risse og Ropp 1999:234).

Empirien vil fortløpende bli drøftet i lys av de to teoriene.

1.4.1 ANALYTISK FREMGANGSMÅTE

Undersøkelsesenheten i denne analysen er USAs interesser i forbindelse med demobiliseringen av AUC. Disse er forsøkt avdekket ved å tolke og analysere deres utspill og handlinger under, og i umiddelbar etterkant av at loven som regulerer demobiliseringen ble vedtatt i juni 2005. Det er imidlertid klart at selv om USAs

interesser forble konstante, endret strategiene for å realisere disse seg som en respons på de andre aktørenes utspill og ny informasjon.

Demobiliseringsprosessen av AUC befant seg i sentrum for USAs interesser i Colombia og berørte så vidt forskjellige saksfelt som internasjonale normer, næringsinteresser, politisk stabilitet og kampen mot organisert narkotikaindustri. I denne myriaden av sammenvevde mål er det vanskelig å isolere et sett variabler med verdier og forklaringskraft, fra helheten. "Singel Case" er dermed det forskningsdesignet som Yin anbefaler (Yin 1994:13). Videre er analysen et teoretisk fortolkende case, der anvendte teorier gir mening til empirien (Andersen 2003:68). Teorien, eller rettere sagt teoritradisjonen som blir brukt til å fokusere undersøkelsen, er på sin side ikke en rigid analysemodell, men gir kun generelle føringer for å etablere kategoriseringer og fastslå årsakssammenhenger. For å utarbeide og underbygge hypoteser og avdekke dynamikken i et slikt case, nevner Yin seks mulige informasjonskilder⁶ (Yin 1994:80). Jeg har brukt to av disse, intervjuer og dokumentanalyse.

1.4.2 INTERVJUER

Intervjuene plasserer seg i kategorien "Topical Interviews" som undersøker hva, når, hvordan og med hvilken konsekvens en hendelse fant sted. Det er likevel ingen vanntette skott mellom denne typen intervjuer og "Cultural Interviews" som søker å forklare hvordan begivenhetene og normer blir tolket av impliserte parter (Rubin og Rubin 2005:9-11). Intervjuenes kulturelle aspekt, der det ble åpnet for intervjuobjektens egne tolkninger gjennom relativt vide spørsmålskategorier ga, forhåpentligvis, en bredere forståelse for konflikten og informantens ståsted. Dette er ikke minst viktig når denne personens bias skulle evalueres.

Intervjuene ble gjort under et seks måneder langt opphold i Colombia i siste halvdel av 2006. Et slikt feltarbeid ga rik anledning til å møte og samtale med et vidt spekter

---

⁶ Intervjue, dokumentanalyse, deltagende observasjon, direkte observasjon,, arkivanalyse og artefakter

av Colombias sosiale lag; fra demobiliserte paramilitære, narkotikasmuglere og internflyktninger til militære, lokalpolitikere og senatorer. Selv om mange av disse samtalene knapt kan kalles intervjuer, gav de likevel verdifull bakgrunnsinformasjon og innsikt i colombiansk kultur og tenkesett. Denne kunnskapen satte meg på sporet av interessante hendelser, og økte min forståelse av hvordan konflikten og den politiske situasjonen oppfattes av impliserte parter.

De fleste intervjuobjektene kom jeg i kontakt med ved å delta på seminarer, oppsøke frivillige organisasjoner, universiteter og politiske og sosiale organisasjoner. Disse kunne enten bistå direkte, eller henvise til eksperter på det aktuelle saksfelt. Et problem ved å finne intervjuobjekter ved hjelp av slike nettverk er at det kan være problematisk å finne personer med avvikende meninger. Dette ble forsøkt motvirket ved bevisst å oppsøke forskjellige sosiale og politiske nettverk. Så langt det var mulig, forsøkte jeg å få et bredt utvalg av informanter, i forhold til alder, kjønn, utdanning og politisk ståsted, siden disse variablene har betydning både for hva en vektlegger og hvordan begivenheter tolkes. Det er likevel en klar overvekt av velutdannede middelaldrende menn blant mine informanter, noe som ifølge Mikkelsen er en klassisk feil (Mikkelsen 1995:104). Siden kvinner og menn oppfatter og tolker begivenhetene forskjellig er det en fare for at ikke alle relevante aspekt er belyst.

Gjennom en særlig god kontakt med sekretæren til senator Juan Fernando Cristo (Partido Liberal), Blanca Capachoe⁷, ble det arrangert en rekke intervjuer med politikere og embetsmenn. Alle disse intervjuene var såkalte "focused conversations" eller "semi-strukturerte intervjuer" (Mikkelsen 1995:102) der spørsmål ble droppet eller tilført i henhold til en stikkordsliste (Yin 1994:85). Formålet med disse intervjuene var å prøve å avdekke drivkreftene bak begivenhetene ved å kartlegge "nøytrale" fakta som "hvem", "hva", "hvor" og "når". Spørsmål om intervjuobjektens personlige tolkninger ble i all vesentlighet stilt til slutt, selv om dere ståsted i regelen raskt kunne identifiseres både gjennom kroppsspråk og ordvalg.

---

⁷ Capachoe fungerte både som en nøkkelinformant slik Yin anbefaler (Yin 1994:80), og var en kunnskapsrik og inspirerende diskusjonspartner.

Med to unntak foregikk intervjuene på spansk og ble foretatt i intervjuobjektens kontorer, og i noen tilfeller på offentlige spisesteder. De fleste intervjuene ble spilt inn på bånd, uten om i en håndfull tilfeller der informantene motsatte seg dette, eller advarte mot at det ville komme til å påvirke deres svar. Etter hvert intervju ble det laget et referat av samtalen og de viktigste funnene forsøkt systematisert. Hvert intervju startet med en at jeg ga en kort presentasjon av meg selv og oppgaven, samtidig som jeg forsøkte å avdekke informantens bakgrunn, og om vedkommende hadde første eller annenhånds kunnskap om fenomenet jeg var interessert i (Rubin og Rubin 199:72).

Sammenlignet med dokumentanalyse gir intervjusituasjonen mulighet til å avklare uklarheter, forfølge særlig interessante temaer og lese intervjuobjektets kroppsspråk. Dette kan gi en svært tilfredsstillende følelse av å effektivisere datainnsamlingen. Samtidig kan det være en krevende og frustrerende metode når objektet er lite samarbeidsvillig, og/eller man ikke behersker situasjonen på grunn av nervøsitet, varme, støy eller språkproblemer. Dette påvirker kommunikasjonen med informantene, og forringer informasjonens kvalitet. Dette ble forsøkt motvirket gjennom grundig forberedelser, konkrete ikke-ledende og tilforlidelige spørsmål. Flere ganger opplevde jeg at intervjuobjektet unngikk å svare direkte på spørsmålet eller kom med uriktige opplysninger. Slik unngåelse av spørsmålet, bevisst eller ubevisst omgåelse av sannheten og/eller dogmatiske svar, var i seg selv interessant, og ble betraktet som viktige ledetråder mot en mer komplett forståelse av fenomenet (Rubin og Rubin 2005:72).

Et intervju er til tross for den personlige kontakten og intervjuobjektets eventuelle overbevisningsevne, kun en muntlig gjengivelse av en begivenhet eller stemning (Yin 1993:85). Det må derfor underkastes den samme kildekritikk som enhver informasjonskilde når dataene tolkes. De viktigste feilkildene ifølge Yin, er at intervjuobjektet har bevisst eller ubevisst bias, og dårlig hukommelse som fører til

unøyaktig eller feilaktig gjengivelse av begivenhetene (ibid.). Det er også en betydelig fare for at intervjuobjektet sier det han eller hun forventer at forskeren vil høre.

For å markere at kilden stammer fra et intervju, er det benyttet en stjerne bak vedkommendes navn, eksempelvis (Cepeda 2006*).

1.4.3 DOKUMENTANALYSE

Man kan sannsynligvis med rette hevde at oppgavens hovedkilde ikke er intervjuer, men dokumentanalyse. De to metodene kan likevel ikke sees uavhengig av hverandre siden skrevne dokumenter dels er opphav til spørsmål og temaer under intervjuer, og dels ble analysert for å verifisere påstander eller utdype intervjuobjektets utsagn.

Dokumenter har flere fordeler; de er stabile, eksakte og er ikke belemret med dårlig minne (Yin 1994:81). Særlig var deres etterrettelighet av stor betydning, da det var nødvendig med en eksakt rekonstruksjon av begivenheter som lå flere år tilbake i tid. Dette ville neppe vært mulig uten massemedias arkiver. Den mest åpenbare feilkilden ved en slik analyse er at alle dokumenter er skrevet av noen, for noen og med et spesielt formål. En måte å motvirke at en slik subjektivitet påvirker tolkningen av dataene, er ifølge Yin, å hele tiden være bevisst denne strategiske og/eller ideologiske slagsiden i kildematerialet (ibid. 84). I mange av tilfellene var en slik subjektivitet helt åpenbar både i ordlyd og på bakgrunn av avsenders uttalte agenda. Å korrigere for en slik farget gjengivelse av virkeligheten var derfor lettere i analysen av AUCs egne hjemmesider eller når det gjaldt organisasjoner for ofrenes rettigheter, enn i avisartikler og akademiske analyser hvor forfatterens agenda ikke var åpenbar. En økende kjennskap til konflikten og en kritisk innstilling til kildematerialet, har forhåpentligvis forbedret min evne til å skille fakta fra propaganda.

En stor del av dokumentene er lastet ned fra internett. For å evaluere de anvendte internettsidene kildekritisk, har jeg vurdert dem slik Elizabeth Kirk anbefaler i artikkelen "Evaluating Information Found on the Internet". Hun sier at siden internett

ikke har en ansvarlig redaktør, og internett er en åpen publiseringskanal gjelder det å være ekstra kritisk i forhold til forfatterens bias og troverdighet, kildenes reliabilitet og validitet og hvorvidt kilden er oppdatert (Kirk 1996). Størparten av disse kildene er hentet fra anerkjente institusjoners, organisasjoners og tidsskrifters offisielle nettsider, slik som FN, State Department, Human Right Watch, Semana og Center for International Policy. Uten å underkjenne deres bias, antar jeg at disse kildene er troverdige, selv om metode ikke eksplisitt var gjort rede for.

Siden dateringen tidvis kan være mangelfull på internett, eller at dokumentet fjernes helt, anbefaler Blomberg å ta utskrifter av det aktuelle dokumentet og datere dette (Blomberg 2000:12). Dette ble kun gjort på udaterte sider, slik at jeg bare kan angi lesedatoen på disse kildene. På daterte kilder er altså kun denne oppgitt. Med unntak av "Wood 2005" var alle sidene fortsatt tilgjengelige på internett i april 2008⁸.

I tillegg til internett utgjør tidsskrifter og aviser den andre store delen av oppgavens skriftlige kilder. I Colombia er massemedier en del av en næringsstruktur som er bygget opp rundt et fåtall konsern, med begrenset rom for alternative løsninger og nytenkning omkring økonomiske og politiske temaer. Dette gjelder dagsavisen El Tiempo og ukeavisene Semana og El Espectador, som er deler av det samme konsernet, hvor blant annet visepresidentens familie er en viktig deleier (The stakes in the presidential election in Colombia 2002:2). Skribenten, analytikeren og menneskerettsforkjemperen Ivan Cepeda, sier likevel at han er positivt overrasket over massemedias dekning av prosessen, og peker på at El Tiempo og Semana har publisert artikler som de, etter hans mening, ville avholdt seg fra tidligere (Cepeda 2006*). På den annen side er det innlysende at de er underlagt en betydelig selvsensur, og at de tilhører den samfunnssektor som jeg i oppgaven skal benevne som "den nasjonale- eller sentrumseliten" En korreksjon til disse mediekonsernene finnes i den kommunistiske avisa "Voz". Denne avisen er på sin side ikke mindre subjektiv eller mindre ideologisk ladet.

---

⁸ Enkelte av internettsidene var midlertidig utilgjengelige.

1.4.4 SENSUR OG TILGANG TIL KILDER

Spørsmålet som uvergelig reises er hvorvidt det er mulig å samle inn god og eksakt informasjon i en konfliktsituasjon. Det finnes ingen statlig sensur, men trusler mot og drap på journalister forekommer jevnlig (Estado de la libertad de prensa en Colombia 2007). I 2006 ble tre journalister drept. Selv om dette er en betydelig nedgang i forhold til de siste årene, har det i samme tidsrom vært trettifem prosent økning i drapstruslene, noe som ifølge Carlos Cortés, resulterte i større selvsensur (Klassekampen 03.11.2007).

Dette har ført til at informasjonen om de paramilitære gruppenes politiske makt og hvordan de utøver denne, var svært begrenset frem til tusenårsskifte. At den offentlige kunnskapen, massemedias oppmerksomhet og akademiske analyser har økt etter dette, kan forstås ut ifra to forhold. For det første har den frivillige sektoren og særlig menneskerettighetsorganisasjoner, fått økt internasjonal oppmerksomhet som følge av tre faktorer: 1) Etableringen av FNs Høykommissær for Menneskerettigheters Kontor i 1994, 2) den forhenværende president Pastranas forhandlinger med FARC (1998-2002) og 3) etableringen av *Plan Colombia* i 2002. Dette har høynet Colombias politiske kostnader ved å overse drap og trusler mot journalister og aktivistene, og ifølge Cepeda ført til enkelte statlige programmer for å trygge deres sikkerhet (Cepeda 2006*). For det andre har AUCs ønsket å ta del i det offentlig ordskifte for å legitimere sin eksistens og bruk av vold. Et viktig veimerke i så måte, var utgivelsen av den autoriserte biografien om AUCs grunnlegger Carlos Castaño i 1999. Denne boken genererte sammen med forhandlingsprosessen, om ikke direkte debatt, så i det minste en betydelig oppmerksomhet rundt de paramilitære i nasjonale massemedia og TV (Cepeda 2004, 24. avsnitt, Valencia 2007:16).

I tidsrommet mellom 1.1.1994 og 1.1.2003 ga søkerordet ”paramilitær” 265 artikkeltreff i ukeavisa Semanas arkiv, mens det samme søkerordet gav 1030 treff i tidsperioden 1.1.2003 til 1.6.2007 (Semana 1a). Tidspunktene er valgt fordi 1994 representerer oppløsningen av det siste store kokainkartellet (se punkt 2.4) og begynnelsen på en moderne paramilitarisme fundert på kontroll av

narkotikaindustrien. 1.1.2003 representerer begynnelsen på de første samtaler mellom regjeringen og AUC. Selv om disse tallene ikke er statistisk gyldig, er det neppe tvil om at forhandlingsprosessen har, slik Carlos Holguín Sardi i det konservative partiet uttrykte det, ”*bidratt til å vise størrelsen og utstrekningen på et fenomenet man ikke tidligere kjente til*” (El Tiempo 14.9.2004).

1.4.5 VALIDITET OG RELIABILITET

Validitet henspeiler på om oppgaven måler det den hevder å måle (King, Keohane & Verba 1994:25). En slik validitet, eller troverdighet som Thagaard helst vil kalle det innen kvalitativ forskning (Thagaard 1998:20), kan videre klassifiseres i tre undergrupper, *construct*⁹, intern og ekstern validitet (Yin 1994:34-37). Oppgavene er utelukkende en analyse av USAs interesser i forhold til demobiliseringen av AUC, og omhandler ikke USAs utenrikspolitikk generelt. Den eksterne validiteten, som sier om funnene og årsakssammenhengene er gyldige utover det studerte caset er derfor mindre relevant (ibid. 37).

For å bedre operasjonaliserings validiteten er flere kilder benyttet og satt opp mot hverandre for å avkrefte eller bekrefte påstander og arbeidshypoteser. Videre ble mine foreløpige konklusjoner og forskningsfokus evaluert og diskutert av min nøkkelinformant, Blanca Capochoe. Til sist ble det forsøkt å etablere en kjede av beviser (Yin 1994:32-33). En slik beviskjede er konstruert ved å vise hvordan USAs utspill på de til enhver tid aktuelle forhandlingstemaer og forslag til avtaler, underbygger oppgavens hypotese.

Intern validitet referer til om det er en logikk i årsakskjeden, og at det ikke er spuriøse faktorer som er de virkelige drivkreftene bak det observerte resultat. Denne validiteten er styrket ved å sammenligne det faktiske resultat med de teoretiske antagelsene, såkalt pattern-matching (ibid. 107-110). Neorealismens maktfokus, der det endelige forhandlingsutfallet er en funksjon av aktørenes maktressurser og evnen og viljen til å

---

⁹ Oversatt til operasjonaliseringsvaliditet

ta disse i bruk, predikerer et utfall som lå nært opp til det observerte. Yin nevner også explanations building som et redskap for å øke den interne validiteten. Dette vil si at man etablerer en årsakssammenheng mellom casets begivenheter, og forsøker å vise at aktørenes handlinger var logiske resultater av foregående hendelser (ibid. 110-111).

Når det gjelder eventuelle spuriøse variabler er det en mulighet at Bush-administrasjonens viktigste mål ikke var å kunne sanksjonere manglende brudd mellom AUC og narkotikaindustrien, men å komme til en forhandlingsløsning som var mulig å selge til den hjemlige opinion. Dette blir diskutert i kapitel syv.

Reliabilitet refererer til om resultatet er bekreftbart, med andre ord om resultatene ville bli identiske om analysen hadde blitt repetert av en annen forsker som stilte de samme spørsmålene og undersøkte de samme kildene (King, Kehoane & Verba 1994:25). I tråd med Yins råd (og UiOs krav) er all informasjon kildehenvist for å tillate innsyn i analysens fremgangsmåte (Yin 1994:36). Den viktigste grunnen til å ivareta reliabilitet er for å minimere feil, og for å hindre at personlige oppfatninger gir datatolkningen en slagside mot personlige sympatier. Kan et dokument forstås på andre måter, og hvor stor er sjansen for at de data en har samlet, farger egen tolkning? Denne faren er overhengende, men mine skiftende og etter hvert nyanserte sympatier under arbeidet med analysen, skulle borge for at jeg har et reflektert forhold til kildene som minsker biasfaren. Jeg håper at den økte kunnskapen om det politiske spillet og de forskjellige aktørenes interesser og mål har hindret tendensiøse konklusjoner.

I 2006/7 ble det avslørt at AUC hadde tett kontakt med lokalpolitikere og kongressmedlemmer. Dette resulterte i en mediestorm som førte til at ny informasjon kom frem under arbeidet med analysen og kastet nytt lys over fortidens hendelser. Det er derfor svært vanskelig å komme frem til et "saturation point", der mindre og mindre ny informasjon kom frem (Rubin & Rubin 2005:67). Jeg tør likevel håpe jeg har tilstrekkelig informasjon til å knytte sammen alle tråder i prosessen.

1.5 OPPGAVENS STRUKTUR.

Andre kapittel gir en innføring i colombiansk politisk historie og sosioøkonomiske forhold. Deretter fokuseres det på hvordan fremveksten av narkotikaindustrien påvirket landets irregulære væpna grupper. Temaet krever en grundig gjennomgang for å forstå hvordan de paramilitære kunne vokse fra relativt små grupper til å bli en innenrikspolitisk maktfaktor.

Tredje kapittel skisserer bakgrunnen for USAs interesser i landet. Det blir vist hvordan USAs engasjement er et resultat av et komplekst, og til tider motstridende sett av interesser. Det legges særlig vekt på å vise hvorfor kampen mot narkotika er en viktig, men ikke den eneste drivkraften bak landets engasjement i Colombia.

Kapittel fire gir en kort gjennomgang av de viktigste sidene ved nåværende president Uribes politikk, og hvordan dette påvirker forholdet til USA. Videre vises det hvordan hans støttespillere i kongressen er sammensatt av uforsonlige leire i forhold til demobiliseringen av de paramilitære.

Kapittel fem og seks er to tvillingkapitler som belyser forhandlingenes to viktigste temaer, utleveringsproblematikken og de internasjonale standardene til straff, oppklaring og erstatning. Det vises hvordan USA satte agendaen, og tok aktiv del i utformingen av lovverket. Partenes viktigste krav blir presentert og bakgrunnen for disse blir analysert og drøftet.

Kapittel syv gir et sammendrag av oppgavens viktigste funn og drøfter hvorvidt hypotesen er underbygget før det avslutter med en alternativ forklaring.

Kapittel åtte gir et kort resymé av det etterspill demobiliseringsprosessen fikk da høyesterett underkjente det vedtatte juridiske rammeverket, og det ble klart at de paramilitære hadde infiltrert sentrale politiske institusjoner.

2.0 BAKGRUNN FOR FREMVEKST AV DE PARAMILITÆRE GRUPPENE

Dette kapitlet gir en innføring i colombiansk politisk historie og hvordan fremveksten av narkotikaindustrien påvirket landets irregulære væpna grupper. Temaet krever en grundig gjennomgang for å forstå hvordan de paramilitære kunne vokse fra relativt små grupper i statens tjeneste til å bli en selvstendig innenrikspolitisk maktfaktor. Kapitlet undersøker også AUCs forhold til sentralstaten og den rurale eliten.

2.1 DET NITTENDE ÅRHUNDRE

Colombia ble uavhengig av Spania i 1811 og inngikk sammen med Venezuela, Ecuador og Panama i statsdannelsen Gran Colombia. Denne ble imidlertid kortlivet og gikk i oppløsning allerede i 1830. Med løsrivelsen av Panama i 1903 fikk Colombia sine nåværende grenser. Gjennom hele det nittende århundre ble Colombia styrt av et lite oligarki som funderte sin økonomiske og politiske makt på kontroll og eierskap av jord. Denne økonomiske makten ble igjen omgjort til politisk makt gjennom en agrar-klientellisme som tillot landeiere å mobilisere landarbeidere i forsvar for egne interesser (Duncan 2006: 109). På midten av attenhundretallet organiserte dette oligarkiet seg i to partier, det liberale og det konservative som gjennom det nittende århundre rivaliserte om makten (Gomez 1997:21)¹⁰. Motsetningene dem imellom skyltes ikke uenighet om de grunnleggende samfunnsstruktur, men i en maktkamp om kontroll over ressurser og prestisje innenfor de eksisterende sosioøkonomiske rammer (Alvi sitert i Duncan 2006:109).

Tidlig på nittenhundretallet ble en gryende industrialisering drevet frem av en eksportrettet kaffeproduksjon og nordamerikanske investeringer (Gómez 1997:27 – 31)¹¹. Disse økonomiske endringene førte til uroligheter og nye politiske krav båret

---

¹⁰ Denne rivaliseringen førte til åtte borgerkriger og utallige lokale og regionale oppgjør (Colombia: Tragedien som verden ikke vil se 2004:8).

¹¹ United Fruit Company i 1908, Standard Oil i 1918 og Texaco i 1928 (ibid.).

frem av jordløse bønder og en voksende arbeiderklasse. Det liberale partier forsøkte å etterkomme disse kravene, og innførvedtok i sin regjeringstid (1930-1946) åttetimersdag, pensjonsrettigheter, minstelønn, jordreformer og organisasjonsrett. Disse reformene fikk likevel liten betydning, dels fordi oligarkiet både i det liberale og det konservative partiet manglet den nødvendige politisk vilje, og fordi den rurale elite motarbeidet reformene med vold (ibid. 68-74).

2.2 INKLUSJONSKRAVETS VEKST OG FALL, 1900 – 1958.

Etter den andre verdenskrig ble den tradisjonelle maktstrukturen utfordret da den fremvoksende arbeiderklassen samlet seg om Jorge Elíecer Gaitan fra den radikale delen av det liberale partiet. Gaitans popularitet må sees i sammenheng både med svekkelsen av den tradisjonelle agrare-klientellismen som følge av en rask industrialisering og urbanisering etter andre verdenskrig¹², og en korrupsjonsskandale som delegitimerte det tradisjonelle oligarkiet (Gómez 1997:112-114). I april 1948 ble Gaitan drept av sine politiske motstandere, og borgerkrigen ”*La Violencia*”¹³ brøt ut.

De tre første årene ble borgerkrigen ført nærmest utelukkende mellom det liberale og det konservative partiet. I 1953 gikk borgerkrigen imidlertid inn i en ny fase, da general Rojas Pinilla tok makten gjennom et militærkupp. Dette kuppet ble støttet av toppsjiktet både i det liberale og konservative partiet og av et fremvoksende næringsliv som var avhengig av stabilitet (Gómez 1997:93). Rojas tilbød amnesti til geriljaen organisert av det liberale partiet, men ikke til gerilja under ledelsen av det kommunistiske partiet som var etablert under *la Violencia*. Disse svarte med å opprette selvstendige republikker i Tolima og Cauca (El conflicto, callejón con salida 2003:28).

---

¹² Hele 11,5 prosent årlig økonomisk vekst mellom 1945 og 1950 (Gómez 1997:89). I 2000 nådde urbaniseringsgraden 74 prosent, i stor grad som følge av internt fordrevnes flukt til byene (Consideraciones sobre la protección internacional de los solicitantes de asilo y los refugiados colombianos 2002:3)

¹³ volden

I 1958 forhandlet det liberale og det konservative partiet frem den politiske avtalen *Frente Nacional* (Nasjonal Front) for å få en varig slutt på maktkampen mellom de to partiene. Denne pakten forbød andre politiske partier, og lot presidentvervet og viktige byråkratiske stillinger rotere mellom de to partiene (Colombia - Tragedien som verden ikke vil se 2004:15, Gomez 1997:95). *Frente Nacional* førte til at det tradisjonelle oligarkiet sementerte sin makt, og bidro til at klientellismen bestod som politisk og sosial ordningsprinsipp. Denne klientellismen tok likevel en ny form med sentralstatens fremvekst og dominans (Palacios 2003:33).

2.3 SENTRALSTATENS FREMVEKST OG DOMINANS

I 1962 nådde urbaniseringsgraden 52 prosent. På samme tid overgikk også sekundær- og tertiærnæringen primærnæringen (Duncan 2006:189). Med fremveksten av et fåtall store næringslivskonglomerater¹⁴, gikk Colombia inn i en moderniseringsfase med hjelp blant annet fra USA og Verdensbanken (Colombia - Tragedien som verden ikke vil se 2004:15).

Industrialiseringen og en delvis inkorporering i verdenshandelen førte til at det i sentrale strøk vokste frem diversifiserte og selvgenererende markeder, mens rurale områder ble tvunget til råvareproduksjon (Duncan 2006:199-201). Det politiske og økonomiske maktsentrum flyttet seg dermed fra den agrare periferi til det kapitalistiske sentrum. Sentrumseliten kontrollerte dermed regionene ved å finansiere sosiale goder som skole, helse, elektrisitet, vannforsyninger og andre basistjenester. Sentralstaten brukte disse overføringene instrumentelt for å knytte til seg og kontrollere regionene (Duncan 2006:193). Disse overføringene førte til fremveksten av en profesjonell lokal/regional politikerklasse som ble bindeleddet mellom sentrum og lokale velgere (ibid. 167). Landet fikk dermed skinn av å være et konkurransebasert politisk system, men *Frente Nacional*s monopolisering av statsapparatet begrenset i virkeligheten politisk deltakelse til fraksjoner innen det liberale og konservative partiet

---

¹⁴ Disse konglomeratene stod i 1975 for nesten 54 prosent av BNP. (Silva-Colmenares sitert i Duncan 2006:198)

(Palacio 2003:33). Delingen i en regionalelite og en sentrumselite dannet en politisk skillelinje som langt på vei delte Colombia i synet på de paramilitære.

Den nasjonale og den regionale eliten interagerer fortløpende og er følgelig ikke absolutt isolerte enheter. Grovt sett kan en si at sentrumseliten består av senatorer, partiledere, massemedia, næringsinteresser, kirke og byråkrater i høyere stillinger (Duncan 2006:111). Den regionale elite består av profesjonelle lokalpolitikere, gruve- og petroleumsindustrien og store landeiere¹⁵ med et industrialisert landbruk rettet mot eksterne markeder. Mer om dette i 2.5.1.

Tross jevn økonomisk vekst under hele *Frente Nacional*, sank reallønningene, jordene ble samlet på stadig færre landeiere og befolkningsandelen som levde i absolutt fattigdom¹⁶ steg fra tjuéfem til femti prosent (Leech 2003, 21. avsnitt). I dag lever om lag halvparten av landets 42 millioner innbyggere under fattigdomsgrenen, og Colombia er det landet på den vestlige halvkule, etter Brasil, med de største sosiale forskjellene (Murillo 2004:38)

---

¹⁵ 61, 2 prosent av alt ruralt land er eid av 0,4 prosent av befolkningen (Profile of internal displacement: Colombia 2005:7)

¹⁶ Det gis ingen operasjonalisering av hva som ligger i absolutt fattigdom, men flere kilder peker på økte forskjeller i denne perioden. (Colombia. Tragedien som verden ikke vil se 2004: 14).

2.4 NARKOTIKAKARTELENE

Narkotikaeksporten vokste frem på syttitallet som følge av økt etterspørsel fra USA, først av marihuana og deretter av kokain. Eksporten dannet grunnlaget for en ny sosial og økonomisk klasse, de såkalte narkotikatrafikkantene. Frem til midten av nittitallet var narkotikaindustrien organisert i to hierarkiske blokker, Medellín- og Cali-kartellene. Kartellenes makt var fundert på kontroll av smugling av kokapasta fra Peru og Bolivia, raffinering av denne til kokain i Colombia og videre eksport og distribusjon innad i USA og Europa (War and Drugs in Colombia 2005:4). Kartellene var organiserte etter celleprinsippet der relativt små enheter rådde over hele produksjonskjeden fra foredling av kokapasta til utskipning og distribusjon i mottakerlandene. Disse cellene var hierarkisk ordnet etter lojalitetsbånd der man betalte en månedlig attributt til sine overordnede som gjennom korrupsjon og trusler kontrollerte og administrerte smuglerrutene (Cañon 2002:19-20).

Under Reagan presset USA den colombianske regjering til å etterforske og utlevere kartellenes bakmenn (ibid. 198). President Belisario Betancur (1982-1986) hadde imidlertid gått til valg på at han ikke ville utlevere colombianske statsborgere (Colombia - Relations with the United States 1988,12. avsnitt). Etter at lederen for Medellín kartellet *Pablo Escobar* myrdet den colombianske justisminister Rodrigue Lara Bondilla i 1984, åpnet Betancur likevel utlevering for at ”*denne straffen skulle fungere som et eksempel*” (Cañon 2002:117). For å tvinge frem en avtale som kunne gi ham juridisk garanti mot utlevering, startet Escobar et veritabelt felttog mot sentralstaten. Etter åtte år med terroraksjoner, kidnapping og drap på politikere, dommere, journalister et cetera, lyktes det Escobar å forhandle frem en avtale som akkumulere alle hans forbrytelser til én dom som skulle sones til en sterkt nedsatt straff i Colombia (Cañon 2002:272).

Avtalen mellom staten og Escobar eliminerte utleveringskravene gjennom det juridiske prinsippet om at man ikke kan straffes to ganger for samme forbrytelse. I etterkant av denne avtalen skrev *The New York Times* og *Washington Post* at tapet av

utleveringene var en katastrofe, og at det ikke var ventelig at narkotrafikantene ville avholde seg fra fremtidig kriminalitet (ibid. 273). Under soningen ekspanderte Escobar sin narkotikahandel før han rømte i 1992 (ibid. 330). Etter flukten gjorde den colombianske stat, om enn ikke formelt, så i alle fall reelt, felles sak med Cali-kartellet¹⁷ og utbrytere fra Medellín-kartellet i jakten på Escobar. Det var disse dissidentene, kjent som ”*Los Pepes*”¹⁸, Carlos Castaño, Fernando Murillo (Don Berna) og Carlos Mauricio García Fernández (Doble Cero), som senere dannet kjernen i AUC (El Universal 17.7.2007).

Cali-kartellet unngikk å utfordre den nasjonale elite, men infiltrerte denne gjennom massive bestikkelser av sentrale politikere og høyere embetsmenn. Giraldo hevder at hele førti prosent av kongressen mottok bestikkelser av dette kartellet, og at deres innflytelse manifesteres i grunnloven fra 1991 som forbyr utlevering av colombianske statsborgere (Giraldo 2005:59-60). Etter at DEA (Drug Enforcement Agency) avslørte en omfattende støtte fra Cali-kartellet til President Samper i presidentvalget i 1994¹⁹, resulterte dette i ”prosessen mot de åtte tusen ” som etterforsket og straffeforfulgte korrupte politikere og embetsmenn. Denne rensingen av det politiske system oppløste narkotikakartellene (Duncan 2006:228).

I 1995 ble Cali-kartellets to øverste sjefer, brødrene Rodríguez Orejuela fengslet og tilbudt seks års fengsel mot å samarbeide med påtalemyndighetene (Giraldo 2005:163). I 2002 og 2005 ble brødrene Rodríguez Orejuela likevel utlevert til USA og dømt til trettiårs fengsel for hvitvasking av penger utført under soning i Colombia (Giraldo 2005:194, Semana 27.9.2006).

Uten at de kan sammenlignes direkte, har demobiliseringen av AUC flere likhetstrekk med forhandlinger mellom kartellene og den colombianske stat. Det er særlig tre aspekt som er relevante for denne analysen, og som er viktig å være klar over ved

---

¹⁷ Cali kartellet skal ha brukt femti millioner dollar til å betale angivere og overløpere som var nødvendig for at staten klarte å oppspore og drepe Escobar i 1993 (Aranguren 2001:145-147).

¹⁸ Perseguidos por Pablo Escobar

¹⁹ Ifølge Giraldo ble det gitt sytten milliarder pesos til Sampers kampanje (Giraldo 2005:62)

videre lesing: 1) Den colombianske staten var/er mer interessert i stabilitet og ro fremfor å bekjempe narkotika, 2) tross omfattende infiltrasjon av statsapparatet var Colombia i stand til å bryte båndene mellom politikere og narkotikatrafikanter og 3) det colombianske fengselsvesenet makter ikke å hindre at den innsatte fortsetter å kontrollere narkotikahandelen fra fengslet.

2.5.1 PARAMILITÆRE FREM TIL KARTELLENES OPPLØSNING

I 1962 angrep den konservative presidenten Guillermo León Valencia de selvproklamerte kommunistiske republikkene i Tolima og Cauca (se punkt 2.2) (Gómez 1997:97). Denne militære offensiven mislyktes, og snarere enn å utradere kommunismen som et politisk alternativ, bidro den til dannelsen av den offensive revolusjonære geriljaen FARC i 1964. I løpet av siste halvdel av syttitallet ekspanderte FARC på landsbygda, der de også vant en viss legitimitet og oppslutning etter at jordreformen promovert av Asociación Nacional de Usuarios Campesinos²⁰, mislyktes (El Conflicto, callejón con salida 2003:51). I dag eksisterer det to geriljagrupper i Colombia, FARC og Ejército Nacional de Liberación (ELN)²¹. Sistnevnte er atskillig mindre og har kun fem tusen menn under våpen (ibid. 83).

I 1962 utviklet amerikanske og colombianske militære ”*Plan Lazo*” som en del av forsvaret mot kommunistisk gerilja, og det ble anbefalt å væpne sivilister som skulle:

... be used to perform counter-agent and counter-propaganda functions and as necessary execute paramilitary, sabotage and/or terrorist activities against known communist proponents “(The history of the military-paramilitary partnership 1996, 6.avsnitt).

Utrustning av lokale paramilitære grupper av hæren ble derfor en del av den offisielle forsvarsstrategien, og var tillatt først ved dekret 3398/1965, og senere ved lov 48/1968 (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:5).

Store regionale forskjeller både når det gjelder klima, geografi, produksjonsvilkår og befolkningstetthet, gjorde at disse sivile væpna gruppene responderte på lokale forhold og ulike trusselbilder. Ifølge senator Rafael Pardo er det derfor ingen felles forståelse

---

²⁰ Asociación Nacional de Usuarios Campesinos – Nasjonal bondeforening.

²¹ Nasjonale Frigjøringshæren

av hva fenomenet paramilitarisme egentlig er, eller hvordan det bør bedømmes (Pardo 2004a, 3. avsnitt). Tross for denne heterogeniteten, kan tre hovedrøtter identifiseres; selveiende bønder, den tradisjonelle rurale elite og narkotikatrafikanter.

Rosero forteller at selveiende bønder i området rundt Popayán bevæpnet seg på slutten av syttitallet i egalitær struktur i et legitimt selvforsvar mot geriljaen (Rosero 2006*). Flere analytikere peker imidlertid på at slike spontane og marginale ”borgerverngrupper” rettet mot geriljaen snarere er unntaket enn regelen. Langt vanligere var det at de rurale sosioøkonomiske eliter som gruveeiere, store landeiere og kvegoppdrettere etablerte væpna grupper med en til dels offensiv strategi (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:7).

FARCs ekspansjon på slutten av syttitallet førte til en nærmest kollaps i jordeiendommers verdi på grunn av geriljaens skattlegging. Disse ble i sin tur kjøpt opp av narkotikatrafikanter, blant annet som et redskap til å hvitvaske dollar (War and Drugs in Colombia 2005:5). I 1997 hadde narkotikatrafikanter kjøpt opp elleve prosent av de rurale eiendommene, eller vel 4,4 millioner hektar til en verdi av 2,4 milliarder dollar (Rocha i Camilo 2000:10).

Dette massive jordoppkjøpet førte til et interessefelleskap, mellom den regionale elite og narkotikatrafikanter som støttet lokale paramilitære grupper økonomisk for å pasifisere geriljaen og deres skattekrav (Semana 28.4.2007).

Fenomenet paramilitarisme i Colombia bør likevel ikke forstås utelukkende som en væpna kamp mot geriljaen. Under dekke av å trygge nasjonal sikkerhet, forfulgte oligarkiet også individer og folkelige organisasjoner som promoverte sosiale og politiske reformer (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:7, El conflicto, callejón con salida 2003:59). De paramilitære fungerte dermed som et ”hemmelig politi” for den rurale elitens økonomiske og ideologiske verdier. Reinaldo Vilalba Vargas i advokatkollektivet José Alvear Restrepo forklarer de paramilitæres funksjon slik:

Landet vårt er blant dem med de verste sosiale ulikhetene i verden, og de som tjener på dette har vært avhengig av paramilitære for å bevare status quo. (Klassekampen 4.8.2007).

I 1989 forbød president Virgilio Barco paramilitære grupper med begrunnelsen at disse ikke bekjempet geriljaen, men uskyldige menn og kvinner som aldri hadde truet statens institusjoner med våpen (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:5).

2.5.2 PARAMILITÆRE ETTER KARTELLENES OPPLØSNING

Da beskyttelsesfunksjonen kartellene hadde gitt gjennom organisert korrupsjon og bestikkelser forsvant etter Escobars død og fengslingen av brødrene Rodríguez Orejuela, fragmenterte narkotikaindustrien i en mengde små organisasjoner. Disse var nødt til å alliere seg med paramilitære grupper, eller etablere egne hærstyrker med kapasitet til å beherske et område territorielt for å unngå skattlegging av geriljaen og/eller straffeforfølgelse fra staten (Paramilitares puros e impuros u.å, s. 5-6, Semana 24.9.2004a). Med kartellenes sammenbrudd og en økt innsats mot narkotika fra USA tørket strømmen av kokapasta fra Bolivia og Ecuador inn. De nye hybridene mellom narkotikatraffikanter og paramilitære ble dermed ytterligere avhengig av egen territoriell kontroll for å fremstille egne råvarer (War and drugs in Colombia 2005:4). Kampen om territoriell kontroll og nødvendigheten av å erobre og holde strategisk viktige korridorer til transport og utskiping av det ferdige produktet, førte til at det ble nødvendig å ekspandere narkotikatrafikken for å finansiere større hærer, tyngre våpen og mer komplekse organisasjoner (Báez 2004, 5. avsnitt, Aranguren 2001:205)²².

---

²² Fra 1994 til 2000 steg antall paramilitære soldater fra 2000 til 8000 (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003, vedlegg c).

2.5.3 EROBRING AV LOKALSTATEN

De enorme økonomiske ressurser fra narkotikaindustrien, gjorde det mulig og nødvendig for de paramilitære å konsolidere sin militære makt med politisk kontroll over lokalstaten. En slik erobring ble utført i tre etapper; avskrekkings-, konsoliderings- og legitimeringsfase (El Tiempo 27.9.2004a).

Den første fasen etter at en paramilitær gruppe har erobret et område kjennetegnes av massakre og tvangsfordriving av bønder. Deres eiendommer blir deretter ekspropriert eller kjøpt til underpris (ibid.). Dette er ikke alene en måte å tilegne seg jord og kontrollere territorier, men også en måte å disiplinere sivilbefolkningen ved å:

... svekke konkurrerende gruppers støtteapparat, eller mulige støtteapparat... [men også]... å vise befolkningen at den forhenværende gruppen ikke lenger har kapasitet til å beskytte dem, og at det følgelig er bedre å knytte seg til de nye makthaverne (Panorma Actual de Tolomia 2002:10-11).

Denne taktikken har ført til en humanitær krise med mellom fire og syv tusen døde i året, avhengig av kilde og utregningsmetode (El conflicto, callejón con salida 2003:104-105) og flere millioner internt fordrevne (Profile of internal displacement: Colombia 2005:10)²³. I 1999 stod de paramilitære bak flere hundre massakrer i delstatene Antioquia, Valle de Cauca og Cesar (Annual report of the inter-american commission on human rights 1999, 10. avsnitt).

I konsolideringsfasen blir bedrifter og privatpersoner skattlagt og den massive volden blir erstattet av en selektiv forfølgelse av reelle og potensielle fiender, så som fagforeningsledere, journalister, menneskerettsarbeidere, og personer med ressurser og motiv til å opponere mot de paramilitæres makt (The Paramilitaries in Medellín

---

²³ Statlige myndigheter anslår antall internt fordrevne til i overkant av 1,6 millioner, mens den colombianske NGOen CODHES estimerer tallet til 3.5 millioner. Forskjellen i tallet skyldes at myndighetene ikke begynte registreringsarbeidet før i 1994, men sistnevnte har kartlagt de intern fordrevne siden 1985 (Ibid. 1)

2005:9-10). Fra januar 1991 til desember 2006 er det dokumentert at 2245 fagforeningsaktivister er drept, 3400 har mottatt trusler og 138 ”forsvunnet”. Det nasjonale fagforbundet mener at paramilitære med støtte fra hæren og sikkerhetstyrkene var ansvarlig for storparten av disse overgrepene (Ber internasjonale bedrifter kjempe for fagforeningsaktivister 2007:34).

I legitimeringsfasen investeres det i sosiale prosjekter som helse, utdanning og infrastruktur. Dette blir delvis finansiert gjennom legal og semi-legal næringsdrift, men i overveiende grad ved hjelp av ressurser fra narkotikaindustrien (The Paramilitaries in Medellín 2005:9). Disse økonomiske ressursene og de sosiale omfordelingene danner grunnlaget for å etablere en klientbase som så i tillegg til korrupsjon og politiske mord, brukes for å få kontroll over lokalpolitikken (Semana 24.4.2004).

De paramilitæres politiske kontroll drives altså gjennom allerede eksisterende formelle politiske prosedyrer, men med en utstrakt filtrering av kandidater (Teófilo 2005:8). Samtidig opprettes det et parallelt apparat til å skattlegge privatpersoner og næringslivet²⁴ og for å håndheve lov og orden ved hjelp av egne tropper (El Tiempo 26.9.2004a, El Tiempo 16.9.2004). Med andre ord hersker de paramilitære både ved å korrumpere det allerede eksisterende politiske systemet og ved å opptre som okkupasjonsstyrker. Narkotikatrafikken, enten drevet direkte av de paramilitære selv, eller gjennom skattlegging av såkalte ”reine narkotikatrafikanter²⁵,” er altså bare en del av lokale statslignende maktstrukturer (Paramilitares puros e impuros u.å., s. 7).

---

²⁴ For eksempel ved en standardisert avgift på fem prosent ved inngåelse av offentlige kontrakter (El Tiempo 26.9.2004b).

²⁵ Det er, som vi skal se en glidende overgang mellom rene narkotikatrafikanter, hvis mål er egen vinning, og paramilitære som har brukt narkotikatraffikering som et middel for å bekjempe geriljaen.

2.5.4 YTRE BETINGELSER

De paramilitæres bemektigelse av lokalstaten vil neppe vært mulig uten institusjonelle og økonomiske reformer og globale strukturendringer på nittitallet (Duncan 2006:278). Fra begynnelsen av nittitallet ble det colombianske demokratiet modernisert, og grunnloven fra 1991 er en av de mest liberale i Latin Amerika (Cepeda 2002). De hierarkiske partistrukturere fra *Frente Nacional* som ble brukt av sentralstaten for å kontrollere lokalpolitikken, ble nedbygget for å skape et mer inkluderende demokrati og åpne for større regionalt selvstyre (se punkt 2.3). Allerede i 1988 ble det innført lokalvalg på ordførere som frem til da ble utnevnt av regjeringen (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:6). Parallelt sank den offentlige subsidieringen fra sentrum med 45 prosent, som en følge av økonomisk liberalisering under president Gaviria. Denne politikken førte til en tredobling av arbeidsledigheten på landsbygda, og at 83 prosent av den rurale befolkningen falt under fattigdomsgrensen (El Conflicto, callejón con salida 2003:350, Murillo 2004:129-132). Denne enorme fattigdomsøkningen førte, ifølge oberst López, til at rekrutteringsbasen for både geriljaen og de paramilitære nærmest ble uuttømmelig (López 2006*). Konsekvensen ble at de eliter som tidligere hadde opprettholdt sin posisjon gjennom lovlig næringsdrift mistet sine ressurser og tapte innflytelse. Det ble dermed relativt billigere for de paramilitære å konsolidere og utvide en egen klientbase, ikke bare gjennom tvang, men også som tilbyder av varer og tjenester (Paramilitares puros e impuros u.å, 8).

Flere analytikere (International Crisis Group, El Tiempo, Duncan) stadfester at de paramilitære er pot og panne i sine kjerneområder. Thoumi peker på at de paramilitære står for både intern kohesjon og ytre proteksjon, og at store deler av Colombia streng tatt burde hete ”*FARClandia*” eller ”*PARAMILItierra*” (Thoumi 2006*). De paramilitære nyter altså full regional autonomi og oppfyller med sitt voldsmonopol²⁶

---

²⁶ En diskusjon av de paramilitæres legitimitet faller utenfor oppgavens rammer.

innenfor egne territorier, Webers minimalistiske statsdefinisjon (Dunne og Schmidt 2001:151).

2.6.1 AUTODEFENSAS UNIDAS DE COLOMBIA (AUC)

I 1994 etablerte Castaños og Doble Cero en offensiv paramilitær gruppe i Urabá, Antioquia. Denne skilte seg fra åttitallets paramilitære ved at den bestod av profesjonelle stående tropper med militær opplæring og struktur. Gjennom en offensiv mot geriljaen lyktes det dem å etablere et militært hegemoni i regionen²⁷ (Semana 5.6.2005).

Samtidig hadde Salvatore Mancuso sammen med Jorge 40 (Rodrigo Tovar Puppo) og Diego Vecino (Edward Cobos Téllez) organisert egne selvforsvarsgrupper gjennom det lovlige programmet ”*CONVIVIR*”. Dette programmet ble startet av daværende guvernør i Antioquia, Álvaro Uribe og tilrettela for samarbeid mellom hæren og privatpersoner for å effektivisere kampen mot geriljaen²⁸ (Martínez 2004). I 1996 ble imidlertid Mancusos begjært pågrepet for drapet på Dagoberto Santero. Dette førte til en fusjon med Castaños gruppe, og sammen med Jorge 40, Hernando og Doble Cero ble gruppen Autodefensa Campesina de Cordoba og Uraba stiftet. (ibid. 3). Dette ble starten på et nasjonalt samlingsprosjekt der målet var å:

Samle de væpna anti-subversive gruppene under en ledelse, med en uniform og en politisk agenda som hver og en av kommandantene respekterte (Aranguaren 2002:199).

Formålet med denne samlingen var, ifølge dem selv, først og fremst å øke sin militære slagkraft for å vinne krigen mot geriljaen²⁹. En slik samling ville også føre til en

---

²⁷ Denne krigen kostet i ifølge Observatorio de Derechos Humanos 1456 døde i 1996 og 808 i 1997 (Valencia 2007).

²⁸ Convivir er blitt beskyldt for å være et forøk på å legalisere private væpna grupper (AI 2005: 9).

²⁹ AUC består altså av en rekke uavhengige hærenheter som jevnt over har økt sin makt etter mønsteret beskrevet i punkt 2.5.1 -2.5.3.

sterkere forhandlingsposisjon i en fredsprosess der, ifølge Hernand, territorielt herredømme og kontroll over narkotikaindustrien og ikke antall tropper ville være essensielle forhandlingskort (Aranguren 2001:202).

I tråd med at Castaño ønsket status som en "tredjepart" i konflikten, ble det utformet en språkdrakt og ideologi som presenterte AUC som en sosialt ansvarlig organisasjon. Denne handlet, angivelig, i legitimt selvforsvar av liv og eiendom i områder der staten ikke maktet å utøve sine mest grunnleggende forpliktelser, som å beskyttete innbyggerne fra ytre fiender og håndheve lov og orden. Castaño definerte derfor AUC som en organisasjon som:

... ikke er paramilitær, eller para-regjering, [men] en para-statlig organisasjon som forsvarer systemet og staten med våpen som den tar fra myndighetene fordi den erstatter staten i visse soner, men aldri angriper den (Aranguren 2002:90).

Castaño hevder at han tillot at AUC finansierte seg gjennom skattelegging av kokainproduksjon, men at han aldri ville godta en finansiering gjennom direkte deltakelse i eksporten (Aranguren 2002: 206-7). Skillet mellom skattelegging og direkte deltakelse, må først og fremst forstås som et forsøk på å fremstille AUC som en gruppe med andre og mer legitime mål enn narkotikaindustrien.

Ved årtusensskifte viskes imidlertid skillet mellom paramilitære og narkotikatrafikanter ut. Dette blir synliggjort ved at kjente narkotikatrafikanter som aldri har bekjempet geriljaen, kjøper medlemskap i AUC og får kontroll over egne hæravdelinger. Dette gjelder for eksempel Pablo Mejía som blir kommandant av Bloque Vencedores de Arauca, Gordolindo³⁰ (Francisco Javier Zuluaga Lindo) av Bloque Calima, og Miguel Arroyave får kommandoen over Bloque Centauros (BC) (Semana 5.6.2005). Vicente Castaño presenterer inkorporeringen av narkotikatrafikanter i AUC som nødvendig for

---

³⁰ Gordolindo figurer sammen med Bin Laden på FBI "ten most wanted list" (Arnson 2004:10)

å bli en landsdekkende organisasjon med kapasitet til å bekjempe geriljaen i hele det colombianske territoriet (ibid.).

AUC hadde i 2005 en absolutt kontroll i store deler av Cauca, Urabá og de sentrale delene av Río Magdalena. De hadde en relativ beherskelse i nordøst og i Medellín, en økende, men internt problematisk makt i los Llanos og en begynnende kontroll i el Valle, Nariño og i jungelen i Putmayo. (El Tiempo 26.9.2004a). I oktober 2004 hadde AUC hæravdelinger i 382 av landets 1098 kommuner og var til stede i 26 av dets 32 fylker (Colombia: Presidential politics and peace prospects 2005:17)

2.6.2 POLITISKE AMBISJONER

AUC som en enhetlig og hierarkisk hærstyrke sprakk i mai 2001 da Castaño gikk av som øverste militære leder, og hver enkelt kommandant ble ansvarlig over ”*eget territorium og navn*” (Aranguren 2001:305). Fra og med 2001 var AUC en konføderasjon av 49 blokker med en samlet nasjonal overkommando bestående av ti medlemmer, der Castaño og Don Berna utgjorde deres politiske sekretariat. (Aranguren 2001:305, El Tiempo 26.9.2004b).

Castaño gir ingen forklaring på sin avgang bortsett fra splittet indre lojalitet (ibid.). Opplysninger som kom frem i 2007, tyder imidlertid på at Castaños avgang var en reaksjon på at flere medlemmer av AUCs overkommando, blant annet Don Berna og Macaco (Carlos Mario Jiménez), planla å infiltrere nasjonalpolitikken i samarbeid med narkotikaindustrien (El Espectador 3.2.2007). 23.7.2001 ble denne planen videreutviklet gjennom en pakt mellom AUC og elleve kongressmedlemmer, to senatorer, tre ordførere, og seksten andre politikere og byråkrater. Formuleringen i denne avtalen er meget vage, og det snakkes kun om at de undertegnede forplikter seg til å ta fatt på den ”*den nødvendige oppgaven å reetablere fedrelandet*” og legge grunnlaget for en ”*ny sosial kontrakt*” (Semana 20.1.2007). Hva disse formuleringene konkret betyr, og hvilke midler som skulle tas i bruk er ikke kjent. Det som i alle fall

kan fastslås, er at AUC allerede fra før forhandlingene startet, hadde flere sympatiserende kongressmedlemmer og at de hadde nasjonale maktambisjoner.

Castaño avgang kan altså tolkes som en reaksjon på at hans ”legitime” antisubversive prosjekt ble nedprioritert til fordel for et nasjonalt ”illegitimt” politisk prosjekt der narkotikaindustriene skulle spille en sentral rolle. Castaño skrev heller ikke under på overnevnte dokumentet (ibid.).

Det er en kjensgjerning at narkotrafikanter og paramilitære i en årrekke har samarbeidet med Colombias sikkerhetsstyrker. Dette kuliminerte foreløpig i 2006 da det ble klart at AUC hadde en sentralt plassert muldvarp i Colombias sikkerhetstjeneste, Departamento Administrativo de Seguridad (DAS) (Semana 12.2.2006), og muligens stod bak et valgfusk som var avgjørende for Uribes valgseier i 2002 (Semana 4.4.2006).

AUCs politiske og territoriale ekspansjon ble forenklet gjennom et interessefellesskap med den rurale politikerklassen og den sosioøkonomiske elite. Dette interessefellesskapet skyldes at den regionale eliten så med stor mistro på den nye grunnloven i 1991 og dens forsøk på å fremme demokratisk deltakelse og politisk pluralisme (Valencia 1007:28). I tillegg fryktet de at en eventuell fredsavtale mellom geriljaen og den konservative presidenten Andrés Pastrana (1998-2002), ville føre til økonomiske og politiske forandringer som ytterligere ville innskrenke deres makt (Colombia:Negotiating with the paramilitaries 2003:6). Denne utpregede frykten for geriljaen i rurale strøk, illustres med at det ble stiftet over 400 Convivir-grupper (ibid. 9), og at den sosioøkonomiske eliten, ifølge Vicente Castaño³¹, i visse tilfeller oppfordret AUC til å etablere et militært nærvær (Semana 5.6.2005).

Edward Gibson viser i sin studie “Autoritarismo subnacional: estrategias territoriales de control político en regímenes democráticos”, at Colombia følger et nærmest universelt mønster både innenfor demokratiske og autoritære samfunn, der

---

³¹ Bror til Carlos Castaño

reaksjonære regionale eliter motsetter seg sentrums forsøk på å modernisere det politiske systemet. En slik motstand blir, ifølge Gibson, fremmet gjennom å søke: 1) kontroll over politiske aktører, 2) utvidet autonomi fra sentralstaten og 3) innflytelse i sentralstaten ved å få representasjon på nasjonalt nivå (Gibson sitert i Valencia 2007:17).

Den rurale eliten så seg derfor tjent med de lokale diktaturene som de paramilitære opprettet, fordi disse ekskluderte populære bevegelser og ga det tradisjonelle oligarkiet et de facto monopol i politikken. Disse subnasjonale autoritære enklavene ble dermed både basen for å motsette seg reformer fra sentrum, og samtidig springbrettet for å påvirke sentralstaten gjennom representasjon i kongressen (Valencia 2007:18-19). Representasjon på nasjonalt nivå ble oppnådd gjennom etableringen av en mengde små partier med en regional og konføderalistisk agenda. Ved hjelp av de paramilitæres kontroll over betydelige velgerreservoarer og systematisk eliminasjon av politiske konkurrenter, oppnådde disse partiene tilstrekkelig stemmer til å bli representert i kongressen (ibid 17). AUCs tilgang til institusjonalisert politikk ble et sentralt, men relativt lite eksponert krav i forbindelse med demobiliseringsprosessen. Det er sagt lite konkret om hva slags agenda disse i så tilfelle ville forfølge, men Mancusos demobiliseringstale i desember 2004 gir likevel en pekepinn:

Jeg håper å snart å se et føderalt Colombia med regional selvbestemmelse.
[...] Statens fravær, geriljaens terror og den påfølgende grunnleggelsen av selvforsvarsgrupper er produkter av den sentralistiske modell (Mancuso 2004, 34. avsnitt).

For den regionale politikerklassen var en slik økt regional autonomi viktig for å hindre demokratiske, og muligens også sosioøkonomiske reformer som ville true deres maktposisjon. For de paramilitære ville større regional autonomi nødvendig for å beskytte seg mot angrep fra regjeringen, byråkrati, statlige kontrollorganer og sikkerhetsstyrker (Duncan 2006:124). Etter tre tiår med jordoppkjøp, investeringer i legale og semi-legale næringsaktiviteter og en felles fiende i geriljaen og sosiale

reformer er det vanskelig å trekke opp vanntette skott mellom narkotikatrafikanter, paramilitære og den tradisjonelle elite (Colombia:Negotiating with the paramilitaries 2003:6).

Kongressvalget i 2002 førte til en atomisering av det politiske landskapet der hele 43 partier og bevegelser fikk representasjon i kongressen (Muñoz 2003:221-220). 33 senatorer og 50 representanter av henholdsvis 102 og 165 mulige ble valgt fra soner der paramilitære har full politisk kontroll (Valencia 2007:19)³². De paramilitære har også flere ganger stadfestet at tretti prosent av kongressen er deres støttespillere (El Espectador 12-18.6.2005). Det er dermed ikke sagt at alle disse må regnes som AUCs marionetter og lakeier. Det dreier seg etter all sannsynlighet, også om individer med maktambisjoner utover lokal- og regionalpolitikken. Disse kan ha vært nødt til å forhandle et større eller mindre antall stemmer fra den velgermassen de paramilitære rår over (Duncan 2006:65). Disse individene er også avhengig av støtte fra andre samfunnssektorer innen den nasjonale elite (næringsinteresser, massemedia, kirke og byråkrati), og kan ikke gi annet enn passiv støtte uten å risikere dogmatisering og/eller straffeforfølgelse fra sentralstaten³³.

2.7 OPPSUMMERING

De paramilitære vokste frem som et redskap for å beskytte den rurale elites hegemoni, og for å bekjempe landets kommunistiske gerilja. I løpet av nittitallet vokste de paramilitære eksplosivt som følge av at de fikk full kontroll over narkotikaproduksjonen. Gjennom en allianse, eller assimilering, med store jordeiere og den profesjonelle politikerklassen, overtok de lokalstaten, både militært, økonomisk og politisk. De paramilitære må derfor anees som statslignende enheter som samler inn skatter, besørger sosial omfordeling, administrerer en rettsordning og beskytter sitt

---

³² Tilsvarende 1 845 773 stemmer, om lag en tredjedel av totale stemmer (ibid.).

³³ Eksempelvis ble Arias Rojas ekskludert fra partiet *Colombia Democrática* da det ble klart at hun hadde nære bånd til de paramilitære (Semana 5.2.2006).

territorium mot ytre aggresjon. Dette førte til en omrokering av det politiske landskap der regionen fikk større autonomi fra sentralstaten.

Under *Frente Nacional* forflyttet det maktpolitiske tyngdepunktet seg fra periferien til sentrum, ved at sentralstaten disiplinerte de rurale strøk gjennom økonomiske overføringer. Ved overgangen til år 2000, ser man igjen at periferien forsøker å møte sentrums makt. Dette er mulig fordi sentrum selv har reformert det politiske system, og fordi periferien er blitt økonomisk uavhengig av sentrum ved at narkotikatrafikanter og paramilitære er blitt assimilert med den tradisjonelle elite.

Uribes støttekoalisjon i kongressen bestod av representanter fra både den moderne sentrumseliten og den reaksjonære rurale eliten med sterke bånd til de paramilitære.

3.0 COLOMBIAS REGJERING

Dette kapitlet undersøker hvilke forhold som gjorde at Álvaro Uribe Velez vant valget i 2002, hva som er hans politiske agenda og hvordan han forsøker å realisere sine interesser. Videre analyserer kapitlet forholdet til USA og hvordan dette bør forstås i forhold til statsvitenskaplige teorier. Dette forholdet blir også omtalt og utdypet i kapittel fem. Til slutt undersøkes hvilke maktblokker Uribe er avhengig av i kongressen, og hvordan dette gir føringer for hans politikk.

3.1. URIBE

Uribe ble valgt til president i 2002 under slagordet ”*Fast hånd – stort hjerte*”. Dette mottoet henspeiler på sjenerøsitet overfor væpna grupper som ønsker å reintegrere seg i det sivile liv, og hans vilje til å bekjempe grupper som nekter å forhandle. Kort etter sin innsettelse annonserte han ”*Estado de Conmoción Interior*” som innskrenker presse-, forsamlings- og bevegelsesfriheten, samt gir politiet utvidet rett til husundersøkelser og anholdelse (Estado de excepción 2002, 2.avsnitt). Videre forberedte han en nasjonal folkeavstemning, som skulle gi større handlingsrom til å bekjempe terrorisme og reformere økonomien og byråkratiet (Klassekampen 25.10.2003). Etter å ha endret grunnloven for å muliggjøre eget gjenvalg, vant han presidentvalget i 2006 med formidable sekstio prosent i første valgrunde (Background note 2007, 26.avsnitt).

3.2.1 GJENVINNING AV DET STATLIGE VOLDSMONOPOL

I 2005 klassifiserte *Foreign Policy* Colombia som et land i fare for kollaps (*failed state*) uten mulighet til å håndheve lov og orden, regulere økonomien eller innhente skatter i store deler av landet (El Tiempo 5.7.2005). Denne krisen skyldes først og fremst veksten av irregulære grupper fra midten av nittitallet (se punkt 2.5.2 og 4.3.2). Uribes svar på de utfordringene staten stod overfor, var å styrke og utbre staten i hele det nasjonale territorium. Dette skulle skje gjennom tretrinns-programmet *Seguridad*

Democratica. Første fase er en militær offensiv mot landets illegale grupper. I andre fase skal det gjennerobrede territoriet holdes av politiet i samarbeid med lokale bondesoldater. I siste fase, og over et lengre tidsrom, skal så statlig nærvær konsolideres gjennom utbygging av sivile institusjoner (Ramirez³⁴ 2003:174-177).

3.2.2 FAST HÅND – PLAN PATRIOTA

Flere analytikere peker på at Uribes strategi var å demobilisere de paramilitære gjennom forhandlinger samtidig som FARC ble slått med den militære offensiven *Plan Patriota* (Valencia 2005:6). *Plan Patriota* er den største militære operasjonen i landets nyere historie og hadde, ifølge Oberst López til hensikt å svekke FARC militært og administrativt ved å drepe eller ta til fange nøkkelpersoner i deres overkommando (López 2006*). Planens første fase begynte i 2003 og lyktes i å få kontroll over infrastrukturen og de urbane sentra. I 2004 ble offensiven utvidet til slettelandet i øst og jungelen i sørøst for å beseire geriljaen i deres tradisjonelle kjerneområder (Semana 22.11.2004). Til tross for at FARC er kommet på defensiven og et betydelig antall av deres tropper er falt, desertert eller tatt til fange, er geriljaens økonomiske og militære infrastruktur intakt (Valencia 2005:7). I 2006 gikk Plan Patriota inn i en ny fase med ”*Operation Emperor*”, som intensiverte krigføringen i forhold til foregående år. (Uribe’s Reelection 2006:22). Planens begrensede suksess spiller en perifer, men ikke uviktig rolle i demobiliseringen av AUC.

I tråd med strategien om en militær løsning på konflikten, økte Uribe forsvarsbudsjettet fra 2,9 til fem prosent av BNP i tidsrommet 2002-2005 (Valencia 2005:1). Uribes avhengighet av USA illustreres ved at nesten en fjerdedel av forsvarsbudsjettet er gitt av USA (El conflicto, callejón con salida 2003:85).

Seguridad Democrática har hatt en relativ suksess og for første gang er det etablert permanent statlig nærvær i alle landets 1098 kommuner. Offensiven mot geriljaen og forhandlingene med AUC har resultert i mindre vold og økt sikkerhet over store deler

---

³⁴ Forsvarsminsiter i Colombia 2002-2003

av landet (Background Note 2007, 23. avsnitt). Dette har gitt Uribe en enorm popularitet, ifølge enkelte galluper på oppimot sytti prosent oppslutning (Semana 18.9.2006). Valencia mener at denne populariteten ikke først og fremst skyldes Uribes faktiske resultater i sin krig mot geriljaen, men at han har lykters med å gi en generell ”følelse av trygghet og optimisme” (Valencia 2005:6)³⁵.

Uribes harde linje har imidlertid møtt kraftig kritikk fra venstresiden og nasjonale og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner. Disse har beskyldt *Seguridad Democratica* for å krenke fundamentale borgerretter ved å gi politimyndighet til hæren, og pekt på at bruken av bondesoldater visker ut skille mellom stridende og sivile. (Cepeda 2003, 38. avsnitt, Profile of internal displacement 2005:8). Regjeringen møtte denne kritikken ved å hevde at disse tiltakene var en nødvendig onder for bedre den sosiale, politiske og økonomiske sikkerheten (Cambio 13-20.1.2003). Uribe har videre et vanskelig forhold til menneskerettighetsorganisasjoner, og har blant annet anklaget disse for å løpe FARCs ærend (Actores esenciales de nuestro tiempo 2003:17). I 2003 fikk Uribe støtte for sin politikk fra EU, som imidlertid også etterlyste større respekt for menneskerettigheter og alternativer til en militær løsning på Colombias konflikt (Colombia: President Uribe’s democratic security policy 2003:13)³⁶.

3.3 STORT HJERTE

Mens *Plan Patriota* og kampen mot geriljaen korresponderer med presidentens ”*Faste hånd*”, finner vi motstykket ”*Stort hjerte*” i hans forhandlingsvilje. Allerede under sin valgkamp hadde Uribe gjennom dokumentet *Manifiesto Democrático* sagt seg villig til å forhandle med hvilken som helst av landets irregulære væpna grupper, og åpnet for inklusjon av disse i institusjonell politikk. Den grunnleggende betingelsen for en slik dialog var at disse skulle innføre en våpenhvile, at alle kriminelle handlinger skulle

---

³⁵ En ung student sa det på denne måten: Ikke at jeg er enig med Uribe, men han er den første presidenten vi har som faktisk vil noe,... som har en visjon.

³⁶ U.K. og Spania var mer positive til Uribe enn for eksempel Frankrike og Tyskland (ibid. 2)

stoppes, og at det ikke skulle forhandles om sosioøkonomiske og institusjonelle reformer (Villarraga 2005:11-12). Sistnevnte betingelse utelukket forhandlinger med FARC, og forhandlingsalternativet må dermed forstås som en invitasjon med klar adresse til de paramilitære.

At forhandlinger ville åpne for svært sjenerøse demobiliseringsvilkår, ble klart allerede i Uribes innsettelsestale. Her ba Uribe kongressen om utvidet myndighet til å gi de væpna gruppene som aksepterte overnevnte vilkår, representasjon i kongressen og/eller lokale politiske institusjoner med: ”*et antall [representanter] som vil bli avtalt mellom regjeringen og de væpna gruppene*” (Cambio 16-23.6.2003). Denne benådningen ble imidlertid stoppet av høyesterett for å være i strid med grunnlovens krav om straff for særlig grusomme forbrytelser (Cepeda 2006*).

3.4 NÆRINGSPOLITIKK

Uribe kan vise til en sterk økonomisk vekst fra 1.9 prosent i 2002 til 4,6 prosent i første halvdel av 2006. I samme periode er utenlandske direkteinvesteringer femdoblet, inflasjonen har stagnert og skatteinntektene har økt med vel femti prosent. Den økonomiske veksten skyldes hovedsakelig stor etterspørsel på verdensmarkedet etter råvarer som kull, olje og mineraler (Tougher Challenges Ahead for Colombia's Uribe 2006:15). Men også, ifølge Alexander Win, at Uribe har sørget for en gryende optimisme og økt tillit blant investorer (Win 2006*). Uribes politikk er altså blitt godt mottatt av næringslivskonglomeratene som støttet hans gjenvalg i 2006 (Klassekampen 25.10.2005).

De økte direkteinvesteringene er også et resultat av en betydelig liberalisering av olje og gasssektoren som, i følge “Wood Mackenzie”, har ført til at:

Colombian Fiscal Terms are the most competitive ever offered by the country.
...[...]... Positioning Colombia as the most fiscally attractive country within Latin America for upstream investment” (Colombia A Country for Opportunities u.å., s. 9).

Til tross for at landet har hatt en betydelig økonomisk vekst under Uribe, er inntektene ikke distribuert nedover i systemet (Colombia: Presidential politics and peace prospects 2006:5). I 2004 steg prisindeksen for mat og sosiale basis tjenester med om lag tjue prosent. Dette førte til at antall fattige målt etter inntekt steg med ti prosent fra 30,5 millioner til 33,7 millioner (Sarmiento 2005:38).

Under Uribe er det også blitt forhandlet frem en frihandelsavtale (TLC) mellom Colombia, USA, Ecuador og Peru, som etter planen skulle undertegnes i 2005 (El Colombiano 17.5.2004). I følge den sterkt USA-kritiske César Jerez, er TLC det økonomiske motstykke til den militære *Plan Colombia*, og har som mål å styrke USAs økonomiske innflytelse i Colombia. Han hevder videre at en slik frihandelsavtale vil tilrettelegge for ekstensivt og eksportrettet monokulturelt jordbruk som vil favorisere de store landeierne, det vil si de paramilitære og deres støttespillere (Jerez 2008*). Inntil videre har imidlertid USAs kongress nektet å ratifisere avtalen med Colombia, blant annet som en følge av den utbredte volden mot fagforeningsledere. Mer om dette i kapitel åtte.

3.5 BUSH OG URIBE

Caroline Suarez i *Fundacion Social* omtalte Colombia som et ”*Latin Amerikansk Israel*” og pekte på at landet er USAs fremste allierte på et kontinent som i stadig større grad løsriver seg fra Washingtons innflytelse og dominans. At USA dermed hadde lagt ”*alle sine egg i en kurv*” mente hun høynet USAs kostnad ved å bryte samarbeidet, og følgelig ga Colombias større handlingsrom (Suarez 2006*). Dette handlingsrommet er imidlertid sterkt innskrenket ved at Uribes militære løsning på landets interne konflikt er avhengig av den politiske og økonomiske støtten fra USA. Dette gjør avhengighetsforholdet mellom de to statene asymmetrisk i favør av USA. I tråd med neorealismen kan Uribes liberalisering av handelspolitikken, hans vilje til å

etterkomme Washingtons utleveringsbegjæringer³⁷ og hans harde linje overfor terroristorganisasjoner, forstås som et press fra USA.

Denne neorealistske forklaringen på maktforholdet mellom statene blir imidlertid motsagt av at *Plan Colombias* militære fokus først og fremst har tjent Uribes interesser i å svekke FARC og ikke USAs kamp mot narkotika. Uribe kan derfor like gjerne omtales som Bushs førerhund som hans skjødehund.

I alle tilfeller har samarbeidet mellom de to statene vært nærmest konfliktfritt og Bush og Uribe har enes om en hard linje overfor terroristgrupper etter ellefte september. Samarbeidet mellom de to statene er også blitt forenklet av den brede nasjonale konsensusen Uribe har maktet å etablere for sin politikk. Ifølge ukeavisa *Cambio* har dette ”styrket Washingtons tillit til at [Plan Colombia] vil fremme deres interesser (Cambio 9.9.2003b).

Den gjensidige nytten av å styrke den colombianske staten gjør at forholdet mellom USA og Colombia også kan forstås på bakgrunn av neo-liberalistisk teori³⁸. De to statenes fremste mål er en utvidelse og gjenvinning av Colombias politiske og territoriell suverenitet, både som et mål i seg selv og, for USAs del som et middel for å oppfylle andre mål. Det neorealistske postulatet om at relativ vinning spiller rolle når stater vurderer sin nytte blir dermed urimelig (Gleditsch 2001:95).

3.6 URIBES KOALISJON, EN SKJØR ALLIANSE

Nedbrytningen av partistrukturane fra *Frente Nacional* kom som en følge av den nye grunnloven i 1991 og var en forutsetning for Uribes valgseier som uavhengig kandidat i 2002 (Cepeda 2002, 4.avschnitt). Ved valget i 2002 fikk hele 43 partier representasjon i

---

³⁷ Mellom 2002 og 2005 godkjente Uribe utlevering av 330 hundre colombianere til USA (Uribe 2005), dette er langt flere enn tidligere regjeringer (Semana 18.12.2003b).

³⁸ Neorealismen anerkjenner for øvrig gjensidig avhengighet som en reelle faktorer i internasjonal politikk (Østerud 1996:283).

kongressen, og for første gang fikk det liberale partiet og det konservative partiet sammenlagt mindre enn halvparten av plassene i kongressen (Muñoz 2003:220-221.)

Denne fragmenteringen av de partipolitiske systemet førte til i et nytt politisk landskap. Det ble etablert allianser mellom ledere fra den tradisjonelle sentrumseliten som German Vargas og representanter fra de nye partiene og bevegelsene med klare bånd til de paramilitære³⁹. Dette mønstret går igjen i alle Uribes støttepartier. Partiene *Cambio Radical*, *Alas-Equipo Colombia*, *Colombia Viva* og *Colombia Siempre* fikk en eller flere senatorer og/eller representanter valgt fra områder der de paramilitære har full kontroll over stemmegivningen (Valencia 2007:22).

Uribe var dermed til en viss grad avhengig av kongressmedlemmer med større eller mindre politisk gjeld til de paramilitære. Likeledes var det åpenbart, slik blant annet Ex-president Alfonso López Michelsen allerede i 2002 advarte mot, at de paramilitære ville spille en viktig rolle ved valget i 2006 (Colombia: Presidential politics and peace prospects 2006:7). Selv om det nok var mulig å se dette mønstret allerede i 2002, var disse opplysningene ikke dokumentert før i 2006/07. Samtidig hadde Uribe neppe nådd presidentpalasset uten drahjelp fra den liberale sentrumseliten som Rafael Pardo, Rudolf Hommes, Andrés Gonzales og andre politikere i kretsen rundt den liberale ex-presidenten Cesar Gaviria Trujillo. Disse valgte å støtte Uribe, med sin politiske prestisje og innflytelse over massemedia, fremfor motkandidaten, Horacio Serpa fra det liberale parti (Valencia 2007:27).

Demobiliseringen av AUC førte til at Uribes støttekoalisjonen slo sprekker, fordi den reiste spørsmål om Colombias fremtidige politiske system, og forholdet mellom sentrum og periferi. En amnestibasert demobiliseringsprosess der de paramilitære fikk beholde sin politiske og økonomiske makt ville etter Valencias mening, ha reversert intensjonene bak grunnloven av 1991, og det politiske moderniseringsprosjektet som kretsen rundt Gaviria hadde stått fadder for (Valencia 2007:28) (se 2.6.2). For å redde

---

³⁹ Blant annet gikk 12 senatorer og 18 representanter fra det liberale partiet over til Uribes støttekoalisjon (Colombia: Presidential politics and peace prospects 2006:7).

de politiske reformene var det derfor nødvendig for den moderne sentrumseliten, å ikke bare avværpe AUC, men også hindre at nye paramilitære grupper oppstod eller gamle ble reaktivert. Senator Pardo sier i et intervju med ukeavisa El Espectador:

... regjeringen har ikke noen virkelig fredsplan. Så lenge den forbryterske delen av organisasjonen ikke oppløses vil de paramilitære fortsette å presse lokalpolitikere og kontrollere store deler av økonomien”(El Espectador 20-26.4.2006).

Det sentrale argumentet er altså at regjeringens sjenerøse demobiliseringsvilkår ville representert en Pyrrhos-seier for demokratiet og sentralstatens styringskapasitet i periferien. Til tross for at deres motstand mot Uribes sjenerøse vilkår for demobilisering ble ført med normative argumenter, kan ikke denne opposisjonen forstås fullt ut uten å ta hensyn til denne innenrikspolitiske maktkampen. Mer om dette i kapittel seks.

3.7 OPPSUMMERING

Uribes politikk er i høy grad i overensstemmelse med neorealismen som foreslår at alle stater ønsker å styrke egen kontroll over landareal og befolkning, øke tilgang til ressurser, styrke sin økonomi og militære slagkraft og oppnå politisk stabilitet og kompetanse (Dunn og Schmidt 2001:151⁴⁰). Den statlige kontrollen skal oppnås ved at landets irregulære væpna gruppene enten lokkes til forhandlingsbordet med løfter om sjenerøse demobiliseringsvilkår, eller blir tvunget til forhandlinger gjennom militært press. Så langt har Uribe hatt en viss suksess i å bedre sikkerheten ved å drive FARC på defensiven gjennom den militære offensiven *Plan Patriota*. Det er imidlertid lite som tyder på at det på kort sikt vil være mulig å komme til en varig fred med geriljaen, verken militært eller gjennom forhandlinger.

---

⁴⁰ Waltz mener disse kapabilitetene er gode styringsindikatorer på en stats makt.

Den økonomiske utviklingsmodellen er tuftet på liberale prinsipper der næringslivet stimuleres gjennom skatteletter og utenlandske direkteinvesteringer. Under Uribe har Colombia hatt økende økonomisk vekst, som likevel ikke har kommet de dårligst stilte til gode.

Uribes valgseier som uavhengig kandidat, skyldes en oppløsning av de tradisjonelle partistrukturene. Han fikk støtte både fra en demokratisk sentrumselite, og en konføderalistisk, og til dels reaksjonær rural elite. Demobiliseringen av de paramilitære rokket ved denne koalisjonen ved at sentrumseliten krevde et lovverk som kunne bryte ned alle deler av de paramilitære strukturene og ikke bare deres militærapparat. Sentrumselitens fryktet at en demobilisering som ikke fratok de paramilitære deres politiske makt ville gå utover statens politiske kompetanse og stabilitet.

4.0 USAs INTERESSER I COLOMBIA

Dette kapitlet undersøker USAs historiske interesser i Colombia, og hvordan forholdet mellom de to landene har utviklet seg. Det beskrives hvilke interesser som ligger bak programmet Plan Colombia og hvordan disse interessene prioriteres når de kommer i konflikt med hverandre. I kapitlet analyseres også hvilke drivkrefter som ligger bak USAs krig mot narkotika, og hvordan denne krigen skal forstås i henhold til statsvitenskapelige teorier. Kapitlet analyserer videre hvilke midler USA tar i bruk for å bekjempe Colombias narkotikaproduksjon, og hvordan den globale krigen mot terrorisme har påvirket USAs agenda i så måte.

4.1 USAs HISTORISKE FORHOLD TIL COLOMBIA

USA anerkjente Gran Colombia som selvstendig stat i 1822 (Background Note, 42. avsnitt), og ble i løpet av nittenhundretallet en av landets viktigste handelspartnere. Som omtalt i kapitel to, spilte USA en sentral rolle i industrialiseringen av landet på begynnelsen av nittenhundretallet. I etterkrigstiden ble de to landene knyttet tettere sammen gjennom militært samarbeid. Under *Frente Nacional* ble Colombia den største enkeltmottakeren i Latin Amerika av økonomiske bistand (Colombia Relations with the United States 1988, 5. avsnitt). USA konsoliderte maktbasen til den kapitalistiske sentrumseliten som ble dannet under *Frente Nacional* (Murillo 2004:122). Denne til dels ekskluderende og halvautoritative eliten, skulle bli USAs fremste partner i kampen mot kommunismen, og senere i kampen mot narkotika.

4.2 KRIG MOT NARKOTIKA

Kampen mot narkotika ble første gang formulert av Nixon i 1972 som utropte narkotika som USAs fremste samfunnsfiende (Nixon 1972, 1. avsnitt). Carter internasjonaliserte denne krigen ved å sprøyte Colombias marihuanaplantasjer med plantegift, som på syttitallet stod for drøye seksti prosent av USAs totale import (González 2006:6). Under Reagan, og med fremveksten og konsolideringen av

kartellenes makt, gav USA økonomisk og teknisk støtte til å styrke politi- og rettsvesenet (*El conflicto, callejón con salida* 2003:168).

Denne krigen mot narkotika gikk imidlertid inn i en ny fase da Bush Sr., erklærte drugs som en ”*clear and present danger*” og tilbød å sende soldater til Colombia (Murillo 2004:124). I 1990 ble ”*Andean Counter Drug Strategy*” formulert med målsetning om å redusere tilgangen på kokain i USA med 15 prosent innen 1991 og 60 prosent innen slutten av 1999 (González 2006: 11). Denne støtten var likevel relativt beskjeden, og i hele perioden fra 1972 til 1998 ble kun 300 millioner dollar kanalisert til dette formålet. I 1999 ble denne hjelpen økt med ytterligere 230 millioner hvorav 173 millioner var en del av en ”*Emergency Supplemental Appropriation*” (Review of INL 2000:1). Dette skulle bli opptakten til det femårige programmet Plan Colombia som gjorde landet til den på daværende tidspunkt tredje største mottakeren av USAs økonomiske overføringer, kun overgått av Israel og Egypt (INL Country programs 1999, 5.avsnitt).

Formålet bak krigen mot narkotika i Colombia er ifølge Washington Office on Latin America (WOLA), å begrense misbruket blant amerikanske borgere (Semana 12.5.2004). I følge State Department gjøres dette mest effektivt ved å angripe produksjon, foredling og utskiping (Policy and program development 2000, 25. avsnitt). State Department hevder også at narkotikamisbruk årlig koster USA 110 milliarder dollar og tar 52 000 liv (Why americans should care about Plan Colombia 2000).

Å karakterisere narkotikamisbruk som en trussel mot USAs nasjonale sikkerhet, slik Bush Sr. gjorde i 1990 bryter med klassisk realistisk teoris vektlegging av statens territoriell integritet og overlevelse (Lamy 2001:191). En utvisking mellom de diffuse kategoriene ”*high*” og ”*low*” *politics* er likevel blitt mer utbredt etter andre verdenskrig. Dette skillet er blitt ytterligere nedbrutt etter den kalde krigen og i dag anses i økende grad også sosial sikkerhet som relevant aspekt ved nasjonal sikkerhet (Gleditsch 2001: 96).

Et slik utvidet sikkerhetsbegrep som også inkluderer innbyggernes sosiale sikkerhet, ligger nærmere opp til liberalistisk enn realistisk teori (Lamy 2001:191). Som jeg skal komme tilbake til, er det er likevel ikke liberale rasjonelle argumenter, men innenrikspolitiske overveielser som har størst forklaringskraft på USAs krig mot narkotika.

4.3.1 PLAN COLOMBIA

I år 2000 bevilget den amerikanske kongressen 1,3 milliarder dollar som det første årlige tilskuddet i den femårige Plan Colombia. I 2005 var 3,7 milliarder dollar (El Tiempo 16.9.2006) gitt til Colombia for å hjelpe landet å:

Fight the illicit drug trade, to increase the rule of law, to protect human rights, to expand economic development, to institute judicial reform, and to foster peace. (Plan Colombia 2001, 23 avsnitt).

USAs engasjement i Colombia kan altså ikke lenger forstås ene og alene som drevet av ønsket om å hindre narkotikamisbruk innad i USA. Galán hevder at de egentlige årsaker til USAs interesser for Colombia er dets geostrategiske beliggenhet med store uutnyttede oljeforekomster, nærhet til Panama-kanalen, et betydelig indre marked og behovet for en motvekt mot den sosialistiske politikken som dominerer Latin-Amerika (Galan 2006*). Janette Habel ved Instituto de estudios superiores de America Latina, støtter dette synspunktet i *Le Monde Diplomatique* i 2007 (Habel 2007).

Clintons National Security Strategy definerte ”*fri og uinnskrenket tilgang til markeder, energiforsyninger og strategiske ressurser*” som kjerneinteresser USA om nødvendig ville beskytte med militærmakt (Chomsky 2005:26). Colombia utgjør et relativt beskjedent marked med en eksport og import på henholdsvis 5,2 og 7,5 milliarder dollar (The World Factbook 2006)⁴¹. Colombias økonomiske betydning er likevel

---

⁴¹ Colombia står for en prosent av all USAs handel, og er USAs 29. viktigste eksportland (Arnson 2007)

forventet å øke med etableringen av frihandelsavtalen *Tratado de Libre Comercio* (TLC) (Background Note 2007:33. avsnitt). Denne blir det kort redegjort for i kapittel fire.

Colombia er også viktig for USA på grunn av dets olje- og gassressurser, som tross en økning på 78 prosent det siste tiåret, kun har en utnyttelsesgrad på 20 prosent (Murillo 2004:137-138). At USAs petroleumsindustri lobbet kongressen med 350 000 dollar i favør av Plan Colombia (ibid. 145) og at 100 millioner er blitt øremerket til å beskytte oljeledningen mellom Cañon Limon og Coveñas, peker på at USA har interesser som går utover bekjempelse av narkotika (El conflicto, callejón con salida 2003:168-169).

4.3.2 NARKOTIKA OG FARC, EN DUALITET?

I likhet med de paramilitære vokste FARC sterkt i løpet av nittitallet som følge av deres bånd til narkotikaindustrien. I 1998 karakteriserte Barry McCaffrey i Office of National Drug Control Policy (ONDCP) situasjonen i Colombia som ”*out of control, a flipping nightmare*” (Vaicius og Isacson 2003, 4. avsnitt), og anmodet om ekstra midler for å redde Colombia ut av en kritisk situasjon som skyldes ”*forbindelsen mellom narkotikaindustrien og den venstreorienterte geriljaen*” (“La ”Sexta División” 2001, 21. avsnitt). Ifølge Human Right Watch var denne henstillingen avgjørende for at kongressen bevilget den tidligere omtalte *Emergency Supplemental Appropriation* som la grunnlaget for *Plan Colombia* (ibid.) (Se punkt 4.2).

På slutten av nittitallet var det en klar tendens i USA til å: 1) se på FARC som den største og mest alvorlige trussel mot Colombias stabilitet og 2) knytte geriljaen til narkotikaindustrien. Det er ikke feil å knytte FARC til narkotikaindustrien, siden de kontrollerer mellom femti og sytti prosent av Colombias totale kokainproduksjon (El Espectador 3.4.2006). Dette ensidige fokuset på geriljaen har imidlertid ført til en suboptimalisering av kampen mot narkotika ved at andre grupperinger, særlig AUC, har overtatt FARCes ”markedsandeler” og startet nye kokaplantasjer (Semana 2.9.2006).

I overensstemmelse med Bogotá og Washingtons prioritering av FARC som fremste fiende, er det en viss logikk i at USAs hjelp også måtte bli militær. Av de 858,5 millioner Colombia mottok i 2002, gikk 634,5 til kampen mot narkotika hvorav 416,9 gikk til militære antinarkotika-bataljoner og henholdsvis drøye ti og elleve millioner gikk til politi og rettsvesen (*El conflictico, callejón con salida* 2003:168). Denne sammensetningen har ikke endret seg nevneverdig. Totalt har 80 prosent av Plan Colombia gått til å oppgradere det colombianske politi- og militærvesen (Isacson 2005a:139).

4.3.3 BEGRENSET SUKSESS

Plan Colombia har videreført og ekspandert sprøyting av kokaplantasjer som det fremste hovedsatsingsområdet for å redusere narkotikaproduksjonen. Denne taktikken har likevel bare hatt en begrenset suksess. Ifølge FNs estimater ble det totale antall hektar med kokaplanter og opiumsvalmuer, redusert fra 144.800 hektar i 2001 til 86.000 i 2003 som følge av sprøyting. (Gonzales 2006:14). Ulike kilder oppgir forskjellige tall. FNs og USAs egne estimater viser at antall hektar har stabilisert seg på 2003-nivå. Dette til tross for at stadig større områder ble sprøytet i de påfølgende årene (*ibid.*). Prioriteringen av FARC som hovedfiende gjenspeiler seg også i denne taktikken, ved at sprøytingen nærmest utelukkende er rettet mot deres territorier (Semana 2.9.2006). Denne slagsiden mot FARC kan i stor grad forstås på bakgrunn av at det er det Colombianske politiet under *Dirección Antinarcóticos de la Policía Nacional*, som har ansvaret for sprøytingen (González 1006:23-24), og at disse har et særlig insentiv til å prioritere kampen mot FARC fremfor kampen mot de paramilitære. Siden kokainåkrene blir lokalisert gjennom USAs overvåkningssatellitter må Washington imidlertid vært klar over denne skjevheten (Semana 2.9.2006).

4.3.4 INNENRIKSPOLITISK BAKTEPPE

Plan Colombia har verken lyktes i å øke gateprisen eller redusere narkotikaens renhetsgrad innad i USA. Dette tyder på at *Plan Colombia* ikke har lyktes i sitt forsett om å senke tilgangen til narkotika i USA (Walsh 2007:1). Ifølge tankesmia ”*Rand*” ville det vært 23 ganger mer økonomisk å behandle narkotikamisbruk innad i USA enn å bekjempe tilbudssiden (Semana 12.5.2004). Med andre ord har Plan Colombia verken vært kostnadseffektiv eller formålsrasjonell. Neorealismen vil dermed ha satt spørsmålsteget om kampen mot narkotika er den egentlige drivkraften bak *Plan Colombia*. Likevel er ønsket om å begrense Colombias narkotikaproduksjon ifølge Russel Crandall, ikke et retorisk knep for å ekspandere USAs politiske og økonomiske interesser, men skriver seg fra innenrikspolitiske overveielser (Crandall 2006*).

I følge Ann Mason, ble kampen mot narkotika brukt av Clinton-administrasjonen for å samle støtte i kongressen. Den betydelige veksten i både narkotikaeksporten og de væpna gruppene i løpet av nittitallet (se punkt 4.3.2 og 2.5.2) førte derfor til at:

Clinton administrasjonen så seg nødt til å gripe inn for å unngå en destabilisering av landet og muligens også hele regionen (Mason 2006*).

Mason mener at kampen mot narkotika bevisst ble tatt i bruk av Clinton administrasjonen for å få støtte i kongressen. For kongressrepresentantene som aspirerer mot et gjenvalg, var det i følge Mason umulig å stemme mot et program hvis mål er å begrense narkotikatilgangen i USA. Etter en viss nøling legger hun imidlertid til at: ”*kampen mot narkotika er Plan Colombias viktigste enkeltgrunn og at stabilitet og trygging av menneskerettighetene er ønskelige bi-effekter.*” (Mason 2006*). Uansett hva en ønsker å trekke frem som den viktigste forklaringsfaktor, kampen mot narkotika, eller politiske og økonomiske interesser, fikk Plan Colombia bred oppslutning både blant republikanere og demokrater i 2000 (Semana 11.11.2006).

Arnson peker imidlertid på at denne oppslutningen egentlig ikke var en konsensus, men et lappeteppe av interesser der:

... multiple interests and objectives—counter-narcotics, alternative development, the peace process, human rights, and democratic consolidation—found a home within the ‘big tent’ approach for which Clinton was so famous (Arnson 2007:4-5).

Hun legger til at Plan Colombia i økende grad etter hvert ble assosiert med en anti-gerilja og anti-narkotika agenda (ibid. 5).

Dette bildet av Plan Colombia som et program med mange mål blir stadfestet av Murillo som peker på at USA mangler en enhetlig politikk overfor Colombia, og at det er stor uenighet og mangel på koordinering mellom kongress, State Department, Pentagon og Det hvite hus (Murillo 2004:122-123)⁴². Denne mangelen på koordinering tyder på at neorealismens syn på stater som enhetlige og rasjonelle enheter i er svekket, og muligens også brutt. I forbindelse med utleveringskravet skal vi likevel se at USA langt på vei var både enhetlig og rasjonell.

4.3.5 KRIGEN MOT TERRORISME

Inklusjonen av Plan Colombia i den globale krigen mot terror etter ellefte september 2001 har snarere eskalert og effektivisert enn endret USAs interesser i Colombia. Frem til år 2002 kunne USAs militære og økonomiske støtte kun brukes i rene anti-narkotikaoperasjoner, og ikke til å bekjempe illegale væpna grupper (Murillo 2004: 19). Murillo hevder at denne innskrenkningen beror på press fra menneskerettighetsorganisasjoner (ibid. 19), og at det var motvilje i USA om å bli involvert i en intern konflikt de ikke uten videre kunne trekke seg ut av (Storrs 2003:13). Etter 11.9.2001 gav kongressen større fleksibilitet med hensyn til hva slags informasjon som kunne videreformidles til Colombias sikkerhetsstyrker. Det ble også

---

⁴² Dette blir bekreftet av flere informanter, blant andre Mason, Cepeda, Galan.

åpnet for at midler til ”kampen mot narkotika” også kunne brukes til å bekjempe terroristorganisasjoner. Kongressen anførte imidlertid at dette ikke var en autorisering av State Department til å assistere Colombias væpna styrker i direkte angrep mot nasjonale terroristorganisasjoner, men gi større spillerom til State Department når ” [the] *distinction between counternarcotics and counterterrorism is not clear cut.*” (ibid. 5).

Human Right Watch mer enn antyder at dette kun var formaliseringen av en allerede etablert praksis. I 1999 begynte State Department å distribuere sensibel og oppdatert informasjon om geriljaen uten å konsultere kongressen (La "Sexta División" 2001, 19. avsnitt). Alt i 1997 publiserte Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs (INL) en sluttbruker-rapport der de slo fast at maksimalt femti prosent av midlene tildelt hærens IX-brigade, var brukt i operasjoner mot narkotika. Resten var gått til å opprettholde lov og orden og ”*utvide sikkerheten*” (ibid. 13. avsnitt).

4.3.6 AUC OG KRIGEN MOT TERROR

Det er vanskelig å si om det var den globale krigen mot terror eller de paramilitæres tette forhold til narkotikaindustrien, som var utslagsgivende for at USA fra 2001/02 økte sitt fokus på AUC. Allerede den tiende september 2001 ble AUC fordømt som en terroristorganisasjon av State Department for å ha:

... carried out numerous acts of terrorism, including the massacre of hundreds of civilians, the forced displacement of entire villages, and the kidnapping of political figures to force recognition of AUC demands (Colin Powell 2001).

Murillo peker på at denne fordømmelsen fra USA kan forstås som en reaksjon på en økende dokumentasjon av AUCs brutalitet fra et stadig sterkere menneskerettighetsnettverk (Murillo 200:151). Ifølge AUCs grunnlegger Castaño må likevel USAs klassifisering av AUC som en terroristorganisasjon først og fremst

forstås innenfor rammene av kampen mot narkotika. Han ser dermed ut til å ha tatt inklusjonen på USAs terrorliste med en viss ro og uttalte at:

Den nordamerikanske regjeringen er bevisst på at AUC ikke er en terroristorganisasjon [...] det USA gjør, er å advare narkotikatrafikantene at de ikke får gjemme seg blant de væpna gruppene (Aranguren 2001:323).

Castaños analyse var neppe grunnløs og i april 2002 betegnet daværende amerikanske justisminister John Ashcroft FARC som den farligste internasjonale terroristorganisasjonen på den vestlige halvkule (Murillo 2004: 21). I september 2002 blir likevel Castaño og Mancuso (og Juan Carlos de la Sierra) anklaget for å være ansvarlige for eksporten av flere tonn kokain, og begjært utlevert til USA (Ashcroft 2002). En handling som den forhenværende meglingsmannen mellom regjeringen og AUC, Max Alberto Morales anser som et overlagt virkemiddel fra USAs side for å tvinge AUC til forhandlingsbordet (Cambio 2003:2003). Morales grunngir ikke denne antakelsen, men som jeg skal komme tilbake til, er det åpenbart at utleveringskravet var uhyre viktig for AUCs vilje til å forhandle.

4.4 UTLEVERINGSAVTALER

Det fremste pressmidlet USA har overfor AUC er deres utleveringsbegjæringer for narkotikatrafikking. Det offisielle argumentet for utlevering er i følge USAs ambassadør i Colombia William Wood ”*at de som skader det amerikanske samfunnet også bør bli dømt av dets institusjoner*” (El Universal 30.7.2004). Det uoffisielle, og sannsynligvis mye viktigere argumentet, er at utlevering til USA, er det eneste tiltaket med både allmenn- og individuellpreventive virkninger. Thoumi oppsummerer dette på følgende måte:

Det er tre grunner til at USA ønsker narkotikatrafikanter utlevert. For å hindre at de bestikker dommeren, for å hindre at de rømmer fra fengselet og for å hindre at de fortsetter å administrere sine foretninger fra fengslet (Thoumi 2006*)

Den første bilaterale avtalen om utlevering ble underskrevet i 1979, og ble rettskraftig fra 1982. I 1986 ble imidlertid denne utleveringsavtalen annullert av høyesterett på grunn av feil i prosedyrene, og endelig forbudt etter grunnlovens artikkel 35 i 1991 (Semana 20.3.2005b). Rasjonalet bak et slikt grunnlovsfestet forbud mot utlevering, var angivelig at dette ville forenkle forhandlinger med geriljaen (Cañon 2002:197). Giraldo ser det imidlertid som en manifestasjon av narkotikakartellenes makt i colombiansk politikk (Giraldo 2005:59). Etter oppløsningen av narkotikakartellene endret kongressen grunnloven i 1997, og tillot igjen utlevering av colombianske statsborgere (Semana 20.3.2005b). I 1999 ble den endelige avgjørelsen om utlevering skulle effektueres, underlagt presidentens skjønnsmessige myndighet og vurdering om dette ville være i nasjonens interesse (Impunity for drug traffickers as well 2005:1).

4.5 DEMOKRATI OG MENNESKERETTIGHETER

I følge State Department er vern av menneskerettighetene en sentral del USAs agenda i Colombia (Plan Colombia and human rights 2001). Dette bør forstås som en måte å muliggjøre en militær bekjempelse av dualiteten narkotika/væpna grupper, uten å bryte de mest elementære menneskerettighetene.

Fra 1996 har USA forsøkt å begrense volden mot sivile fra de colombianske væpna styrkene gjennom "*the Leahy Amendment*". Dette grunnlovstillegget forbyr USA å støtte utenlandske militære enheter der det finnes troverdige bevis for brudd på menneskerettighetene og internasjonal humanitær lov (Ibid. 2. avsnitt). Unntak kan imidlertid gjøres hvis utenriksministeren sertifiserer at: 1) Colombias president gir skriftlig garanti for at de aktuelle personer vil bli straffeforfulgt, 2) "The Commander General" øyeblikkelig suspenderer de ansvarlige fra sine stillinger, 3) de væpna styrkene fullt ut samarbeider med de sivile domstolene for å straffe overtrederne og 4) regjeringen straffeforfølger militært personell som har samarbeidet eller hjulpet paramilitære (Counternarcotics 2000, 6.-17. avsnitt). Som følge av *Leahy amendment*,

fryser USA årlig om lag tjuefem prosent av Plan Colombia. Ifølge Isacson resulterer dette i at en håndfull offiserer årlig blir tiltalt og dømt (Isacson 2005a:141-142).

Siden plan Colombias start har det også vært et gjentatt krav om at Colombia må bryte sine bånd til de paramilitære. En fordring som også ble gjentatt av ambassadør William Wood i hans innsettelsestale, der han eksplisitt ”*lovet å arbeide for å kutte båndene mellom [colombianske] sikkerhetsstyrkene og de paramilitære*” (Cambio 9.6.2003a)

I tråd med neorealitisk teori, er det neppe overraskende at vern av menneskerettighetene synes å være underordnet bekjempelsen av dualiteten narkotika/terrorisme (se for eksempel Krasner 1993). Eksempelvis melder Human Right Wach at Leahy-tillegget og dets restriksjoner nærmest rutinemessig blir tøyet eller tilsidesatt, når det dreier seg om nøkkelenheter for USAs overveiende militære strategi (“La ”Sexta División” 2001, 45. avsnitt). USAs president kan også tilsidesette de betingelsene som ligger i Leahy-tillegget, hvis han informerer den korresponderende kongresskomité, og dette blir gjort av hensyn til den nasjonale sikkerhet (Congress Conference Committee 2000, 21 avsnitt). USAs omtanke for menneskerettighetene ser med andre ord ut til å være kosmetiske tiltak i en overveiende militær strategi.

USA har likevel bidratt med 750 millioner dollar til økonomisk og sosial utvikling. Dette har styrket FNs høykommissær for flyktninger, og støttet internasjonale og lokale humanitære og menneskerettighetsorganisasjoner (Uribe’s reelection 2006:13). Dette økte fokuset på menneskerettighetene humanitær arbeid, føyer seg inn i en internasjonal trend. I 1994 var det bare Røde Kors, Project Counselling Service for Refugees og Peace Brigades International som hadde permanent tilstedeværelse i landet. Antallet menneskerettighetsorganisasjoner økte derimot betydelig etter at FNs Høykommissær for Flyktninger etablerte seg i landet i 1994 (Colombia 2001, 17. avsnitt). I 2003 gikk hele 125 menneskerettighetsorganisasjoner sammen i en allianse for å promovere fred, og for å legge press på internasjonale donorer og den

colombianske stat (El Tiempo 3.2.2005c). Som nevnt i kapitel en, har dette ført til økt trygghet og et mer aktivt menneskerettighetsnettverk.

4.6 OPPSUMERING

USAs ”Krig mot narkotika” skriver seg fra innenrikspolitiske forhold, der den offisielle hensikten er å hindre misbruk blant egne borgere ved å bekjempe tilbudssiden. *Plan Colombia* samlet en bred støtte i kongressen ved å appellere til et bredt spekter av interesser, så som vern av menneskerettigheter, økonomisk og sosial utvikling og styrking av rettsstaten. Kampen mot narkotika er med andre ord en viktig drivkraft bak Plan Colombia og ikke kun en pretekst for å ekspandere økonomiske og politiske interesser. Dette synliggjøres ved at største delen av overføringene blir kanalisert gjennom programmet ”*Andean Counter Drug Initiative*”, og at USAs kongress har lagt restriksjoner for å hindre at USA involverer seg direkte i Colombias interne konflikt. USAs engasjement i landet kan likevel ikke forstås fullt ut, uten å ta deres politiske og økonomiske interesser i et stabilt Colombia med i betraktningen. Ved å bekjempe FARC har man til en viss grad klart å forene antinarkotika-operasjoner med målet om å stabilisere Colombia. Denne analysen indikerer imidlertid at det ensidige fokuset på FARC har gått på bekostning av kampen mot narkotika. Dette skulle tyde på at USA ser på destabiliseringen av Colombia som enn større trussel enn narkotikaproduksjonen. Det betyr likevel ikke at dette nødvendigvis er et villet resultat fra sentrale beslutningstakere, men at ulike interesser innad i USA drar i ulike retninger. Det utvidede fokuset på AUC fra 2001/2002, kan derfor forstås som en vilje til å rette opp en slik suboptimalisering og effektivisere kampen mot narkotika gjennom å utvikle en mer helhetlig strategi.

Vern av menneskerettigheter i Colombia spiller en rolle for USA, men ser ut til å være underordnet kampen mot narkotika og opprørsgrupper. USAs krav om at Colombia må innskjerpe sin respekt for disse rettighetene, har ikke vært virkningsløse, og har trygget arbeidet til grasrotorganisasjoner. Gjennom et overveldende dokumentasjonsarbeid, har det lyktes disse å sette menneskerettighetene på dagsorden. Dette ble ikke minst tydelig i deres opposisjon mot en amnestibasert demobiliseringsprosess og kritikken av Uribes forsøk på å løse konflikten gjennom en militær offensiv mot geriljaen.

5.0 FORHANDLINGSPROSESSEN, UTLEVERINGSPROBLEMATIKKEN

Dette kapitlet forsøker å vise at Uribes fremste funksjon i forhandlingsprosessen var å megle mellom AUC og USA i spørsmålet om hvordan utleveringsproblematikken skulle løses. Dette underbygges ved å vise hvordan USA tok aktivt del i utformingen av lovverket og hvordan regjeringen Uribe i alle vesentlige henseender etterkom kravene fra Bush administrasjonen.

Colombias internasjonale forpliktelser i forbindelse med overgangslover blir i all hovedsak behandlet i kapitel seks.

5.1 ET NØDVENDIG LEGALISERINGS-PROSJEKT

At AUC inngikk forhandlinger med regjeringen, skyldes i følge dem selv at landet for første gang hadde en president med vilje og ressurser til bekjempe geriljaen militært (Valencia 2005:8, Isaza 2004, 14 avsnitt). Går man de paramilitære nærmere etter i sømmene, finner man imidlertid flere grunner til deres forhandlingsvilje.

Den antatt viktigste grunnen er det økte presset fra USA. Da State Department klassifiserte AUC som en terroristorganisasjon, fikk de paramilitære, ifølge Castaño et nytt incentiv til å ”*legitimere sine handlinger innenfor den nye globale kontekst*” (Aranguren 2002:323). I mai 2002, tre måneder før USA begjærte sentrale AUC-kommandanter utlevert, hevdet de paramilitære at de ikke ville demobilisere seg så lenge det eksisterte en gerilja (Castaño 2002c, 6. avsnitt). Ifølge International Crisis Group, var nettopp utleveringsbegjæringene den utløsende faktor for at AUC søkte en forhandlingsløsning med staten (Colombia:Negotiating with the paramilitaries 2003:18).

I nær sammenheng, men ikke utelukkende som en følge av press fra Washington, ble AUC truet av Uribes sikkerhetspolitiske doktrine, *Seguridad Democrática*. En slik

påstand er ikke ukontroversiell og flere vil påpeke at Uribe mer enn noen annen president er sympatisk innstilt til AUC. Uribe skal likevel, ifølge den paramilitære lederen Báez, ha tatt til fange mer enn 4000 paramilitære soldater og drept mer enn 1200 i sin regjeringstid (Diario Occidente 9.11.2005). Til tross for at disse tallene er beskjedne sammenlignet med forfølgelsen av FARC, utgjør de likevel en betydelig relativ økning i forhold til Uribes forgjengere⁴³.

Grunnen til at Uribe vender sin ”*harde hånd*” også mot de paramilitære er ifølge Castaño ikke av politiske grunner, men ”*for hans egen troverdighets skyld*” (Aranguren 2001: 337). Det økte fokuset fra sentralstaten mot de paramilitære må forstås på bakgrunn av at AUCs territorielle, politiske og økonomiske ekspansjon hadde nådd grensen for hva sentrum kunne ignorere. Duncan sier det på denne måten:

... [sentralstaten] kunne akseptere eksistensen av små grupper som beskyttet landelitens interesser og bekjempet geriljaen, men ikke en organisasjon som behersket nær innpå halvparten av det nasjonale territoriet, kontrollerte brorparten av landets narkotikaindustri og var ansvarlig for massive brudd på menneskerettighetene (Duncan 2006:75-76).

AUCs forhandlingsvilje må derfor forstås som et resultat av en aggregert indre styrke i form av territoriell, økonomisk og politisk makt, og et hittil ukjent ytre press i form av økt fokus fra USA og sentralstaten. Til dette føyer det seg til at AUCs territorielle ekspansjon hadde nådd et dødpunkt, der deres militærapparat ikke maktet å frariste FARC kontrollen over nye områder (Valencia 2005:4). Skulle regjeringen ha lyktes i å beseire FARC slik Uribe lovet i sin valgkamp, ville AUC i alle tilfeller blitt tvunget til forhandlingsbordet, og militære sanksjoner mot de paramilitære ville blitt mer troverdig.

Frihandelsavtalen (TLC) og dens favorisering av industrielt landbruk og arealkrevende jord- og skogbruksprosjekter gjorde det, ifølge Jerez, nødvendig for de paramilitære å

---

⁴³ Mellom 1990 og 1997 var det nesten ni tusen trefninger mellom regjeringshæren og geriljaen, mot kun seks trefninger mellom hæren og paramilitære (Colombia: Negotiating with the paramilitaries 2003:8)

få legalisert sin ulovlige og semi-lovlige jordovertakelse (Jerez 2008*). Flere av AUCs mest fremtredende kommandanter hadde investert store summer i legale foretak, blant annet i fremstilling av biodrivstoff gjennom ekstensiv dyrking av palmeolje (*Palma Africana*) (Colombia: Rompiendo la ley del silencio 2005:61)⁴⁴. Alessandra Miraglia, tidligere praktikant i Center for International Policy (CIP) i Washington, hevder det hovedsaklig var de paramilitære som hadde den nødvendig kapitalen til å investere i slike ”*agrare megaprojekter*” (Miragali 2008*).

Tidspunktet for å forhandle frem en legitimering av deres faktiske makt syntes med andre ord mer gunstig i 2002, enn hva den hadde gjort i tidligere, eller for den saks skyld sannsynlig ville bli i overskuelig fremtid.

5.2.1 DET JURIDISKE RAMMEVERK I

Den første desember 2002 annonserte AUC en unilateral våpenhvile. Kort tid etter oppnevnte regjeringen en kommisjon som skulle sondere mulighetene for demobilisering og reintegrering av de paramilitære i det sivile liv. Dette resulterte i intensjonsavtalen ”Ralito I”⁴⁵ 15. juli 2003, der AUC forpliktet seg til å: 1) overholde og innskjerpe egen våpenhvile, 2) en gradvis demobilisering av samtlige tropper innen 01.1.2006⁴⁶ og 3) å støtte staten i dens programmer mot narkoindustrien (Restrepo 2004, 6-9. avsnitt).

AUC medlemmer uten tiltale eller etterforskning mot egen person vil bli demobilisert og benådet ved lov 782/2002 og dekret 128/2003 (The Paramilitaries in Medellín 2005:20-21). Imidlertid forbyr både colombiansk grunnlov og landets forpliktelser etter flere internasjonale traktater i regi av FN, OAS og den internasjonale straffedomstolen, straffeamnesti for en rekke grove forbrytelser, herunder trafikkering

---

⁴⁴ 145 000 hektar brukes for fremstilling av biodisel. Dette gjør Colombia til verdens femte største eksportør (ibid.).

⁴⁵ Etter byen Ralito i Tierralta

⁴⁶ Første gruppe i november 2003, siste i april 2006 (El Tiempo, 20.4.2006)

med narkotika og brudd på internasjonal humanitær lov (ibid. 17). For å overkomme denne juridiske barrieren, presenterte regjeringen lovforslag *Alternatividad Penal* (Alternativ straff) i august 2003. Denne loven foreskrev i all hovedsak kun symbolske straffer som tidsbegrenset eksklusjon av retten til offentlige politiske verv, forbud mot å bære våpen, forbud mot å kontakte ofrene og geografisk innskrenket bevegelsesfrihet i maksimalt ti år (Proyecto de Ley Estatutaria 85 de 2003 Senado, artikkel 11).

5.2.2 VERDENS OG USAs REAKSJONER

Loven møtte sterkt motbør fra FN, amerikanske massemedier⁴⁷ og nasjonale og internasjonale NGOer⁴⁸. I september 2003 hevdet Human Right Watch at loven i realiteten tilbød AUC amnesti, og klassifiserte den som et brudd på landets internasjonale forpliktelser til å oppklare forbrytelser, straffe de ansvarlige og sørge for erstatning til de skadelidende (El Espectador 21.9.2003). En tilsvarende fordømmelse ble gitt av FNs høykommissær for menneskerettigheter Michael Frühling (El Tiempo 5.11.2003). Også EU var skeptiske til loven, og ville ikke love noen form for politisk eller økonomisk støtte (El Espectador 28.9.2003). I september uttrykte 55 amerikanske kongressmedlemmer under ledelsen av Tom Lancy, sin avsky for de lave straffene (Cambio 29.9.2003). Dette skulle bli det første av en serie brev til den colombianske regjeringen fra amerikanske kongressmedlemmer. En av Uribes mest sentrale støttespillere i kongressen, Rafael Pardo kritiserer også lovforslaget for de lave straffene (Semana 1.12.2003).

Etter at loven om alternativ straff var presentert i kongressen, besøkte Colombias Høykommissær for Fred, Carlos Louise Restrepo, Washington for å søke om ekstra midler til demobiliseringsprosessen. State Department stilte seg imidlertid negativ til det fremlagte lovforslaget og advarte at snarere enn ekstrabevillinger for å finansiere en demobiliserings- og reintegreringsprosess, vil det bli aktuelt med en klar protest

---

⁴⁷ Eksempelvis *New York Times* og *Washington Post* fordømte de lave strafferammene på lederplass (Cambio 29.9.2003)

⁴⁸ Ikke-statlig organisasjoner.

mot lovverket (Cambio 29.9.2003). Uribe får med andre ord verken den økonomiske støtten som er ønskelig, eller den politiske støtten som er nødvendig. Adam Isacson sier likefrem at prosessen med AUC neppe ville fortsatt uten støtte fra USA (Isacson 2002, 4. avsnitt).

USAs fremste ankepunkt, i tillegg til bruddene på Colombias internasjonale forpliktelser, er lovens vage adgangskriterier, der det er tilstrekkelig at ”gruppen har deklart en slutt på fiendtlighetene og deltar i en fredsprosess” (Proyecto de ley estatutaria 82/2003, 2 artikkel). Dette gjør at også narkotikatrafikanter kan få annullert alle anklager og rettsprosesser mot egen person og/eller eiendeler enten ved å inkorporere seg i AUC, eller ved å væpne egne grupper (Semana 6.10.2003). Videre er det uholdbart at loven ikke har en tidsfrist, slik at enhver kriminell bande selv ville kunne velge tidspunkt for egen demobilisering (Colombia: President Uribe’s democratic security policy 2003:6).

I oktober 2003 setter Det hvite hus følgende kriterier for å støtte demobiliseringsprosessen: 1) at narkotikatrafikanter måtte nektes adgang til loven, 2) at de tiltalte måtte dømmes for konkrete forhold, og ikke for medlemskap i en gruppe, 3) en proporsjonalitet mellom forbrytelse og straff, 4) at ofrene og sivilsamfunnet måtte delta i rettsprosessen og 5) at beslag av de tiltaltes eiendeler måtte brukes til å gi erstatning til AUCs ofre. Disse kravene ble overlevert skriftlig til Restrepo (El Tiempo 10.10.2003). I februar 2004 blir kravene utvidet av Colin Powels juridiske rådgiver Paul Kelly til også å innebære en forpliktende timeplan for demobilisering, og at AUCs tilintetgjør kokainåkrer i sine territorier (El Tiempo 21.2.2004).

Kravet om å hindre narkotikatrafikanter adgang til loven tyder på at USA så på de paramilitære og narkotikatrafikanter som to interagerende, men likevel atskilte enheter. Dette er for så vidt riktig, men mangler relevans fordi ”selv om ikke alle narkotikatrafikanter er paramilitære, er alle paramilitære narkotikatrafikanter” (Thoumi 2006*). USA må med andre ord hatt en viss tiltro til Castaño da han så sent

som juli 2002 forsikret at AUC kunne kutte sine bånd til narkotikaindustrien når de måtte ønske (Castaño 2002d, 6. avsnitt).

5.3 RISIKO OG NYTTE FOR USA

En demobilisering av de paramilitære var i USAs interesser fordi den høyst sannsynlig ville stabilisere Colombia. En styrking av den colombianske staten ville senket risikoen ved økonomiske investeringer og fungere som et brohode for USAs politiske interesser i Andes-regionen

Likeledes hadde demobiliseringen av de paramilitære et enormt potensial i kampen mot narkotika. Grunnen er, ifølge USAs egne estimer, at førti prosent av Colombias totale kokainproduksjon foregikk i territorier kontrollert av AUC (Semana 5.2.2006).

I følge Thoumi er det flere årsaker til at Colombia står for mellom åtti og nitti prosent av verdens kokainproduksjon, men den viktigste er at væpna grupper gir narkotikaindustrien territoriell beskyttelse. En slik territoriell beskyttelse eliminerer risikoen for personlig straffeforfølgelse og/eller konfiskering av produksjonsanlegg og ferdige produkt (Thoumi 2006⁴⁹). Dette gir Colombia et enormt fortrinn i forhold til for eksempel Peru og Bolivia. En demobilisering med en påfølgende styrking av staten, og da særlig det juridiske apparat, ville øke både risiko og kostnad for landets narkotikatrafikanter. En slik utvidelse av statens rekkevidde vil dermed ikke bare lette etterforskning og pågripelse av narkotikaindustriens bakmenn, men også effektivisere programmer rettet mot narkotikaindustriens materielle infrastruktur.

En demobilisering av de paramilitære var selvsagt også viktig for å få slutt på landets humanitære katastrofe, trygge menneskerettighetene og konsolidere demokratiet.

---

⁴⁹ Francisco Thoumi i foredraget "Impacto del narcotráfico en la democracia colombiana" på seminaret *Democracia, narcotráfico y paramilitarismo*, Medellín, september 2006

Det var altså en mengde interesser som alle dro i favør av en forhandlingsløsning. Det var derfor ingen overraskelse at USA var positive til forhandlingene allerede fra begynnelsen (BBC 1.10.2003).

Uten å underkjenne USAs interesser i å ekspandere sin politiske og økonomiske innflytelse, kunne USA likevel ikke godta et lovverk med klare brudd på internasjonale standarder eller ”en demobilisering som gir store narkotikatrafikanter straffefrihet”⁵⁰ (Semana 2.2.2004).

5.4.1 URIBES MÅL OG PRIORITERINGER

Mens Uribes motstandere så på lovforslaget ”*Alternativ Straff*” som et bevis for hans politiske arroganse og tette bånd til de paramilitære og deres støttespillere, hevdet hans tilhengere at ”*dette lovforslaget var fyrstikken Uribe tente for å sjekke om gassen var på*”⁵¹.

En amnestibasert demobilisering var formålstjenlig i forhold til *Seguridad Democráticas* overordnede mål om å gjenvinne det statlige voldsmonopol. Når det gjelder de internasjonale standardene, er ikke regjeringens neglisjering av disse uforståelig og er snarere normen enn unntaket. Blant annet ble det forhandlet, ikke bare om straffefrihet, men også om politiske reformer med geriljagruppen M-19 i 1980, med FARC under Betancur i tidsrommet 1983-1985, med ELP (Ejército de Liberación Popular) og Quinta Llama i 1991 (Gaceta 74/2005). Heller ikke under Pastranas forhandlinger med FARC i 1998-2002 fikk dette temaet en sentral plass, verken nasjonalt eller internasjonalt.

Når det gjelder den svake, for ikke si fraværende mekanismen for å sortere mellom ”rene” narkotikatrafikanter og ”legitime” selvforsvarsgrupper kan dette skyldes at regjeringen var klar over at et slikt skille ikke ville la seg trekke i praksis. Denne

---

⁵⁰ Cesar Gavira, tidligere president i Colombia og leder for OAS sitert av Semana.

⁵¹ Uttalt til undertegnede av en ikke navngitt Uribe-tilhenger i Medellín, august 2006.

antakelsen blir underbygget av et medlem i den statlige forhandlingskomiteen allerede i 2003 stadfestet at ”*metamorfosen* [fra paramilitær til narkotikatraфикant] *har pågått i lengre tid*” (Semana 13.10.2003). Det er derfor sannsynlig at regjeringen alt ved forhandlingenes start bedømte kostnadene for inkludering av narkotikatraфикanter som en akseptabel og nødvendig pris for å få demobilisert de paramilitære. Sagt på en mer prosaisk måte var det ”*viktigere for Colombia å hindre at deres innbyggere dreper hverandre enn å bekjempe narkotikamisbruk i USA*” (El Conflitco, callejón con salida 2003:168). Luis Carlos Domínguez går enda lenger og sier, at regjeringen forholdt seg til narkotikaproblemet simpelthen ved ”*å ikke å tenke på det*” (Domínguez 2006*).

Uribe ser dermed ut til å anse oppløsning av landets væpna grupper som en nødvendig forutsetning for å bekjempe narkotikaindustrien. Han tar dermed opp arven fra sin forgjenger Andres Pastrana som diagnostiserte narkotikaindustrien som en følge av, og ikke en årsak til, illegale væpna grupper (Murillo 2004:127).

Som omtalt i kapitel tre, har Plan Colombia først og fremst vært rettet mot FARC og deres kokainåkrer. Det er derfor mulig at Colombia om ikke direkte har nedvurdert USAs kamp mot narkotika, så i alle fall har trodd at også USA anså statlig suverenitet som en betingelse for å utrydde narkotikaindustrien.

5.4.2 AUC OG REGJERINGEN, EN ENDRET KOST-NYTTE KALKYLE

Forholdet mellom Colombia og AUC er komplekst og preges både av sammenfallende og gjensidig utelukkende interesser. Tradisjonelt har paramilitære vært et redskap for å bekjempe geriljaen og for å sikre den rurale elitens politiske og økonomiske interesser. I løpet av 2001 og 2002 økte imidlertid USA presset mot de paramilitære, og den colombianske regjering ble tvunget til å ta en mer aktiv avstand fra AUC. Det er likevel vanskelig å konkludere entydig med at staten og AUC har gjensidig utlukkende eller sammenfallende interesser fordi det er ulike syn på de paramilitære. Det er et utpreget gjensidig nytteforhold mellom den rurale statsbærende elite og AUC (punkt

2.6.2), mens sentralstaten har et latent motsetningsforhold til AUC fordi de paramilitære truer samarbeidet med USA.

Oppgaven tar høyde for denne kompleksiteten, men anser i all hovedsak forholdet mellom AUC og staten som en interessekonflikt og ikke en ”rådslagning mellom allierte”, slik deler av opposisjonen hevdet (Libreros 2004). Det betyr at det svært milde lovverket som ble fremlagt i 2003 i hovedsak kan leses som en avspeiling av AUCs og regjeringens kapabiliteter og vilje og evne til å ta disse i bruk (Krasner 1995:258). Mye tyder på at Restrepos har rett når han hevder at de lave strafferammene i *Alternatividad Pena* var nødvendig for å sikre en demobilisering av de paramilitære (Semana 6.10.2003). Strengere krav ville vært avhengig av troverdige trusler om militær maktbruk. En slik offensiv ville hemmet *Plan Patriota*, og følgelig være utilrådelig i forhold til *Seguridad Democrática*'s mål om å gjenvinne statlige voldsmonopol og herredømme.

En amnestibasert forhandlingsløsning med AUC ville med andre ord ikke være formålstjenlig i forhold til *Seguridad Democráticas* mål om å styrke staten hvis den førte til kutt i USAs bistand. Videre var det ønskelig å bevare og øke hjelpen fra andre internasjonale donorer⁵², og beholde støtte i kongressen utover et knapt flertall (Semana 13.10.2003). Bortsett fra et lovprosjekt utarbeidet av kongressmedlem Rocia Arias, som tok sikte på å gi grunnlovsfestet beskyttelse mot utlevering av væpna aktører i dialog med staten (El Tiempo 14.4.2004), var det liten uttalt opposisjon innad i Colombia mot USAs utleveringskrav. Uribe uttalte allerede høsten 2003 at han mente det var USAs rett å få narkotikatrafikanter utlevert, og at han ville respektere de internasjonale avtalene på dette feltet (Semana 13.10.2003). Under hele prosessen gjentok han også kontinuerlig at han ikke ville åpne for å diskutere utleveringskravene fordi han ”ikke vil gjøre Colombia til en [internasjonal] paria” (El Tiempo 11.3.2005). At Uribe ikke var villig til å gå imot USAs interesser på dette feltet, kommer også til uttrykk ved at han allerede i 2003 ba høykommissæren for fred,

---

⁵² Colombia mottar økonomisk støtte fra blant annet EU og Norge, men disse er ubetydelige i forhold til USAs bidrag gjennom *Plan Colombia*.

Carlos Luis Restrepo om at ”*dette tema måtte granskes millimeter for millimeter med USA*” (Cambio 13-20.2.2003).

5.5 ET REVIDERT LOVFORSLAG

For å imøtekomme kritikken fra inn- og utland, samlet Restrepo og visejustisministeren Rafael Nieto derfor fem sentrale kongressmedlemmer⁵³ for å drøfte FNs høykommissær for menneskerettigheter og den amerikanske ambassadens synspunkter på loven (Semana 13.10.2003). Drøye tre uker senere møtte USAs ambassadør William Wood de fem, og gjentok kravet om en filtreringsmekanisme mellom paramilitære og narkotrafikanter (El Tiempo 5.11.2003).

I april 2004 legger regjeringen frem et revidert lovutkast, kjent som *Ley de Justicia y Reparación* (loven om straff og erstatning) (Semana 25.10.2005). Denne proposisjonen foreskriver at de paramilitære skulle underkastes en juridisk prosess, der alle straffbare forhold skulle etterforskes og dømmes etter ordinær lov, som så akkumuleres til en alternativ dom på mellom fem og ti års fengsel. De demobiliserte erstatningsplikt ble også begrenset til kun illegale eiendeler. En særskilt domstol og en etterforskningsenhet, skulle også opprettes for å garantere de internasjonale standardene til straff, erstatning og oppklaring (Abc del proyecto de ley de Justicia y reparación 2004). Lovforslaget gir for øvrig ingen henvisninger til hvordan den endelige dommen vil påvirke USAs utleveringsbegjæringer.

Cepeda omtalte denne loven som et resultatet av hva ”*Wood og kongressmedlemmene hadde kokt i hop i presidentpalasset*” (Cepeda 2006*). En diagnostikk det er lett å være enig i ettersom loven nærmest er skreddersydd etter kraven USA fremsatte i oktober (se punkt 5.2.2). Den viser dermed hvor viktig det var for regjeringen å etterkomme USAs krav. *Justicia y reparación* fikk en generell støtte av USA, EU og FN (El Tiempo 15.4.2004).

---

⁵³ Mario Uribe Escobar, Antonio Navarro, Carlos Holguín, José Renán Trujillo, Rafael Pardo y Darío Martínez. (El Tiempo 5.11.2003).

Lovforslaget ble trukket fordi det ikke ville være tid til å behandle dette før kongressårets slutt den 20. juli 2004 (El Tiempo 15.5.2004). International Crisis Group forstår det reviderte lovutkastet som et forsøk fra regjeringen på å ivareta sin internasjonale troverdighet (Demobilising the Paramilitaries in Colombia 2004:5).

5.6 AUCs NYE LEDERSKAP

Justicia y reparación var uakseptabel for AUC, fordi loven foreskrev et rettsoppgjør som ikke gav sikkerhet verken mot økonomisk ruin eller utlevering til USA (El Tiempo 24.3.2004). Allerede 22. mars 2004 hadde Mancuso og Castaño invitert USA til å delta direkte i forhandlingene for å ”komme til løsninger som var til det beste både for Colombia og USA” (Mancuso 2004a, 8. avsnitt). Denne invitasjonen ble ifølge Wood, ikke engang overveid (Wood 2004: 48). Et avslag som sannsynligvis har å gjøre med en prinsipiell motvilje mot, og juridiske vansker med å forhandle med en terroristorganisasjon.

Det økte ytre presset førte det til splittelse innad i AUC over organisasjonens forhold til narkotikaindustrien. Allerede i 2002 hadde ”Doble Cero” og Castaño tatt til ordet for at AUC måtte bryte båndene til narkotikaindustrien (Castaño 2002a, 11. avsnitt). Disse ønsket å akseptere regjeringens vilkår og anbefalte at ”*vi overgir oss og akseptere det godet staten kan gi oss, eller de utsletter oss militært*” (El Espectador 20-26.03 2005). Castaño var ikke bare villig til å akseptere utlevering til USA, men også, ifølge opplysninger som kom frem i 2006, beredt til å fortelle alt han viste om AUCs forbindelser til narkotikaindustrien (El País 27.8.2006). Mot dette standpunktet stod blant annet den paramilitære kommandanten Báez, som, ifølge Castaño, mente at USAs forhandlingsvilje ville vokse med AUCs kontroll over narkotikatrafikken (Castaño 2002b, 9 avsnitt). I april og mai 2004 ble Castaño og ”Doble Cero” drept av andre fremstående AUC medlemmer, og Salvatore Mancuso overtok rollen som AUCs fremste talsmann.

Ifølge Galán var ikke dette den eneste interne maktkampen i AUC, og rivaliserende kommandanter skal ha utført regelrette kriger om territoriell kontroll (Galán 2006*). Det er dermed en grov forenkling å hevde at AUC var enhetlig slik neorealismen gjør. Etter drapet på Castaño klarte likevel AUC å stå samlet i ”*ønsket om fred, og nødvendigheten av krig om galskapen seirer*” (El Tiempo 16.5.2004). Hvorvidt intern stridighet svekket AUCs gjennomslagskraft i forhandlingene, er ikke mulig å svare på med den informasjonen som er offentlig tilgjengelig.

5.7 RALITO II -AVTALEN

Castaños død og AUCs uvilje mot å forhandle på bakgrunn av *Justicia y reparación* forårsaket en krise i prosessen. I mai 2004 ble forhandlingene likevel formalisert gjennom Ralito II avtalen. Det ble opprettet en forhandlingssone på 42 000 kvadratkilometer i Tierralta i Cordoba. Her ble AUCs medlemmer siktet for narkotikatrafikk og/eller særlig grusomme forbrytelser, samlet og deres arrestordre midlertidig satt ut av kraft⁵⁴ (Demobilising the Paramilitaries in Colombia 2004:3). Imperativet om at AUC måtte bryte sine bånd med narkotikaindustrien ble også gjentatt som en nødvendighet for å redde prosessens legitimitet (Restrepo 2004, 23. avsnitt).

I Ralito II forhandlingene bestod AUCs forhandlingsdelegasjon av ti kommandanter som representerte et kollegium på i alt trettitre kommandanter (El Tiempo 16.5.2004). AUCs krav ble betydelig skjerpet fra Ralito I avtalen. Blant annet ble det krevd at de paramilitære skulle delta i et bredt sikkerhetssamarbeid med staten for å hindre at geriljaen fikk kontroll over deres områder. Dette innebærer ikke bare at AUC skulle fortsette å eksistere som en lokal og regional maktfaktor, men også at staten måtte sørge for sosiale og økonomiske investeringer i de demobiliserte områdene for å ”*unngå anarki og sosial sammenbrudd*” (Mancuso 2004b, 8. avsnitt).

---

⁵⁴ Omlag 400 personer ble samlet i forhandlingssonen (15.5.2005b).

Tross de skjerpede kravene fremholt Salvatore Mancuso, Ernesto Báez og Ramon Isaza i audiens i kongressen den 28. juli 2004 at AUC var et forbund av legitime selvforsvarsgrupper (Isaza 2004). I tråd med tidligere retorikk ble narkotrafikken fremhevet som et nødvendig onde de var tvunget til å ta i bruk for å møte trusselen fra FARC. Báez pekte også på vanskelighetene med å slutte med kokaproduksjonen så lenge staten ikke tilbød alternative jordbruksprogrammer (Báez 2004, 11. avsnitt). Mancuso motsatte seg også erstatningsansvar og hevdet at dette var sentralstatens forpliktelse overfor *alle* konfliktenes ofre, AUC inkludert (Mancuso 2004c, 22. avsnitt). De paramilitære forkastet også kategorisk enhver forhandlingsløsning som innbar straffeansvar med ordene: ”*ikke et minutt, ikke et sekund i fengsel, verken i Colombia eller i utlandet*” (El Tiempo 16.5.2004).

AUCs skjerpede forhandlingskrav må sees i sammenheng med at Uribes kamp mot geriljaen ikke gav de forvente resultater. Da det viste seg at en militær seier mot FARC ikke var nær forestående, førte det til, i følge Suarez⁵⁵, at regjeringen ikke hadde mulighet til å presse de paramilitære med militærmakt (Suarez 2004). Siden staten heller ikke hadde soldater til å hindre at FARC ekspanderte i de demobiliserte områdene var det en utbredt oppfatning at paramilitær kontroll var å foretrekke fremfor en maktovertakelse fra geriljaen (ibid.). AUCs skjerpede forhandlingsagenda spilte med andre ord på utbredt frykt i regjering og kongressen, for at en forhastet demobilisering ville føre til en økning i FARCs makt (Demobilizing the Paramilitaries in Colombia 2004:15-16)

Som ledd i formaliseringen av forhandlingsprosessen inviterte Colombia opprettet Organisasjonen for Amerikanske Stater (OAS) til å overvåle demobiliseringsprosessen. OAS etablerte observatørkorpset Misión de apoyo del proceso de paz, Organización de los Estados Americanos (MAPP/OEA), som til tross for svært trang økonomi dokumenterte en rekke brudd på AUCs våpenhvile (El Tiempo 7.2.2004, El Tiempo 10.3.2004, Semana 2.2.2004). OAS/MAPP er ikke eksplisitt gjort rede for i denne analysen, men det er sannsynlig at deres tilstedeværelse

---

⁵⁵ Direktør i Fundación Seguridad Democrática

og dokumentasjon bidro til å styrke kravet om et lovverk i overensstemmelse med de internasjonale standardene. Disse standardene blir omtalt i kapittel seks.

5.8 KONSTANTE MÅL, NYE STRATEGIER

Ralito II avtalen og drapet på Castaño synliggjorde at AUC ikke lot seg skille fra narkotikaindustrien. Nye biografiske data og informasjon over hvem som befant seg i forhandlingssonene, avslørte at flere sentrale kommandanter hadde en bakgrunn i Medellín-kartellet (Semana 13.6.2004, El Tiempo 1.5.2005), og at AUC opererte i områder der det aldri hadde eksistert gerilja (El Espectador 20-26.3.2005). Videre kom det frem at flere av de som befant seg i Tierralta, var ettersøkte narkotikatrafikanter som nylig hadde kjøpt medlemskap i AUC (Semana 24.9.2004b). Dette svekket AUCs troverdighet om at narkotrafikk kun var et nødvendig middel for å forsvare et ”*fritt Colombia og dets institusjoner*” (Mancuso 2004c, 24. avsnitt).

Carlos Lozano, redaktøren i *Voz*, hevder at det etter drapene på Castaño og Doble Cero er meningsløst å se på AUC som en samling anti-subversive grupper. Han mener disse snarere burde betraktes som representanter for en ny modalitet av narkotikaindustrien (Lozano 2006*). USA ser ut til å ha delt dette synet og i mai 2004 karakteriserte Wood Mancuso som ”*hundre prosent narkoterrorist uten noen [rettferdiggjørende politisk] ideologi*” (Semana 9.5.2004). Han omtalte senere AUCs opptreden i kongressen som en skandale og sier at det riktige forum for AUC ikke er parlamentet, men en domstol (El Universal 30.7.2004).

Denne fusjoneringen mellom narkotikaindustrien og de paramilitære undergravet USAs krav om en filtreringsmekanisme fra 2003, og Uribes skille mellom:

paramilitære som finansierte sin væpna kamp med narkotikatraffikering og ”rene narkotikatrafikanter” som ønsket å bruke loven for å hvitvaske sine eiendeler”(Semana 13.10.2003).

Svakheten i et slikt skille blir anerkjent sommeren 2005 da Uribe selv stadfester at, ”*man ikke alltid visste hva som kom først, narkotikatraffikken eller de paramilitære*”

(El Tiempo 24.6.2005). Også Mancuso og Báez bekrefter at narkotikaindustrien og de paramilitære er så tett sammenvevd, at et skille praktisk talt er umulig. Samtidig advarer de om at:

Hvis ikke staten muliggjør en forhandlingsløsning med de paramilitære "mutasjonene", kommer volden til å fortsette med disse (Semana 17.4.2005).

Washingon ønsket fremdeles en forhandlingsløsning, fordi muligheten til "å trekke 10 000 [paramilitære] soldater ut av konflikten er et mål verdt å kjempe for" (Wood 2004:55)⁵⁶. For å nå dette målet ble det imidlertid nødvendig for USA å akseptere en betydelig fleksibilitet med hensyn til adgangskriteriene. Det ble derfor nødvendig å finne alternativer til en filtreringsmekanisme mellom paramilitære og narkotikatrafikanter for å unngå at de demobiliserte fortsatte sin administrasjon av narkotikaindustrien etter en eventuell avtale med staten.

Å gi avkall på utleveringsmuligheten var imidlertid uaktuelt, og i løpet av sommeren 2004 ble det formulert utleveringsbegjæringer på seks av AUCs ti forhandlingsledere (El Tiempo 17.7.2004, El Tiempo 23.7.2004). Den 28. september betinger senatet i USA økonomisk støtte til demobiliseringen på at Colombia ikke hadde vedtatt lover som var i strid med utleveringsavtalene (El Colombiano 27.9.2004).

AUC utgjør med sine systematiske trusler og bestikkelser i følge Ann Mason, en enorm fare for Colombias institusjoner (Mason 2006*). Dette kan diskutabelt anees å være en trussel mot USAs interesser siden disse er avhengige av "demokratiske institusjoner og et fritt marked" (Why Americans should care about Plan Colombia 2001). Det er likevel vanskelig å se at AUCs med deres pro-statlige agenda, i det minste på kort sikt er til hinder for Washingtons økonomiske og politiske interesser. Derimot utgjør de paramilitære et betydelig hinder for deres kamp mot narkotika fordi:

---

⁵⁶ Det endelige tallet viste seg å være seg å bli 30 431 soldater (El Tiempo 20.4.2004).

The drug syndicates, [...] covertly seek to manipulate existing governments to their advantage and guarantee themselves a secure operating environment (Policy and program development 2000, 31 avsnitt).

Med andre ord vil det være til betydelig skade for USAs kamp mot narkotika om AUC hadde fått adgang til den lovgivende forsamling uten en mekanisme som kunne sanksjonere et manglende brudd med narkotikaindustrien.

Ann Mason forklarer at AUCs innblanding i narkotikatrafikk gjorde at USA kom til den konklusjonen at *"min venns venn ikke nødvendigvis også var min venn"*. Det vil si at selv om AUC på mange måter hadde vært en alliert med den colombianske staten og USA i kampen mot geriljaen (se kapitel 2) betydde ikke dette at de også var gode allierte i USAs kamp mot narkotika (Mason 2006*). Robert Sicard León er enig i en slik tolkning, og sier at AUC hadde gått fra å være et redskap i USAs antikommunistiske agenda til å bli deres fiender (Sicardo 2006*).

5.9 LØSNINGEN PÅ UTLEVERINGSSPØRSMÅLET

Den 30. september 2004 beslutter regjeringen å utlevere Juan Carlos Sierra som befant seg i forhandlingssonen i Ralito (El Colombiano 27.9.2004), med den begrunnelse at Sierra ikke anerkjennes som medlem av AUC (Comunicado 2004). I november 2004 godkjente colombiansk høyesterett USAs utleveringsbegjæring for Salvatore Mancuso fra 2002 (El Tiempo 25.1.2004). Det var imidlertid klart at det ville være umulig å ikke anerkjenne Mancuso som medlem av AUC. Det ville heller ikke være hensiktsmessig for USA å presse Colombia til å effektivere denne begjæringen av Mancuso, da dette utvilsomt ville betydd et definitivt og endelig brudd på forhandlingene (Semana 24.9.2004a). Wood anerkjente også at Mancusos deltakelse var en nødvendighet for en forhandlingsløsning (El Tiempo 26.11.2004).

Dette problemet ble løst drøye tre uker senere da Uribe godkjente utleveringsbegjæringen, men frøs denne i henhold til sin skjønnsmessige makt og resolusjon 303 fra innenriks- og justisdepartementet (se punkt 3.4).

Utleveringsbegjæring ville dermed ikke bli satt ut i livet på betingelse av at Mancuso: 1) oppfylte sine forpliktelser i henhold til demobiliseringsprosessens bestemmelser, 2) avsluttet alle illegale aktiviteter og 3) bidro med en fredsavtale mellom AUC og staten (Texto de la resolución 303 del ministerio del interior y justicia 2004, 40. avsnitt). Ved brudd på disse betingelsene vil utleveringen bli effektivert med øyeblikkelig virkning (El Tiempo 17.12.2004a).

USA ser ut til å ha akseptert en slik løsning og i desember 2004 forsvarer Robert Charles i ”*International Narcotics and Law Enforcement*” demobiliseringsprosessen, og tar til ordet for at USA bør støtte denne økonomiske og politiske (El Tiempo 17.12.2004b). På nyåret 2005 undersøker Bush-administrasjonen de legale muligheten å støtte demobiliseringsprosessen med en ekstradonasjon på 100 millioner dollar (El

Tiempo 3.2.2005b)⁵⁷. I januar kaller USAs utenriksminister Condoleeza Rice Uribe en ”god partner” og ”målrettet leder”, og hevder USA bør gjøre mer for å demobiliseringen (El Tiempo 20.1.2005b).

En slik betinget ”ikke-utlevering” av Mancuso var ingen overraskende løsning. En lignende idé var fremsatt av Uribe allerede i 2003 ved å foreslå at:

Utleveringsproblematikken for lederne av disse gruppene løses politisk, og [ved at de paramilitære] gjennom handlinger viser deres alvorlige hensikt til å reintegrere seg i samfunnet og avslutte narkotikatraffikking og [andre] ulovlige aktiviteter (Semana 13.10.2003).

En slik løsning, der Uribe bruker sin skjønnsmessige myndighet til ikke å effektivere utleveringen, hadde allerede i september 2004 blitt forelagt AUC som et vern mot utlevering til USA (Semana 24.9.2004a). Problemet var imidlertid at de paramilitære ønsket en juridisk garanti fordi Uribes politiske løfte, ifølge Mancuso; ”*varer så lenge Uribe varer, men hva vil skje senere?*” (Ibid.). En slik juridisk garanti forsøkte AUC å oppnå ved å forlange at deres forbrytelser skulle regnes som politisk rettskrenking, eller politisk forbrytelse.

5.10 POLITISK RETTSKRENKING

Status som politisk aktør ble et absolutt krav fra AUCs side av to grunner. For det første fordi grunnloven (paragraf 35) forbyr utlevering av straffedømte etter politisk rettskrenking (El Espectador, 20-26.08.2006). For det andre fordi en slik status, i motsetning til ordinær kriminalitet (paragraf 179), ikke ekskluderer den fremtidige adgangen til politiske verv (ibid.). På oppdrag av AUC utarbeidet juristen Gustavo Salazar Pineda i mai 2003, en endring av loven, slik at den åpnet for å betrakte narkotikatraffikking som en forbrytelse med neksus (forbindelse) til politisk rettskrenkelse (El Tiempo 4.4.2005).

---

⁵⁷ USA har ikke lov til å gi økonomisk støtte til organisasjoner som står på deres terrorliste (ibid.).

The Criminal Code should be modified to clarify sedition, related offences, and terrorism, in order to stop abusing [...] forced, accommodating procedures against the AUC militants that classify their acts as terrorist acts and treat them like common criminals” (Stop being the lover and become the wife 2005:2).

En slik neksus ville følgelig blokkere eventuelle utleveringskrav ved å betrakte narkotrafikking som et middel mot et politisk mål (El Tiempo 6.3.2005), og var angivelig tilstått de paramilitære allerede i 2002 (El Nuevo Siglo 31.7.2007).

I utgangspunktet definerte grunnloven politisk rettskrenking som ”*bevæpning for å endre det politisk eller juridiske systemet*”. President Barco (1986-1990) utvidet denne til også å inkludere ”*hindring av det konstitusjonelle regimes normale funksjon og gjeldene lover*” (El Tiempo 4.4.2005). Dette førte til at det ble juridisk mulig å tilstå AUC en slik status.

Klassifisering av AUC som en politisk aktør med altruistiske motiver, er likevel ifølge Daniel Acosta i OAS/MAPP helt meningsløs, og må forstås ut ifra de paramilitæres faktiske makt (Acosta 2006*)⁵⁸. Senator Luis Fernando Velasco hevdet i diplomatiske vendinger, at dette var et meget delikat spørsmål som skapte en uheldig presidents og utvannet begrepet (Velasco 2006*). Uribe derimot støttet en slik status, fordi han ikke så noen forskjell på væpna grupper som forsøkte å forsvare det rådende regime, og de som forsøkte å styrte det (Cambio13-21.2005).

5.11.1 BEHANDLINGEN I COLOMBIAS KONGRESS

Saksbehandlingen i den colombianske kongressen er som følger: Lovforslag fra regjering og/eller kongressmedlemmer behandles og må godkjennes av to komiteer i

---

⁵⁸ En ironisk Acosta understreker at dette er hans personlige mening og at en politisk status er en forutsetning for OAS' mandat i Colombia.

hvert kammer, før det endelig vedtas i plenum. Hver komité har rett til å komme med tilføyelser og endringer (Capachoe⁵⁹).

5.11.2 BEHANDLING I KONGRESSENS FØRSTE KOMITÉ

Etter intense forhandlinger om et nytt lovforslag, begynte kongressen sin offisielle behandling av lovforslaget *Justicia y paz* i mars 2005⁶⁰ (El Tiempo 27.2.2005). I senatets første komité ble regjeringen sterkt kritisert for bevisst å forsøke å innføre et vern mot utlevinger gjennom kombinasjonen av paragraf 20 og 64. Dette smutthullet hviler på at paragraf 20 akkumulerer alle straffbare forhold til én enkelt dom som paragraf 64 definerer denne som en politisk forbrytelse (El Tiempo 10.3.2005). Samme dag som voteringen over de enkelte artiklene begynte, uttalte USAs ambassadør, at han ikke var bekymret for paragraf 64's rekkevidde eller misbilliget denne. Det er ingen grunn til å tro at USA ikke forstod hva en slik paragraf ville innebære for utleveringsbegjæringene. Det er derfor rimelig å anta, slik Semana gjorde, at regjeringen allerede på daværende tidspunkt hadde utarbeidet eller jobbet med den tilleggsformuleringen som ble presenteret i senatets andre komités behandling av lovforslaget i mai 2005 (se 5.11.3) (Semana 20.3.2005a).

Under den endelige avstemningen i senatets første komité ble artiklene 64 forkastet og følgelig ekskludert fra lovforslaget i sin helhet (Semana 10.4.2005). Dette førte til at AUC utstedte et kommuniqué, der de advarte mot at loven slik den nå stod ville føre til at forhandlingene ville bli brutt (El Tiempo 11.4.2005).

5.11.3 BEHANDLING I KONGRESSENS ANDRE KOMITÉS OG PLENUM

Etter at paragraf 64 var forkastet av senatets første komité gikk regjeringen til ekstraordinære skritt og oppnevnte en underkommisjon. Denne undersøkte de legale

---

⁵⁹ Forklart til undertegnede av Blanca Capachoe Niño, Bogotá 2006

⁶⁰ Opptakten til denne presentasjonen blir redegjort for i kapitel seks

mulighetene for å ta opp kun artikkel 64 (og ikke hele lovforslaget) i senatets andre komité's behandling. Underkommissjonen tolket dette som mulig under forutsetning av at plenum godkjente underkommissjonens anbefaling (Gaceta 275/2005). Regjeringen delegerte dermed avstemningen over artikkel 64 til en ny komité i senatets, der de var garantert medhold (Stop being the lover and become the wife 2005:3, El Tiempo 2.6.2005). Paragrafen fikk imidlertid en ettertekst fra FN's konvensjon mot ”*Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Sicotrópica*⁶¹”, med forankring i nasjonal straffelov paragraf 67/1993. Denne paragrafen ekskluderer eksplisitt narkotikatrafikk som politisk forbrytelse (Ley 975 de 2005, artikkel 71, Ley de Justicia y paz 2005:8, 102). Kongressen i plenum godtok paragraf 64 uten nevneverdig debatt.

5.12 ADGANGSKRITERIER

Senator Germán Vargas⁶² fremmet også forslag i senatets første komité, om at adgang til loven ble betinget av at den demobiliserte ikke hadde drevet narkotikatrafikk, verken a) *før* eller b) *under sitt medlemskap i irregulære væpna grupper* (El Tiempo 5.4.2005). Senatets første komité antok dette tillegget i sin helhet i paragraf ti (individuell demobilisering). Siste ledd (b) ble avvist i paragraf elleve (kollektiv demobilisering). Dette ble begrunnet fra regjeringens side med at dette kriteriet ville ekskludert størsteparten av AUC øverste lederskap (ibid.). Begge disse endringene ble imidlertid annullert av senatets andre komité (Gaceta 221/2005).

Dette betyr at Justicia y paz var åpen for hva Wood hadde karakterisert som: ”*some of the cruelest narcotraficantes one the face of earth*” (Wood 2004:55). Dette underbygger påstanden fremsatt i punkt 5.9.2, om at en filtreringsmekanisme mellom legitime paramilitære og illegitime narkotikatrafikanter ikke bare var illusorisk, men etter sommeren 2004 også forlatt som strategi fra USA. Flere kongressmedlemmer i Colombia tolket paragrafene som godkjent av USA, siden Wood ikke hadde hatt

---

⁶¹ Illicit traffic in narcotic drugs and psychotropic substances, 1988. Artikkel 3, paragraf elleve

⁶² Leder for det regjeringsvennlige partiet *Cambio Radical*

innvendinger etter at senatets andre komité var ferdig med behandlingen (El Tiempo 7.6.2005). Løftet fra Uribe, om ikke å utlevere de demobiliserte som underkastet seg *Justicia y paz*, stod imidlertid fast og ble gjentatt sommeren 2006 (El Tiempo 9.7.2006).

Det er sannsynlig at Colombia, i det minste tidvis, har opplevd at USAs krav om å ikke blokkere utleveringene som innskrenkende på deres handlingsrom. Det er likevel urimelig å hevde at den løsningen som ble valgt på utleveringsproblemet ikke også var i Colombias favør. Det er derfor vanskelig å forstå forholdet mellom USA og Colombia som et nullsum-spill der den enes tap blir den andre vinning (Gleditsch 2001:95).

5.13 OPPSUMMERING

Det er åpenbart at forhandlinger mellom de paramilitære og regjeringen hadde et betydelig nyttepotensial for AUC, USA og Colombia. For AUC representerte årsskiftet 2002/03 et svært gunstig tidspunkt. De stod da på høyden av sin makt med hensyn til maktkapabiliteter som territoriell, politisk og økonomisk dominans. Så lenge størstedelen av hæren var bundet opp i kampen mot FARC, er det vanskelig å se hvordan regjeringen kunne presse AUC til å godta strenge demobiliseringsvilkår. For USA var det imidlertid umulig å stille seg bak et straffeamnesti til narkotikaindustriens bakmenn og krigsforbrytere. Uribe var ikke beredt til å vedta et lovverk som gikk på tvers av USAs interesser og krav. Dette var en rasjonell avgjørelse fordi et kutt i den militære bistand ville umuliggjøre hans militære strategi mot geriljaen.

Også USA hadde et betydelig nyttepotensial av en demobilisering, men kunne ikke godta lovverket som ga straffeamnesti for narkotikatrafikkanten. De satte derfor krav om en filtreringsmekanisme mellom paramilitære og narkotikatrafikkanten. Da det ble klart at et slikt skille i lot seg realisere, ble det nødvendig å sikre en mekanisme som kunne garantere at de demobiliserte kuttet sine bånd til narkotikaindustrien. Denne ble oppnådd ved at de paramilitære ble tilstått en ”betinget ikke-utlevering”, ved at Uribe

lovet å ikke effektuere utleveringsbegjæringene så lenge de demobiliserte reintegrerte seg i det sivile liv. En slik garanti var i utgangspunktet ikke tilfredsstillende for de paramilitære. De fryktet at Uribe, eller hans etterkommer ikke ville kunne motstå et fremtidig press fra USA. At AUC likevel godtok loven, må forstås på bakgrunn av at de paramilitære i stor grad fikk beholde sin politiske og økonomiske makt, ved at kravene om *tilståelse* og *erstatning* ikke ble oppfylt. Dette er tema for neste kapitel.

6.0 MENNESKERETTIGHETER OG DE INTERNASJONALE STANDARDERENE

Det foregående kapitlet behandlet USAs krav og interesser angående utleveringss spørsmålet. Dette kapitlet analyserer USAs krav til et rettsoppgjør i henhold til de internasjonale standardene til *straff, oppklaring og erstatning*, og viser hvordan disse bør forstås på bakgrunn av sosialkonstruktivistisk teori. Disse kravene befinner seg på siden av oppgavens problemstilling, men er likevel relevante fordi en de facto neglisjering av disse kravene var nødvendige for at AUC kunne godta lovverket som regulerte demobiliseringsprosessen, *Justicia y paz*. Temaet er også viktig fordi det underbygger at AUC ønsket å etablere seg som en innenrikspolitisk maktfaktor, og belyser en intern uenighet mellom administrasjonen og kongressen, både i Colombia og i USA.

6.1. DE INTERNASJONALE STANDARDENE

Som vi så i kapitel fem, ble det reist krav fra USA og ikke-statlige aktører om å gjennomføre et rettsoppgjør i henhold til de internasjonale standardene til *straff, oppklaring og erstatning* (se punkt 5.2.2). Disse forpliktelsene er fastsatt blant annet i ”*American Convention on Human Rights*” som forplikter stater å gi erstatning til de skadelidende, etterforske og oppklare fortidens forbrytelser og sørger for at skyldige straffes (IACHR issues statement regarding the adoption of the “law of justice and peace” in Colombia 2005, 3. avsnitt).

Den Internasjonale Strafferettsdomstolen i Haag har også rett til å etterforske, tiltale og dømme forbrytelser mot internasjonal humanitær lov dersom disse ikke er behørig straffet av hjemstaten (The Paramilitaries in Medellín 2005:16). Haags kompetanse ble blokkert ved at regjeringen hevdet at det ikke var en væpnet konflikt, men en terroristtrussel i Colombia (Semana 24.9.2004a).

Det rasjonelle argumentet bak standardene for ”*straff, erstatning og oppklaring*” er at denne treenigheten er nødvendig for å forlike samfunnet (og enkeltpersoner), og for hindre en repetisjon ved å bryte ned de strukturer som muliggjorde og motiverte volden (The Paramilitaries in Medellín 2005:16-19). De internasjonale standardene er med andre ord like mye et rasjonelt instrument for å tilrettelegge for en ny samfunnsmodell som det er normative prinsipper. Disse standardene faller likevel utenfor rasjonell teori av to grunner. For det første, som omtalt i punkt 3.5, ser ikke USAs omtanke for menneskerettighetene ut til å være prioriterte instrumentelle virkemidler for å stabilisere Colombia gjennom en ”*democratic peace*”⁶³. USAs krav om at Colombia skjerper sitt vern av menneskerettighetene bør derfor, i henhold til neorealitisk teori, forstås som en ide som legitimerer allerede gitte interesser (Boekle, Rittberger og Wagner 2001:106). For det andre er vernet av disse standardene på ingen måte en konstant og universell faktor i internasjonal politikk og bør følgelig forklares som endogene verdier (se punkt 5.4.1).

Heller ikke sosialkonstruktivismen er en enhetlig teori, men skiller seg fra rasjonell teori ved at den fokuserer på hvordan ideer og normer former politikken. Teorien hevder derfor at om ikke neorealismen er direkte misvisende, er den i det minste ufullstendig. Teorien må derfor suppleres med analysemodeller som fokuserer på hvordan distribusjon av kunnskap og ideer konstituerer staters identitet og former deres preferanser og oppfattede handlingsrom (Schaber og Ulbert 1994, sitert i Hasenclever, Mayer & Rittberger 1997:136). Ifølge Martha Finnemore oppstår slike normer og identitet fordi:

States are embedded in dense networks of transnational and international society relations that shape their perceptions of the world and their role in that world, states are socialized to want certain things by the international society in which they and the people live. (Finnemore 1996:2)

---

⁶³ I følge Bush er: “ ... *promoting democracy [...] the most effective long-term measure for strengthening international stability*” (The national security strategy of United States of America 2006:3).

I følge Risse, vokste det på syttitallet frem en internasjonal norm som formet de liberale demokratiene til å ta et særlig ansvar for å trygge og utbre respekten for menneskerettighetene. Denne normen ble videre en del av deres ”identitet” som gjorde at menneskerettighetene ble en konstituerende del av deres utenrikspolitiske målsetninger (Risse og Sikkink 1999:8-9).

Donorlandenes krav om *straff, erstatning og oppklaring* bør derfor forstås som drevet av en *logic of appropriateness*. En slik *logic of appropriateness* betyr at aktørene ikke alltid vil velge den mest effektive og rasjonelle fremgangsmåten mot et eksogent gitt mål, men handler i overensstemmelse med rådende normer og prosedyrer⁶⁴ (Finnmore 1996:29). En slik normstyrt logikk forbød dermed USA å støtte en amnestibasert demobilisering all den tid ikke-statlig ekspertise som Human Right Watch, Amnesty og FN karakteriserte dette som et brudd på de internasjonale normene.

6.2 INTERNT PRESS

I tillegg til det eksterne presset, møtte regjeringen et sterkt internt press fra et nasjonalt menneskerettighetsnettverk og den moderne sentrumseliten under ledelse av senator Rafael Pardo og Gina Parody (se punkt 3.6). For politiske og humanitære grasrotorganisasjoner og ofrene for paramilitær vold er et lovverk som kan bryte ned de paramilitæres makt, tilrettelegge for økt personlig sikkerhet og tilbakelevering av eiendom et cetera, selvsagt svært viktig. Også den moderne sentrumseliten var ifølge senator Luis Fernando Velasco Chavez moralsk motivert av at ”*de etterlatte i det minste måtte ha en grav å gå til*” (Velasco 2006*). Denne normativt motiverte kritikken kan likevel ikke forstås uten å skjelve til maktkampen mellom en semi-autoritær regional elite og en mer moderne sentrumselite (se punkt 2.6.2 og 3.6).

Uten at denne oppgaven går nærmere inn på sammenhengen mellom den colombianske opposisjonen, de amerikanske kravene og den motstand den

---

⁶⁴ Og altså ikke er nyttemaksimerende i forhold til neorealismens angivelige universelle verdier som politisk og økonomisk ekspansjon.

colombianske regjering møtte fra blant annet OAS, FN, Human Right Watch og Amnesty International, er det nærliggende å anta at disse har vært gjensidig forsterkende⁶⁵. Thoumi argumenterer for en slik sammenheng og peker på at særlig Human Right Watch hadde en betydelig påvirkningskraft i USAs kongress (Thoumi 2006*).

6.3 ET ALTERNATIV LOVVERK

Som nevnt i punkt 5.3.2, kritiserte Pardo lovforslaget *Alternatividad penal*. I februar og mars 2004 inviterte han representanter for sivilsamfunnet, statsinstitusjoner og nasjonale og internasjonale organisasjoner til kongressen, for å diskutere fenomenet ”*paramilitarisme*” (Gaceta 241/2005). På bakgrunn av den informasjon som kom frem legger Pardo grunnsteinen til et lovverk som hadde til hensikt, ikke bare å avvæpne de paramilitære, men også å oppløse deres makt ved å:

Bremse, undertrykke og forhindre en fremtidig ulovlig infiltrasjon i lokale, regionale og nasjonale politiske institusjoner; bryte båndene mellom staten og irregulære grupper; etablere garantier for ikke-gjentakelse og demokratisere og institusjonalisere områdene under de paramilitæres påvirkning (Pardo 2004, 18. avsnitt)

I november 2004 blir disse forsettene konkretisert i et lovforslag under ledelse av senator Pardo og representant Parody. Denne loven hadde en strafferamme på ti år, krevde beslag av all den dømtes eiendeler og forlangte en offentlig og fullstendig tilståelse av alle forbrytelser begått under medlemskap i paramilitære grupper (Semana 6.2.2005). På invitasjon fra regjeringen aksepterer Pardo/Parody å samarbeide med regjeringen, for å presentere ett konsensusbasert lovverk på donormøte i Cartagena i begynnelsen av februar 2005 (El Tiempo 15.12.2004). En slik invitasjon må ses i

---

⁶⁵ Risse og Sikkink mener i artikkelen ”The socialization of human rights norms” å kunne vise hvordan nasjonal og internasjonal opposisjon er tett forbundet og gjensidig forsterkende (Risse og Sikkink 1999).

sammenheng med at Uribe anså at en bred nasjonal konsensus var nødvendig for å sikre prosessen legitimitet innad og utad (Semana 13.10.2003).

Denne strategien om nasjonal enhet bryter sammen samme dag som donorkonferansen begynner over kravet til tilståelse⁶⁶ (El Tiempo 3.2.2005a). En gjennomgang av de to lovene viser at de i praksis er identiske (Almendra 2005). Bruddet mellom Pardo/Parody og regjeringen er altså ikke først og fremst en konsekvens av lovens tekst, men i følge Pardo, et resultat av en stadig trenering og uenighet innad mellom høykommisæren for fred Restrepo og justis- og innenriksminister Gustavo de la Vega, kalt Pretelt (ibid.). Tross bruddet med Pardo/Parody, oppnådde regjeringen en enstemmig støtteerklæring fra alle donorland, inklusiv USA, Verdensbanken og FN for sitt forslag i Cartagena (El Tiempo 4.2.2005). Samtidig undertegner både demokratiske og republikanske kongressmedlemmer⁶⁷ et brev til Uribe. Dette brevet betinger støtte til demobiliseringsprosessen på et lovverk som garanterte full tilståelse og en avdekning av AUCs økonomiske og politiske støttespillere (El Tiempo 3.2.2005b).

6.4 AUCs KRAV SPLITTER REGJERINGEN

Elleve februar fastslår Don Berna, at de internasjonale standardene ikke ville bli godtatt av AUC (Berna 2005). AUC hadde med andre ord ikke til hensikt å oppløse sin makt, men å transformere denne til en politisk bevegelse, eller flere politiske partier (El Tiempo 20.1.2005a, El Espectador 10-16.6.2005). For å realisere dette målet måtte AUC nødvendigvis: 1) unngå lange fengselsstraffer for de forbrytelser størsteparten av AUCs overkommando var ettersøkt for⁶⁸, 2) beholde sin økonomiske makt for å bevare og utvide egen klientbase og 3) unngå et lovverk som tvang frem tilståelser

---

⁶⁶ Pretelts krav til tilståelse var ”fullstendig”, mens Pardos krav var ”fullstendig og troverdig” (Almendra 2005: 17-18).

⁶⁷ Blant annet presidenten i utenrikskomiteen både i det amerikanske senatet og representantenes hus og Patrick Leahy i appropriations committee (El Tiempo 3.2.2005b)

⁶⁸ I enkelte tilfeller er også paramilitære kommandanter dømt *in absentia* (El Espectador 21.9.2003).

som ville føre til konfiskering av deres eiendeler og delegitimere deres politiske støttespillere.

Innenriks- og justisdepartementets relativt strenge lovverk førte til en splittelse innad i regjeringen, og følgelig til en krise i demobiliseringsprosessen. Kort tid etter donormøte i Cartagena kritiserte Restrepo Pretelts lovforslag for å være umulig å godta for AUC, og hevder det ville ”*blokkere, fremfor å fremme freden*” (Rueda de prensa ofrecida por el alto comisionado para la paz 2005, 6. avsnitt). Flere kongressmedlemmer uttrykker sin støtte til Restrepo. Pretelt syntes selv å samtykke i høykommissærens analyse, og hevdet regjeringen ”*måtte presentere et slikt forslag fordi presset fra det internasjonale samfunnet var enormt*” (El Tiempo 17.2.2005a).

Kort tid senere kontaktet Restrepo representanten Armando Benedetti, og utarbeidet et eget lovprosjekt etter de føringer som var gitt under forhandlingene i Ralito. Dette førte til at regjeringen ble anklaget for å snakke med to tunger (ibid.). Som svar, gir Uribe Pretelt enerett på å være bindeledd mellom regjeringen og kongressen. Dette genererer en krise der Restrepo annonserte sin avgang fra embetet som høykommissær for fred, og regjeringens meglingsmann med AUC (El Tiempo 17.2.2005b). Etter påtrykk fra presidenten ble Restrepo imidlertid værende i sitt embete, men under forutsetning av å kunne delta i debatten og å kunne fremme sine meninger i kongressen som talsmann for regjeringen (El Tiempo 17.2.2005c).

Under ledelse av senator Mario Uribe⁶⁹ aggregerte regjeringen Bendettis og Pretelts lovforslag til en proposisjon. Dette er bygget på Pretelts lovforslaget som fikk støtte på donorkonferansen i Cartagena, men innholdt paragrafer og seksjoner som var rett avskrift av Restrepo/Benedettis forslag⁷⁰ (Tiempo 27.2.2005). Regjeringens nye utkast en strafferammefra åtte til ti år, med fratrekk for tiden i forhandlingssonen. Loven er også betydelig mildere i sitt krav til tilståelse og reduserte dette til å kunne omfatte en

---

⁶⁹ Presidentens fetter

⁷⁰ Egentlig en syntese gjort av kongressen, men for enkelthets skyld omtalt som regjeringens siden kordinatoren for denne syntesen, Mario Uribe, utalte ”*ikke et komma er mitt, alt er regjeringens*” (El Tiempo 16.6.2005)

frivillig redegjørelse. Videre skulle den demobiliserte bare tilkjennes erstatningsansvar for sine *ulovlig* ervervede eiendeler (Gaceta 74/2005). FN bedømte disse endringene som utilrådelige i forhold til de internasjonale standardene (El Tiempo 11.4.2005).

Det reduserte kravet til tilståelse kan forstås utifra at en fullstendig redegjørelse for forbrytelsene ville bety økonomisk og politisk ruin for AUC, og følgelig være umulige å godta. En tilståelse som avdekket AUCs politiske og økonomiske støttespillere var imidlertid også vanskelig å godta for regjeringen som motsatte seg en paragraf som ”*ville skyldiggjøre tredjeparter*” (Semana 20.2.2005). Dette var imidlertid ikke kun for å begrense konflikten, men for å redde statens legitimitet. Daværende forsvarsministeren Luis Ramirez sa i en tale til kongressen i år 2000:

Den som vil vite sannheten om paramilitære grupper måtte være forberedt på at samfunnet vil bli rokket i dets fundament” (Colombia: Negotiating with the Paramilitarie 2003:10).

Femte juni, kun få dager før lovforslaget blir endelig vedtatt i kongressens plenum, advarer fremstående nordamerikanske demokrater i et brev til Uribe, at USA ikke ville gi økonomisk støtte til demobiliseringsprosessen dersom ikke lovforslaget ble betydelige bedre i forhold til de internasjonale standardene. Brevet varsler også at lovverket, slik det da stod, ”*også kunne påvirke relasjonene mellom de to statene*” (El Tiempo 6.6.2005). Dette brevet kommer en uke etter et brev med lignende kritikk fra senatets utenrikskomité (ibid.). Som svar innfører kongressen to endringer. Påtalemakts tidsfrist for å forberede staffesaken utvides fra tretti til seksti dager. Også kravet til tilståelse skjerpes noe, ved at demobiliserte mister retten til nedsatte straffer om vedkommende tilbakeholder viktig informasjon i sin frivillige redegjørelse (El Tiempo 14.6.2005). Denne siste bestemmelsen er likevel ikke forventet å ha praktisk betydning siden det hviler på påtalemakten å bevise at eventuelle utelatelser er intensjonell (Without any guarantee of the right to truth 2005:2).

6.5 NYTTE FOR AUC

AUCs krav om et straffeamnesti ble delvis oppnådd ved at strafferammen i *Justicia y paz* ble satt til mellom fem og åtte år. Dette blir ytterligere formildnet ved at oppholdet i forhandlingssonene gjelder som sonet dom, og den resterende delen av straffen kunne bli sonet i jordbruks-kolonier med fri tilgang til kommunikasjonsmidler og besøk (Ley 975 de 2005, artikkel 29 og 30, Impunity for drugtraffickers as well 2005:2). Det vil si at straffen ikke nødvendigvis vil hindre dem i å beholde en økonomisk og politisk kontroll over sine territorier.

Sammenhengen mellom økonomisk og politisk makt er særdeles åpenbar i Colombia, fordi politikken ikke er primært styrt av ideologi, klasse eller regiontilhørighet, men av grupper og enkeltindividers kapasitet til å knytte til seg og underholde klienter (El conflictico, callejón con salida 2003:383). For at AUCs skulle beholde sin politiske makt var det med andre ord nødvendig for AUC å beholde sin økonomiske makt. Dette ble oppnådd ved at kun ”*illegale ervervet eiendeler*” skal overgis myndighetene, og at kun ”*frivillig redegjørelse*” (ley 975 de 2005, artikkel 11 og 17) var tilstrekkelig for å få adgang til loven. For å kunne avdekke og ta beslaglegge i de demobilisertes eiendeler som ikke er redegjort for i den frivillige redegjørelse, må påtalemyndighetene bevise at disse er ulovlig ervervede innen en frist på kun seksti dager (Without any guarantee of the right to truth 2005:2). Med kun tjue offentlig oppnevnte etterforskere, er det sannsynlig at kun et fåtall av de demobilisertes eiendeler blir beslaglagt (IACHR issues statement regarding the adoption of the “law of justice and peace” in Colombia 2005, 6. avsnitt). De svake kravene til en tilståelse, ville sannsynligvis heller ikke føre til en avdekking av AUC støttespillere i politikken eller byråkratiet. Dette vil trygge de paramilitæres politiske makt og kontroll ytterligere.

6.6 USAs POLITISK OG ØKONOMISK STØTTE

Uribe ser ut til å ha vært villig til å gi de paramilitære amnesti så lenge dette ikke gikk på bekostning av hans militære strategi mot FARC. Det var derfor en absolutt

nødvendighet å løpende konsultere USA under hele forhandlingene. Særlig gjaldt dette utleveringss spørsmålet, men også hvordan de internasjonale kravene til *straff, oppklaring og erstatning* skulle etterkommes. Dette temaet førte til en opposisjon fra begge staters kongresser. En analyse av hvordan disse standardene ble etterlevd i *Justicia y paz*, viser likevel at det var de to regjeringene som fikk gjennomslag for sine interesser, mens de to kongressenes krav langt på vei ble neglisjert.

I 2003 krevde Bush-administrasjonen en proporsjonalitet mellom forbrytelse, at ofrene og sivilsamfunnet måtte delta i rettsprosessen og at beslag i de tiltales eiendeler måtte brukes til å gi erstatning til AUCs ofre (se punkt 5.2.2) (El Tiempo 10.10.2003). Til tross for dette kravet åpnet Condoleeza Rice for en betydelig fleksibilitet på dette området:

... til syvende og sist; siden det er Colombia som har ansvar for egen rekonsiliasjon er dette en avgjørelse regjeringen og det colombianske folk må ta (El Tiempo 7.12.2003).

Hun gjentar imidlertid at prosessen ikke måtte innebære strafferettslig immunitet (El Tiempo 20.1.2005b). I tråd med neorealismen bør Pretelts lovforslag i Cartagena tolkes som et rasjonelt forsøk på å oppnå ekstra bevillinger fra USA og landets øvrige donorer. Vi ser med andre ord et på at eksternt press endrer et lands innerikspolitikk (se for eksempel Krasner 1993). Denne loven etterlevde i høy grad de internasjonale standardene og ville følgelig kunne bryte ned de paramilitæres økonomiske og politiske makt⁷¹. Loven stod dermed i et direkte motsetningsforhold til paramilitæres politiske ambisjoner, og var følgelig umulig å godta for AUC. Dette er illustrert ved at Restrepo truet med å gå av som meglingsmann mellom regjeringen og AUC.

Syntesen av Pretelts og Restrepo/Benedettis forslag som ble presentert for kongressen i mars 2005 bør tolkes som et siste forsøk på å tilfredsstillende både de paramilitære og landets donorer. Dette forliket ble imidlertid fordømt av nærmest samtlige nasjonale

---

⁷¹ Dette lovforslaget fikk enstemming støtte på donorkonferansen i Cartagena

og internasjonale NGOer og IOer, blant annet FN (Consideraciones sobre la ley de "Justicia y Paz" 2005:1). Særlig ble det svake kravet til tilståelse angrepet for å vanskeliggjøre en oppløsning av de paramilitære strukturene (ibid. 2). Parody hevdet at dette kravet var essensielt fordi:

[tilståelse er] den minste formen for erstatning samfunnet kan gi og også den største sikkerhet for at paramilitarisme [som fenomen] opphører å eksistere (Parody 2005).

Det var også det svake kravet til tilståelse som førte til at den nordamerikanske kongressen i juli forbød at midler fra *Plan Colombia* kunne brukes til reintegrerings- eller demobiliseringsprogrammer (El Tiempo 7.7.2005). Av samme grunn ble også de ekstraordinære årlige utbetalingene på 3,2 millioner dollar til OAS/MAPP⁷² frosset (El Tiempo 8.7.2005).

Et hundre millioner dollar fra *Plan Colombia* ble også tilbakeholdt, formelt sett fordi Colombia ikke hadde etterforsket eller dømt medlemmer av militær- og politivesen for troverdige anklager om brudd på menneskerettighetene. Ifølge Luis Alberto Moreno, Colombias ambassadør i Washington, har likevel denne tilbakeholdelsen av deler av *Plan Colombia* å gjøre med mangler i *Justicia y paz*. Moreno er optimistisk på at den økonomiske støtten vil kunne bli reetablert gjennom en rigid implementering av loven (El Tiempo 11.7.2005). En nyttig tilleggsopplysning er at USA rutinemessig tilbakeholder deler av Plan Colombia som en følge av *the Leahy amendment* (Isacson 2005a:141). Eksempelvis var over 105 millioner dollar fra de to foregående årene ikke utbetalt sommeren 2005 (El Tiempo 10.7.2005).

Til tross for at kongressen nektet å støtte demobiliserings- eller reintegreringsprogrammer økonomisk, aksepterte Bush-administrasjonen neglisjeringen av de internasjonale standardene. I motsetning til både demokratiske og republikanske kongressmedlemmer støttet Wood *Justicia y Paz* og hevdet at loven

---

⁷² Bevilget i desember 2004 (El Tiempo 14.12.2005).

kunne ”tilrettelegge for fred, oppløse de paramilitære og gi en rettferdig staff til de skyldige” (El Espectador 27.7-2.8-2005).

Kort tid før *Justicia y paz* blir vedtatt, forsvarer Wood de sjenerøse demobiliseringsvilkårene og peker på den altruistiske gevinsten ved en forhandlingsløsning.

... jeg forstår ikke når forsvaret av menneskerettighetene [I Colombia] ble å straffe overgriperne, og ikke å beskytte uskyldige sivile (El Tiempo 15.6.2005).

Flere medlemmer av den colombianske kongressen pekte på at kravene om straff, erstatning og oppklaring i hovedsak kom fra demokratene som utgjorde en minoritet, og at Bush-administrasjonen gjennom Wood hadde gitt grønt lys til loven (El Tiempo 7.6.2005). Bush-administrasjonen valgte altså å støtte demobiliseringen til tross for at denne kun ga en kosmetisk etterfølgelse de internasjonale standardene. Dette tyder på, slik neorealismen foreslår, at det viktigste for Bush-administrasjonen var å stabilisere Colombia gjennom en avvæpning av AUC.

Uribe fant det altså hensiktsmessig å demobilisere AUC til tross for at Colombia måtte bære ekstrakostnadene selv. Dette ble antagelig oppveid ved at han fikk politisk støtte av Bush-administrasjonen. Til tross for at det ikke ble etablert et flerårig ”*Plan Colombia II*” etter 2005⁷³, fortsatte den økonomiske støtten fra USA med ca. 700 millioner dollar for 2006 (Isacson 2005b, 5.avsnitt). USA har med andre ord, til tross for en viss politisk slitasje, fremdeles store interesser i å opprettholde sitt engasjement i Colombia. Både undersekretæren i “Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs” (INL), Bobby Charles, og Adolfo Franco i ”United States Agency for International Development” (USAID) peker på det uhensiktsmessige i ”*å gå fra halvgjort arbeid*” (El Tiempo 21.11.2004)⁷⁴.

---

⁷³ 2005 markerte femte og siste år i *Plan Colombia*” (El Tiempo 21.11.2004)

⁷⁴ Denne artikkelen er fra 2004, og diskutere de daværende muligheter for å etablere en *Plan Colombia II*

6.7 OPPSUMMERING

Man kan si at kravet til Colombia om å respektere de internasjonale standardene er rasjonelt begrunnet, men normativt motivert. Oppgaven hevder at disse kravene fra USA ikke var instrumentelle skritt mot en ”*democratic peace*”, men normative føringer som forbød dem å støtte en amnestibasert demobiliseringsprosess. Sosialkonstruktivismen er derfor brukt for å forklare disse kravenes rolle i internasjonal politikk og hvorfor USA insisterte på at de måtte overholdes.

Da det ble klart at disse kravene ville blokkere en forhandlingsløsning, valgte Det hvite hus å gi sin støtte til *Justicia y paz*. Dette førte til en uenighet mellom kongressen og Bush-administrasjonen, der førstnevnte gjennom hele prosessen satte sterkere krav til det juridiske rammeverket enn administrasjonen. Thoumi hevder at lobby-arbeid fra menneskerettighetsorganisasjoner, særlig Human Right Watch kan ha vært avgjørende for at kongressen inntok et annet standpunkt enn administrasjonen (Thoumi 2006*). Den betydelige støtten Colombia fikk av USA i 2006 viser likevel av at verken kongressen eller administrasjonen på grunn av dette temaet har vært interessert i å bryte samarbeidet med Colombia.

For den colombianske sentrumseliten var derimot disse kravene ikke bare motivert av normer, men ble også brukt instrumentelt for å bryte ned de paramilitære strukturene som de så som en trussel mot egen makt, innflytelse og egen overlevelse. Slik loven ble vedtatt, ser det ut til at sentrums-eliten tapte den kampen, og at AUC får legalisert sin makt uten at de paramilitære mister sin politiske og økonomiske makt.

Å måle opposisjonen i kongressen og protestene fra sivilsamfunnets makt etter de enkelte paragrafenes, overskygger imidlertid det faktum at dette temaet ble svært sentralt i politiske og offentlige fora, både i USA og Colombia. Det er derfor ikke usannsynlig at det er en sammenheng mellom demobiliseringen av de paramilitære og

det økte menneskerettighetsfokus på demokratene i USA har varslet overfor Colombia.
Dette blir kort redegjort for i kapittel åtte.

7.0 OPPSUMMERING, KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

I dette kapitlet gis først en kort oppsummering av oppgavens viktigste funn før det drøftes hvorvidt hypotesen er underbygget. Deretter følger en avsluttende drøfting over hvilke implikasjoner demobiliseringen kan ha Colombias fremtidige politiske landskap. Helt til sist følger et kort avsnitt med en alternativ forklaring.

7.1 OPPSUMMERING AV OPPGAVEN

AUCs forhandlingsvilje må sees i sammenheng med deres indre styrke og et ytre press fra regjeringen, og særlig fra USA (se punkt 5.1). Da forhandlingene tok til ved årsskiftet 2002/03, kontrollerte AUC store områder militært, økonomisk og politisk. På sytti- og åttitallet var de paramilitær relativt små og løst organiserte uavhengige grupper. Da de etter narkotikakartellenes sammenbrudd fikk kontroll over landets kokainproduksjon, vokste de til en landsomfattende organisasjon som i rurale strøk i høy grad hadde erstattet staten. At de paramilitæres makt og utstrekning antok slike dimensjoner, ble også hjulpet frem av at de hadde overlappende og felles interesser med den rurale elite (se 2.5.1-2.6.2).

Uribes seier som uavhengig kandidat ved presidentvalget i 2002 ville neppe vært mulig uten støtte fra de paramilitære og den tradisjonelle rurale eliten (se punkt 3.6). De sjenerøse demobiliseringsvilkårene som ble tilbudt gjennom lovforslaget *Alternatividad Penal* i 2003 ble derfor fra flere hold tolket som en vennetjeneste fra Uribe til de paramilitære. Det er likevel vanskelig å se hvordan staten skulle kunne presse AUC til å godta strengere demobiliseringsvilkår så lenge regjeringen ikke kunne sette hardere krav med militærmakt, eller troverdige trusler om dette (se punkt 5.6.2). Denne oppgaven tolker derimot dette lovverket som en konsekvens av maktbalansen mellom AUCs og regjeringens ressurser, og deres evne og vilje til å ta disse i bruk.

Regjeringen Uribe hadde en betydelig nytte av et amnestibasert lovverk fordi dette ville lette dennes prioriteringer om å gjenvinne det statlige voldsmonopol (se punkt 3.2.1).

USA var positive til forhandlingene fordi en demobilisering ville stabilisere Colombia, effektivisere kampen mot narkotika og trygge menneskerettighetene. USA betinget likevel sin støtte til et rettsoppgjør i henhold til de internasjonale standardene om *straff, oppklaring* og *erstatning*. Videre insiterte de gjennom hele prosessen på at deres utleveringskrav ikke skulle blokkeres juridisk (se for eksempel 5.8).

Den offisielle begrunnelsen for at USA ønsker narkotikatrafikanter utlevert, er at den som skader det amerikanske samfunnet også skal dømmes etter deres lover. Det praktiske argumentet for å utlevere narkotikatrafikanter til USA, er at dette er det sikreste tiltaket for å garantere at de demobiliserte avholder seg fra å administrere sine forretninger fra fengselscellene (se punkt 2.4 og 4.4). USAs insistering på at utleveringsbegjæringene ikke måtte blokkeres, bør derfor like mye forstås som en garanti mot fremtidige forbrytelser som et ønske om å straffe fortidens forbrytelser.

Uribes etterkomning av praktisk talt samtlige av Bush-administrasjonens krav må sees i sammenheng med at hans militære offensiv mot FARC står og faller med USAs økonomiske støtte (se punkt 3.2.2 og 5.4.2). Våren 2004 presenterte regjeringen lovforslaget *Jusitica y reparación*, som var bygd på USAs krav (se punkt 5.5).

Dette lovforslaget ble forkastet av AUC fordi det verken ga garanti mot utlevering til USA eller mot økonomisk ruin (se punkt 5.6). Det ble samtidig klart at alle paramilitære nødvendigvis også var narkotikatrafikanter, og at det var vanskelig å avgjøre om deres kontroll over narkotikaindustrien var motivert av egen vinning eller en nødvendighet for å bekjempe geriljaen (se 2.5.2 og 5.8).

USA måtte derfor forlate kravet om en filtreringsmekanisme mellom legitime paramilitære selvforsvarsgrupper og "rene" narkotikatrafikanter. Det ble nødvendig å

tillate at også AUC medlemmer som opererte i områder der det aldri hadde eksistert gerilja, fikk adgang til å sone sine forbrytelser til sterkt nedsatte straffer (se punkt 5.8). USA holdt imidlertid fast på at demobiliseringen ikke skulle blokkere deres utleveringsbegjæringer. Et slikt krav var umulig å godta for AUC.

USAs og AUC gjensidige utelukkende krav ble løst ved at Uribe frøs utleveringsbegjæringerne så fremt de demobiliserte overholdt betingelsene i *Justicia y paz*, det vil si: slutte med alle ulovligheter og inkorporere seg i det sivile liv. Ved brudd på disse betingelsene ville de paramilitære bli utlevert (se punkt 5.9):

At Det hvite hus på nyåret 2005 undersøkte muligheten til å bevilge en betydelig ekstradonasjon, og at Rice støttet Uribe og demobiliseringsprosessen, indikerer at USA godkjente en slik ”betinget ikke-utlevering”, (se punkt 5.9). Dette underbygges videre av at USA ambassadør William Wood i juni 2005 ga sin velsignelse til paragraf elleve som gir AUC-medlemmer som hadde trafikkert med narkotika både før og under sitt medlemskap i irregulære væpna grupper, adgang til *Justicia y paz* (se punkt 5.12).

7.2 DRØFTING AV HYPOTESEN

I det endelige lovverket *Justicia y paz* ble narkotikatrafikkering eksplisitt ekskludert som politisk forbrytelse ved at paragraf 64 fikk et tillegg fra FNs konvensjon mot ”*Tráfico Ilícito de Estupefacientes y Sustancias Sicotrópica*” (se punkt 5.11.3). I følge Uribe og Wood betydde dette at de demobiliserte ikke fikk et juridisk vern mot utlevering (Wood 2005, 11. avsnitt, Uribe 2005, 10. avsnitt).

Wood hevdet derfor i 2006 at deres utleveringsbegjæringer ikke er blokkerte av *Justicia y paz*, og om den demobiliserte:

... forråder [demobiliserings-] prosessen vil de miste alle fordeler [som loven gir], inklusiv den midlertidige tilsidesettingen av utlevering [til USA] (Wood i *Semana*, 11.11.2006).

I følge Woods tolkning av *Justicia y paz* er oppgavens hypotese - ”USA krevde et lovverk som ga anledning til å reaktivere og effektivere utleveringsbegjæringene ved manglende eller ufullstendig brudd mellom de demobiliserte og narkotikaindustrien” - underbygget.

Det er mulig at Wood forenkler *Justicia y paz*' juridiske implikasjoner. I så fall er hypotesen svekket. Colombian Commission of Jurists hevder at *Justicia y Paz* sannsynligvis åpner for å betrakte narkotikatrafikk som et neksus til politisk rettskrenking. Dette vil i tilfelle blokkere utleveringsbegjæringene (Stop being the lover and become the wife 2005:2). Videre er det en mulighet for at narkotikaforbrytelsene begått i tilknytning til medlemskap i paramilitære grupper, inngår i straffen som en ordinær forbrytelse. Dette vil i sin tur blokkere USAs utleveringskrav etter prinsippet om at ingen kan dømmes to ganger for den samme forbrytelsen. De demobiliserte vil i så tilfelle kunne bygge sitt forsvar på en dom fra høyesterett fra (2002) der det heter:

When there has been an investigation or when a sentence has been pronounced in Colombia prior to a request for extradition, extradition is not in order, and the Colombian criminal court jurisdiction must be imperatively applied and it will have priority over the jurisdiction of the requesting State”.(Impunity for drug traffickers as well 2005:1-2)

Denne dommen vil vanskeliggjøre en utlevering av et flertall av AUCs topp- og middelsjikt, som da loven ble vedtatt i juni 2005, ikke hadde utleveringsbegjæring mot seg. Det er også svært lite sannsynlig at de demobiliserte skal bli utlevert for narkotikatrafikkering begått før inntreden i AUC. For det første er det umulig å utlevere colombianere for forbrytelser begått før 1997, da utlevering ble tillatt etter grunnloven (Semana 20.3.2005b). For det andre vil det være mulig for den tiltalte å hevde at de var hemmelige medlemmer i AUC før deres offisielle inntreden i organisasjonen (Notes from the "jihad" 2005, 25. avsnitt).

Det er med andre ord høyst usikkert hvordan Colombias rettsvesen vil dømme i en utleveringssak. En fremtidig domsavsigelse, eller om Uribe vil gi etter for et eventuelt fremtidig press fra USA, er betinget av de demobilisertes evne til å mobilisere, ikke bare juridiske, men også politiske ressurser.

Det er derfor en nær sammenheng mellom de internasjonale standardene til *straff, oppklaring og erstatning* og utleveringskravet. Ved at de internasjonale standardene i praksis ble underkjent, fikk AUC beholde de nødvendige ressursene til å etablere seg som en innenrikspolitisk maktfaktor. En kan derfor konkludere med at *Justicia y paz* ikke er siste, men første akt i et pågående drama. Det er derfor for tidlig å konkludere på om lovverket var i AUC eller USA favør. Det er dermed også for tidlig å kunne si sikkert om oppgavens hypotese er underbygget.

Det er ikke dermed sagt at de paramilitæres politiske ambisjoner kom som et resultat av løsningen på utleverings spørsmålet, men det er rimelig å anta at den ”betingede ikke-utleveringen” forsterket deres politiske ambisjoner.

7.3 AVSLUTTENDE KOMMENTARER

De internasjonale standardene handler ikke kun om å dømme de skyldige, oppklare fortidens forbrytelse og gi erstatning til de skadelidende (se punkt 6.1), men også om å definere Colombias fremtidige politiske landskap (se punkt 3.6). Alliansen mellom den rurale eliten og AUC må forstås som en reaksjon mot sentrums forsøk på politiske og økonomiske reformer på begynnelsen av nittitallet. Demobiliseringen bør videre forstås som et ønske om å legitimere de paramilitæres og deres støttespilleres makt, blant annet for å begrense sentrums økonomiske og politiske reformer (se punkt 2.6.2, 3.6 og 6.2).

Regjeringen Uribe syntes å være villig til å inkludere dette tospannet av den tradisjonelle elite og paramilitære i institusjonalisert politikk. Dette vises først og fremst ved de sjenerøse vilkårene de paramilitære ble tilbudt i lovforslaget

Alternatividad penal og motviljen til å etterforske de paramilitæres økonomiske og politiske støttespillere. Fra et realpolitisk ståsted var det sannsynligvis bare USA som hadde makt og ressurser til å hindre inklusjonen av denne regionale eliten ved å kreve et lovverk i fullstendig overensstemmelse med de internasjonale standardene. En fullstendig etterfølgelse av disse standardene ville imidlertid utgjort et så stort tap av makt at det i praksis ville vært umulig å godta for AUC, og følgelig ville umuliggjort en forhandlingsløsning.

Det er usikkert hvilke overveielser USAs beslutningstakere har gjort, og hvilke vekt de eventuelt er blitt tillagt. Man kan likevel spekulere om en rigid implementering av de internasjonale standardene var i USAs interesse.

Treenigheten *straff, oppklaring og erstatning* gir grunnlag for en betydelig omveltning av de politiske og økonomiske maktforholdene i Colombia, og da særlig i rurale strøk. En total oppløsning av de paramilitæres makt som også inkluderte deres økonomiske støttespillere kunne føre til en bredere politisk deltakelse. En større inklusjon av populære og marginaliserte stemmer i politikken ville potensielt føre til en mer nasjonalistisk næringspolitikk, forsterke kravet om jordreformer og tvinge den politiske eliten til å endre sin politikk. I så måte ville dette true USAs politiske og økonomiske interesser som i all hovedsak er tuftet på frihandel.

7.4 ALTERNATIVE FORKLARINGER

Oppgaven antar at løsningen med en ”betinget ikke-utlevering” ikke bare tilfredsstilte USAs minstekrav i forbindelse med demobiliseringsprosessen, men også var et resultat av en gjennomtenkt plan for å kunne sanksjonere ufullstendige brudd med narkotikaindustrien. Denne antakelsen følger som et resultat av at neoliberalismen anser stater som rasjonelle, i stand til å danne og forfølge den mest kostnadseffektive strategien mot et på forhånd gitt mål. En alternativ forklaring er at Bush-administrasjonen insisterte på at utleveringsbegjæringene ikke skulle blokkeres, for å unngå massiv kritikk fra egne rekker. Nyten ved å stabilisere Colombia for å fremme

økonomiske og politiske interesser ville ifølge neorealismen, sannsynligvis rettferdiggjøre et straffeamnesti til narkotikaindustriens bakmenn. En kan dermed hevde at den ”betingede ikke-utleveringen” var, i likhet med de kosmetiske tiltakene for å respektere de internasjonale standardene, en måte å sukre en realpolitisk bitter pille. Dette har sannsynligvis spilt en rolle, men er snarere en supplerende forklaring enn en konkurrerende hypotese.

8.0 POSTLUDIUM

Striden omkring demobiliseringen av AUC endte ikke med kongressens vedtak av *Justicia y paz* i juni 2005. Dette kapitlet går raskt gjennom det etterspillet demobiliseringen fikk da Høyesterett underkjente loven på en rekke viktige punkter. Dernest gis en kort oversikt over de påfølgende avsløringene om kontakten mellom paramilitære og politikere, og hvilke endringer dette førte til i forholdet til USA.

8.1 HØYESTERETTS ENDRINGER

I oktober 2005 klaget 31 sosiale organisasjoner og 72 enkeltpersoner under ledelse Comisión Colombiana de Juristas, *Justicia y paz* inn for høyesterett (Ley de “Justicia y paz” 2005:1). I mai 2006 underkjente Høyesterett loven på fire viktige punkter og kom med følgende endringer: 1) Ikke tilståtte forbrytelser vil bli dømt etter ordinær strafferett; 2) tiden i Ralito inngår ikke som en del av fengselsstraffen; 3) påtalemyndighetene får utvidet tid til å etterforske forbrytelsene; 4) de demobiliserte blir erstatningspliktige med alle sine eiendeler; 5) medlemskap i paramilitære grupper gis ikke status som politisk rettskrenking (Semana 20.5.2006).

Disse endringene kom kun få dager før forhandlingene formelt skulle avsluttes og de paramilitære skulle overgi seg til myndighetene og rettsvesenet. Høyesteretts endringer førte til at AUC, med Báez i spissen hevdet at høyesteretts avgjørelse var ”*et dødelig slag mot fredsprosessen*” (El Espectador 21-27.5.2006). Under trusler om maktbruk og løfter om en juridisk utvei aksepterte AUCs lederskap (med et par unntak) å la seg fengsle i Ceja i Antioquia i august 2006 (Semana 16.8.2006, Semana 14.8.2006). Den juridiske løsningen kom ved at regjeringen i september utstedte et ”decreto reglementario”⁷⁵ som annullerte Høyesteretts viktigste endringer. Flere NGOer, blant

---

⁷⁵ Blanca Capachoe beskrev ”el decreto reglementario” som en bruksanvisning om hvordan loven skulle forstås.

annet Comisión Colombiana de Juristas hevdet at dekretet var grunnlovsstridig (A pesar de los cambios 2006, 2. avsnitt).

I august 2007 ble AUC-kommandanten "Macaco" (Carlos Mario Jiménez) og Don Berna anklaget for å ha kontrollert narkotikaindustrien fra Itagüí og oversendt til fengselet "Combita." Denne overflytningen ble av Semana tolket som første steg mot en utlevering til USA (Semana 27.8.2007). Det er usikkert om dette er de to første i en lang rekke utleveringsprosesser, eller om det er USA som krever sine trofeer, slik Galan anså de ville gjøre (Galán 2006*).

Bortsett fra de mulige utleveringen av Macaco og Don Berna, har Uribe gitt de paramilitære en mild behandling (El Tiempo 30.6.2007). Dette til tross for at deres tilståelse under rettsprosessene, som begynte sensommeren 2007, har vært langt fra fullstendige (The Justice and Peace process takes a grotesque turn 2007, 5. avsnitt). AUCs ledere ser dermed ut til å unngå lange fengselsstraffer, økonomisk ruin og utlevering til USA. Dette har ført til åpenlyse spekulasjoner i massemedia om hemmelige avtaler og overskrifter som "*I bytte for hva lovet du dem straffeimmunitet, President?*" (El Tiempo 30.6.2007).

8.2 BÅND MELLOM PARAMILITÆRE OG POLITIKERE

I september 2006 beslagla myndighetene datamaskinen til AUC-kommandanten Jorge 40. Denne inneholdt informasjon og beviser for et utstrakt samarbeid med politikere, både på lokalt og nasjonalt nivå (Semana 10.10.2006, El Espectador 17.10.2006). Parallelt bestemte høyesterett å reaktivere etterforskningen av tre politikere for bånd til de paramilitære. Dette førte til at "*fortielsens demning*" brast, og påtalemyndighetene ble oversvømt av vitner, anmeldelser og beviser for kontakt mellom paramilitære og politikere. I april 2007 var over 40 parlamentarikere, storparten av disse fra Uribes støttepartier, blitt etterforsket for deres kontakt med paramilitære (Semana 29.9.2007). I september samme år var, ifølge Isacsons uoffisielle telling, i alt syttititre politikere og

embetsmenn tiltalt, fengslet eller under etterforskning for sine bånd til de paramilitære (Updated "para-politics" list 2007).

8.3 ET NYTT FORHOLD MELLOM USA OG COLOMBIA?

Som vi så i 4.3.4 var støtten for *Plan Colombia* basert på et interessediangfold i USAs kongress. Ellevte september førte imidlertid til at *Plan Colombia* først og fremst ble identifisert med en militær strategi for å bekjempe geriljaen og narkotikaproduksjonen (Arnson 2007:4). Dette fokuset er i ferd med å endre seg som følge av tre faktorer. Først og fremst har prosessen mot AUC gitt en kontinuerlig slitasje på Uribes internasjonale image. Dernest er det blitt klart at den militære løsningen ikke har maktet å senke tilgangen på narkotika innad i USA (ibid. 1). Sist, men ikke minst, har demokratene fått flertall i kongressen. Dette har endret retorikken innad i USA, og vil sannsynligvis også få praktiske følger etter at representantenes hus i juni 2007 stemte for å:

...to transfer the bulk of resources within Plan Colombia to rural development and social, humanitarian, judicial and other reform programs, not the military and counter-drug purposes around which previous aid packages were constructed (Arnson 2007:5)

Dette stemningsskifte gir seg også utslag i at demokratene nekter å ratifisere frihandelsavtalen, TLC (se punkt 3.4) på grunn av colombianske fagforeningslederes manglende sikkerhet (Arnson 2007:3). En slikt endring mot en større vekt på politiske, sivile og borgerlige retter er i overensstemmelse med Keohoane og Goldsteins påstand, om at nye ideer har vist seg å ha en innflytelse over internasjonal politikk når ”*power relations are in flux and interests and strategies are unclear*” (siteret i Hasenclever, Mayer & Rittberger 1997:143).

8.4 SLUTTEN PÅ COLOMBIANSK PARAMILITARISME?

Det er fremdeles for tidlig å si om demobiliseringen av AUC vil bety slutten på paramilitarisme som militært, økonomisk, politisk og sosialt fenomen i Colombia. Sommeren 2007 avtegnet det seg to mulige fremtidsscenarioer. På den ene siden så man at det dukker opp nye væpna strukturer som fylte maktvakuemet etter AUC. Det mest eksponerte eksempelet er *Aguilas Negras*⁷⁶ i *Norte de Santander*. Disse kontrollerer store deler av den illegale økonomien, og har i likhet med AUC, nære bånd til narkotikaindustrien. Disse nye gruppene blir behandlet som kriminelle bander, og blir kun halvhjertet forfulgt av de colombianske sikkerhetsstyrkene (Colombia's new armed groups 2007:27). På den annen side spår Duncan, at æraen en for paramilitære tungvektere med total politisk og territoriell kontroll er over. Press både fra sentrum og fra internasjonalt hold, vil vanskeliggjøre et fortsatt symbiotisk forhold mellom paramilitære og lokalpolitikere. Dette vil hindre narkotikaindustrien i å opprettholde territorielt suverene enklaver. Narkotikaindustrien vil derfor, etter hans mening, ta en form som ligner mer på nittitallets narkotikakarteller (Duncan 2007).

Det er med andre ord ingenting som tyder på narkotikaindustrien vil opphøre å eksistere med demobiliseringen av AUC. Hvilken form den vil ta, og hvordan denne vil bli forfulgt både fra colombianske myndigheter og USA, er enda usikkert.

---

⁷⁶Lignende grupper har dukket flere steder i landet under det samme navnet (Colombia's new armed groups 2007).

LITTERATURLISTE:

Kildehenvisningen er satt opp etter mønster av Blombergs bok ”Vade mecum Liten kokebok for kildehenvisnings- og litteraturlisteskrivere”. Denne foreskriver at dokumenter lastet ned fra internettet kun oppføres med forfatters og eventuelt artikkelens navn, samt URL adressen. Jeg har likevel valgt å ta med relevant informasjon om hjemmeside det er lastet ned fra. Der den aktuelle kilden ser ut til å være et opplastet trykt dokument, er den ført opp som dette, med URL adressen. Dessverre noterte jeg kun lesedatoen på udaterte dokumenter.

Når det gjelder ukemagasinet Semana er disse delvis lest i papirutgave og deretter på web. Artiklene var identiske i de to mediene. Dette har ført til at det ikke har vært mulig å angi sidetall, men da artiklene sjelden strakk seg over tre sider anser jeg problemet å være relativt begrenset.

Heller ikke El Tiempo, eller El Espectador har normal paginering, men er delt inn i seksjoner, som f.eks la Nación, Informe General eller paz, judicial et cetera.

Massemedia:

BBC:

BBC, 01.10.2003: “Uribe: definiendo su política en la ONU”: URL:
http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/latin_america/newsid_3153000/3153958.stm

Cambio:

Cambio, 13.-20.1.2003, s. 18: “Es hora de meter goles”.

Cambio, 9.6.2003a, s. 20: “Mala conducta”

Cambio, 9.6.2003b, s. 53: “Ayuda a Colombia: Razones y sin razones”

Cambio, 16-23.06.2003, s. 26: ”Corazón grande”

Cambio, 29.9.2003, s. 22: ”solo contra el mundo”

Cambio, 14-21.3.2005, s. 24: "Artikkelnavn ikke notert"

El Colombiano:

El Colombiano, 17.4.2004, "Gobierno prorrogaría Estado de conmoción interior".

URL:<http://www.elcolombiano.com.co/historicod/200210/20021029/nun023.htm>

El Colombiano, 27.9.2004 "Gobierno aprobó ayer extradición de Sierra". URL:

http://www.elcolombiano.com.co/BancoConocimiento/G/gobierno_aprobo_ayer_extradicion_de_sierra/gobierno_aprobo_ayer_extradicion_de_sierra.asp?codSeccion=59

Diario Occidente

Diario Occidente, 9.11.2005: "Por extradición, "paras" se unirían a guerrilla": URL:

<http://www.diariooccidente.com.co/publicaciones.php?id=22207>

EL Espectador:

El Espectador 21.09.2003, 2A/Paz: "Impunidad de chequera"

El Espectador 21.09.2003, 2A/Paz: "Sindicaciones contra paramilitares, según HRW"

El Espectador 28.09.2003, 3A/Paz: "Ante los ojos del mundo"

El Espectador 20-26.4.2005, 2A/paz: "Entrevista con el senador Rafael Pardo. No hay un verdadero plan de paz"

El Espectador, 20-26.3.2005, 4A/Paz: "Los paras en la rebelión?"

El Espectador, 10-16.6.2005, 6A/Paz: "Don Adolfo es el líder político"

El Espectador, 12-18.6.2005, 7A/Judicial: "Las Revelaciones de Vicente Castaño Gil"

El Espectador, 26.07 – 02.07.2005, 6A/Judicial: "No hay respuesta para todo"

El Espectador, 2-8.4.2006, 12A/Judicial: "Dossier Gringo contra las FARC".

El Espectador, 21-27.5.2006, 4A/Política: "Ley de Justicia y Paz quedó en entredicho"

El Espectador, 20 – 26.08.2006. 7A/Política: ”Sedición, el meollo del asunto”

El Espectador, 1-7.10/2006, 6A/Judicial: “Jorge 40’ y la clase política”.

El Espectador, 03.02.2007: “Los secretos del Plan Birmania”.

URL:<http://www.elespectador.com/elespectador/Secciones/Detalles.aspx?idNoticia=5339&idSeccion=20>

Klassekampen

Klassekampen, 3.21.2007, s.14-16 “Paramilitære truer journalister i Colombia, De er aldri trygge”.

Klassekampen 04/08/2007, Sidetall ikke notert: ”Graver frem fortidens gru”

Klassekampen, 25.10.2003, ”Ber om all makt”.

URL:http://klassekampen.no/22279/mod_article/item/null

Klassekampen 25.10.2005, “Uribe til gjenvalg”

URL:http://www.klassekampen.no/31057/mod_article/item/null [lesedato desember 2007]

El Nuevo Siglo:

El Nuevo Siglo, 31.7.2007: “Paramilitares advierten sobre compromiso gubernamental Sedición fue un compromiso con Auc desde 2002” URL:

http://www.elnuevosiglo.com.co/noticia_busq.php

El País:

El País, 27.8.2006 “Nuevos detalles sobre el asesinato de Carlos Castaño”. URL:

<http://www.elpais.com.co/paionline/notas/Agosto272006/asesinatocar.html>

Semana:

Semana 1a: Søkemotor Semanas elektroniske arkiv:1.1.1994-1.1.2003:

URL:http://www.semana.com/wf_BuscarArticulos.aspx?Buscar=paramilitar&Tipo=0&Rango=01/01/1994-01/01/2003&Pagina=1&Orden=2

Søkemotor Semanas elektroniske arkiv:1.1.2003-1.6.2007:

http://www.semana.com/wf_BuscarArticulos.aspx?Buscar=paramilitar&Tipo=0&Rango=01/01/2003-06/01/2007&Pagina=1&Orden=2 [Lesedato juni 2007]

2003:

Semana, 6.10.2003: “Un hueso para roer”. URL;
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=73613

Semana, 13.10.2003: “La metamorfosis”. URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=73835

Semana, 18.12.2003: ¿Alternatividad penal o proyecto de perdón, olvido e impunidad?
(II), URL: http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=75689

Semana, 18.12.2003b: “Extradición express” URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=67637

2004:

Semana, 2.2.2004: “Aire Fresco”. URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?idArt=76153

Semana, 24.4.2005: “Los nuevos caciques”. URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?idArt=86218

Semana, 9.5.2004: “Los paras perdieron su disfraz”.
URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=78566

Semana, 12.5.2004: “¿Fracaso Total?”, URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=83564

Semana, 13.6.2004: “Con quien se está negociando?”.URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=79646

Semana, 24.9.2004a: “Revelaciones explosivas” URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=82024

Semana, 24.9.2004b: “Los Narcos de Ralito”. URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=82030

Semana, 25.10.2005: “Negociación con los paramilitares Cronología”, URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=88053

Semana, 22.11.2004: “El río de la guerra”. URL:
http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=84398

2005

Semana, 20.2.2005 "Maquiavelo no tiene curso en este gobierno", URL

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=84880

Semana, 20.3.2005: "La espada de Damocles".URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=85468

Semana, 20.03.2005: "La batalla jurídica por la extradición", URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=85469

Semana, 10.4.2005: "El congreso les negó estatus político a los paras" URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=85901

Semana, 17.04.2005: "No voy a volver al Monte" .URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=85991

Semana, 05.06.2005: "Habla Vicente Castaño "

URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=87628 [lesedato mars 2007]

2006

Semana, 05.2.2006: "Y el gringo de ahí...?" URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=90604

Semana, 12.2.2006: "El DAS y los paras", URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=91397

Semana, 4.4.2006: "Uribe dice que no hubo fraude en su campaña. URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?idArt=93732

Semana, 20.5.2006: "¿Peligra el processo?"

URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=94701

Semana, 14.8.2006 "Uribe amenaza con retirar beneficios a AUC".

URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=96453

Semana, 16.8.2006: "La Policía captura a la cúpula de las AUC"

URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=96477

Semana, 2.9.2006: *El mapa del fracaso*. URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=96778

Semana, 18.09.2006 "La hora es ahora" - papirutgaven

Semana, 27.9.2006: “*Las claves de un pacto*” URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=97242

Semana, 10.10.2006: “El computador de ‘Jorge 40’ puede ser el inicio de un nuevo proceso 8.000” URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?idArt=97456

Semana, 11.11.2006: “Los paras siempre serán prófugos”. URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=98166

2007:

Semana, 20.1.2007: “Pacto con el diablo” URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=100530 [lesedato: juni 2007]

Semana, 28.4.2007; “La estela roja de Ramón Isaza” URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=102710

Semana, 27.8.2007: “Está realmente en crisis el proceso con las AUC tras el traslado de ‘Macaco’ y ‘Don Berna’ a Cóbbita?”. URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=105806

Semana, 29.9.2007: “La galería de la para-política”, URL:

http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=106575

EL Tiempo:

2003:

El Tiempo, 10.10.2003, La Nación 1-2: “Las observaciones de E.U”,

El Tiempo, 5.11.2003b La Nación 1-3: “E.U pide no tocar extradición”

El Tiempo 7.12.2003 Opinión 1-17: “EU pide justicia en el proceso con paras”

2004:

El Tiempo, 7.2.2004, Opinión 1-17: “Acuerdo OEA-Colombia”,

El Tiempo, 21.2.2004, Información general 2-10: “En magdalena medio le temen la desmovilización”

El Tiempo, 10.3.2004, La Nación 1-2: “La OEA no está verificando el proceso”

El Tiempo, 24.3.2004, La Nación 1-5: “Extradición alborota proyecto de
alternatividad”

El Tiempo, 11.4.2004, La Nación 1-3: “*No a extradición de paramilitares*”

El Tiempo, 14.4.2004, La Nación 1-2: “Presentan proyecto que limita extradición”

El Tiempo, 15.4.2004, Información General 1-13: “AUC rechazan nuevo proyecto de
alternatividad penal”

El Tiempo, 15.5.2004, La Nación 1-6: “Aplazada la Alternatividad”

El Tiempo 15.5.2005b, información general: “Frente a autodefensa, exploran no
extradición”

El Tiempo, 16.5.2004, La Nación 1-6: “Un día en el Corazón de las AUC”

El Tiempo, 17.7.2004, La Nación 1-2: “E.U. pide a jefe de las AUC, Jorge 40”.

El Tiempo, 23.7.2004, Información general 2-14: “Cargos contra Berna y V, Castaño”

El Tiempo, 14.09. 2004. Información General: “Se alborota debate sobre paras”

El Tiempo, 16.09.2004, Editorial Diario 1-22: ”Paras: A paso Grande”

El Tiempo, 26.09.2004a, Informe especial 1-9: ”El mapa de influencia para”.

El Tiempo, 26.09.2004b, Informe especial 1-8: “La Paramilitarización de Colombia”

El Tiempo, 21.11.2004, Primer Plano 1-2: “Visita relámpago, pero clave”

El Tiempo, 25.11.2004. La Nación 1-6: ”Si a Extradicion de Trinidad y Mancuso”

El Tiempo, 26.11.2004, La Nación 1-3: “No extraditarán a Mancuso por ahora”

El Tiempo, 15.12.2004, La Nación 1-10: “Congresistas aceptan aplazar proyecto de
alternatividad penal”

El Tiempo, 17.12.2004a, La Nación 1-3: ”Uribe firma extradición de Mancuso, pero le
pone tres condiciones”

El Tiempo, 17.12.2004b, La Nación 1-10: “Funcionario de Bush pide apoyo a
proceso”

EL Tiempo, 14.12.2004, La Nación 1-4, “Estados Unidos aportará 3,25 millones de
dólares”

2005:

El Tiempo, 20.1.2005a, Editorial Diario 1-16: "Paras, el año de la verdad"

El Tiempo, 20.1.2005b, La Nación 1-4: "Fuerte apoyo de rice a proceso con paras".

El Tiempo, 3.2.2005a La Nación 1-4: "Se rompió el diálogo entre gobierno y congresistas sobre la ley de paras"

El Tiempo, 3.2.2005b, La Nación 1-7: "Congreso de Estados Unidos insiste en marco jurídico para proceso con paramilitares"

El Tiempo, 3.2.2005c, pagina 1-7: "Gremios y ONG se ponen de acuerdo"

El Tiempo, 04.02.2005 La Nación 1-3: "Uribe logra apoyo decidido de mesa de cooperación internacional"

El Tiempo, 17.2.2005a La Nación 1-3: "El gobierno se quiere lavar las manos con congreso: Uribista"

El Tiempo, 17.2.2005b Primer Plano 1-2: "Crisis en el proceso con paras"

El Tiempo, 17.2.2005c La Nación 1-2: "Comisionado Restrepo acepta quedarse, pero con condiciones"

El Tiempo, 27.2.2005 La Nación 1-4: "El borrador de Uribe de la ley de paras"

El Tiempo, 6.3.2005, La Nación 1-10: "Los Mellizos Mejía, Prueba de fuego para la ley de justicia y paz"

El Tiempo, 10.3.2005, La Nación 1-6: "Congresistas denuncian narcomico en proyecto de justicia y paz"

El Tiempo, 11.3.2005 La Nación, Pagina 1-4: "Uribe niega la existencia de narcomico"

El Tiempo, 4.4.2005 Opinión 1-19: "Entre el delito político y la criminalidad común"

El Tiempo, 5.4.2005, La Nación 1-6: "Justicia y paz, en su peor momento"

El Tiempo, 5 11.4.2005, Primer plano 1-2: "Paras presionan al congreso"

El Tiempo, 1.5.2005, La Nación 1-4: “El reacomodo de la cúpula para en Santa Fe de Ralito”

El Tiempo, 2.6.2005, La Nación 1-4: ”Denuncian nuevo narcomico”

El Tiempo, 6.6.2005 La Nación 1-3: ”congresistas de E.U. reclaman a Uribe Cambio en justicia y paz”

El Tiempo, 7.6.2005, La Nación 1-4: “Pretelt responde a congresistas de E.U.”

El Tiempo, 14.6.2005 La Nación 1-4: ”Gobierno hace concesiones en proyecto de ley de justicia y paz”

El Tiempo, 15.6.2005, La Nación 1-6: “Embajador Wood se la juega con proceso de paras”

El Tiempo, 24.6.2005 Opinión 1-17: “Uribe, profeta del mal menor”

El Tiempo, 26.6. 2005, La Nación 1-7: “”Y al fin quién es el padre de la ley”.

El Tiempo, 5.7.2005, pagina 1-19: ”El Estado Fallido (I)”

El Tiempo, 7.7.2005 La Nación 1-4:“En senado de E.U bloquean ayuda a paras”

El Tiempo, 8.7.2005, La Nación 1-6: “En suspenso, US \$ 3,2 millones para la paz”

El Tiempo, 11.7.2005, Primer Plano pagina 1-2: “Congelado US\$ 100 millones por no cumplir en DD.HH”

2006/07

El Tiempo, 20.4.2006, Primer plano 1, “Fin de un desarme històrico”.

El tiempo, 16.9.2006: “Nación Balance US\$ 10.650 millones han gastado en Plan Colombia” Sidetall ikke notert

El Tiempo, 30.6.2007: “*a cambio de qué les prometió impunidad, Presidente?*. El Tiempos hjemmeside 30.6.2007.

URL:http://www.eltiempo.com/tiempoimpreso/edicionimpresa/opinion/2007-07-31/ARTICULO-WEB-NOTA_INTERIOR-3660159.html [lesedato 31.7.2007].

El universal:

El universal, 17.7.2007: “Con los Pepes se iniciaron las AUC”. URL:

http://www.eluniversal.com.co/noticias/20070717/ctg_nal_con_los_pepes_se_iniciaron_las_auc_don_b.html [lesdato august 2007].

El Universal, 30.07.2004: "Entrevista del Embajador William B. Wood. Les ofrecemos otro foro a los jefes de las AUC: el de un tribunal de justicia". URL: <http://bogota.usembassy.gov/wwwsw58.shtml>

Usignerte publikasjoner:

A pesar de los cambios, el Gobierno sigue desconociendo sentencia de Corte Constitucional en reglamentación de ley 975". Bogotá: Comisión Colombiana de juristas, 4.10.2006. (Bulletin nummer 4)
URL: www.coljuristas.org/justicia/reglasjustpaz.doc

Abc del proyeco de ley de Justicia y reparación. Casa de Nariños hjemmeside, 6.4.2004.
URL: http://www.presidencia.gov.co/prensa_new/sne/2004/abril/06/03062004.htm

Actores esenciales de nuestro tiempo: Los defensores de los derechos humanos en América. Amnesty Internationals hjemmeside, november 2003.
URL: http://www.amnesty.org/es/alfresco_asset/48dd8370-a3a5-11dc-9d08-f145a8145d2b/amr010092003es.pdf

Acuerdo de Santa Fe de Ralito para contribuir a la paz de Colombia. Ralito: Alto Comisionado para la paz' hjemmeside 15.6.2003.
URL: http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/acuerdos/acuerdos_t/jul_15_03.htm

Annual Report of the Inter-American Commission on Human Rights: Chapter five, Colombia. Organization of American States' hjemmeside 13.4.1999. URL: http://www.cidh.oas.org/annualrep/99eng/Chapter5a.htm#_ftn5

Background Note: Colombia. U.S. Department of states hjemmeside, september 2007:
URL: <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/35754.htm#relations>.

Ber internasjonale bedrifter kjempe for fagforeningsaktivister. Oslo. Amnesty Magasinet, september 2007. (Nummer 3)

Colombia. Peace Brigadas hjemmeside, 15.1.2001. URL: <http://pbi.no/index.php?module=pagesetter&func=viewpub&tid=1&pid=7>

Colombia A Country for Opportunities. Sted ikke oppgitt: Agencia Nacional de Hidrocarburos hjemmeside (u.å). URL:

<http://energy.ihs.com/NR/rdonlyres/4456BD0E-18F0-4ABB-98BA-2E2F22A6DFAE/0/colombia.pdf> [lesedato juli 2007 - Adobe Acrobats paginering].

Colombia: Negotiating with the paramilitaries. Bogotá/Brussel: International Crisis Groups, 16.9.2003. (Latin America Report nummer 5) URL: http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/negotiating_with_the_paramilitaries.pdf

Colombia: President Uribe's democratic security policy. Bogotá/Brussel: International Crisis Group, 13.11.2003. (Latin America Report nummer 6) URL: http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/06_colombia_uri_be_dem_security.pdf

Colombia: Presidential politics and peace prospects. Bogotá/Brussel: International Crisis Group, 16.6.2005. (Latin America report nummer 14) URL: http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/14_colombia_presidential_politics_and_political_prospects.pdf

Colombia - Relations with the United States. Library of Congress' hjemmeside, 1988. URL: [http://lcweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field\(DOCID+co0122\)](http://lcweb2.loc.gov/cgi-bin/query/r?frd/cstdy:@field(DOCID+co0122)) [Lesedato april 2006].

Colombia: Rompiendo la ley del silencio.: Comisión Valenciana de Verificación de Derechos Humanos' hjemmeside, april 2005. URL: www.prensarural.org/Colombia_Rompiendo_el_silencio.doc

Colombia: Tragedien som verden ikke vil. Oslo: Flyktningehjelpen, 2004.

Colombia's new armed groups. Bogotá/Brussel: Internacional Crisis Group, 10.05.2007. (Latin America report nummer 20)URL: http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/20_colombia_s_new_armed_groups.pdf

Comunicado. Ministerio Defensa Nacionals hjemmeside, 26.9.2004. URL: http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/noticias/2004/septiembre/septiembre_27_04.htm

Consideraciones sobre la ley de "Justicia y Paz" Bogotá: Oficina del Alto comisionado de las Naciones Unidas para derechos humanos' hjemmeside 27.6.2005. URL: <http://www.hchr.org.co/publico/comunicados/2005/comunicados2005.php3?cod=35&cat=58>

Consideraciones sobre la protección internacional de los solicitantes de asilo y los refugiados colombianos. Geneve: Alto Comisionado de Naciones Unidas para refugiados, 2002. URL: <http://www.acnur.org/biblioteca/pdf/1681.pdf>

Counternarcotics” i Excerpts from Conference Committee Report 106-710 (Public Law 106-246). Center for International Policy hjemmeside, 29.6. 2000. URL: <http://www.ciponline.org/colombia/062901.htm>

Country Programs – Colombia. U.S. Department of States hjemmeside 23.4.1999. URL: http://www.state.gov/www/global/narcotics_law/fs_colombia.html

Demobilising the Paramilitaries in Colombia: An achievable goal. Bogotá/Brussel: International Crisis Group, 5.8.2004. (Latin America Report nummer 8) URL: http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/08_demobilising_the_paramilitaries_in_colombia_an_achievable_goal.pdf

El conflicto, callejón con salida. Bogotá: United Nations Development Program, 2003.

Estado de excepción: Las libertades fundamentales en peligro. International federation for human rights hjemmeside, 12.8.2002. URL: <http://www.fidh.org/communiq/2002/col1208e.htm>

Estado de la libertad de prensa en Colombia Enero - junio de 2007. Fundación para la libertad de prensa hjemmeside, juli 2007. URL: http://www.flip.org.co/secciones/informes/2007/07_junio.html

Gaceta del congreso 74/2005, Senado de la republica. Bogotá DC: 4.3.2005. URL: http://www.fiscalia.gov.co/justiciapaz/Documentos/Gacetap/Gaceta_74_05.htm [words paginering]

Gaceta del congreso 221/2005, Senado de la republica. Bogotá DC.: 4.4.2005. URL: http://www.fiscalia.gov.co/justiciapaz/Documentos/Gacetap/Gaceta_221_05.htm

Gaceta del congreso 275/2005, Senado de la republica. Bogotá DC: 18.5.2005. URL: http://www.fiscalia.gov.co/justiciapaz/Documentos/Gacetap/Gaceta_275_05.htm

Gaceta del congreso 275/2005, Senado de la republica. Bogotá DC: 10.5.2005. URL: http://winaricaurte.imprenta.gov.co:7778/gacetap/gaceta.nivel_2

The history of the military-paramilitary partnership. Human Right Watch hjemmeside, november 1996 URL: <http://www.hrw.org/reports/1996/killer2.htm>.

IACHR issues statement regarding the adoption of the “law of justice and peace” in Colombia. Inter-american Commission on human rights, organization of American states hjemmeside, 15.7.2005.

URL:<http://www.cidh.oas.org/Comunicados/English/2005/26.05eng.htm>

The national security strategy of United States of America.: Det hvite hus’ hjemmeside mars 2006. URL: <http://www.whitehouse.gov/nsc/nss/2006/nss2006.pdf>

Impunity for drug traffickers as well. Bogotá: Colombian Commission of Jurists 12.7.2005 Bulletin Number 8.

URL:www.usofficeoncolombia.com/uploads/unzipped/Archive_11200730229/ccjdemobmemo8.pdf [Adobe Acrobat paginering].

The Justice and Peace process takes a grotesque turn i “Plan Colombia and beyond” Center for International Policy’s hjemmeside 24.5.2007.

URL:<http://www.cipcol.org/?p=431#more-431>

Ley 975 De 2005 por la cual se dictan disposiciones para la reincorporación de miembros de grupos armados organizados al margen de la ley, que contribuyan de manera efectiva a la consecución de la paz nacional y se dictan otras disposiciones para acuerdos humanitarios. Bogotá DC.: El Congreso de Colombia, 25.6.2005. Høykommissæren for freds hjemmeside. URL: http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/justicia_paz/documentos/Ley1_975.pdf

Ley de Justicia y paz. Bogotá: Oficina de Alto comisionado para la paz, 2005.

URL:http://www.fiscalia.gov.co/justiciapaz/Documentos/Esquema_Ley975_Justicia_Paz.pdf

Ley de “Justicia y paz”: un recurso efectivo para la impunidad”. Comisión Colombiana de juristas’ hjemmeside: 10.10.2005.

URL:<http://www.coljuristas.org/justicia/Comunicado%20de%20prensa.pdf>

Notes from the "jihad": 4 unacceptable "Justice and Peace" scenarios. I Plan Colombia and beyond. Center for International Policy’s hjemmeside 19.7.2005.

URL: http://www.cipcol.org/archives/cat_peace_and_conflict.htm

Panorama Actual de Tolima. Bogotá: Vicepresidencia de la Republica de Colombia, Observatorio del programa Presidencial de derechos humanos y derecho internacional humanitario, februar 2002. (Serie Geográfica 9)

URL:http://www.derechoshumanos.gov.co/observatorio/04_publicaciones/04_03_regiones/tolima/tolima.pdf

Paramilitares puros e impuros. Bogotá: Fundación Seguridad & Democracia. (Uten årstall).

URL:<http://www.seguridadydemocracia.org/docs/pdf/conflictoArmado/parasPurosImpuros.pdf> [lesedato juni 2007].

The Paramilitaries in Medellín: Demobilization or Legalization?. Sted ikke oppgitt: Amnesty International, september 2005.

URL:<http://web.amnesty.org/library/Index/ENGAMR230192005?open&of=ENG-COL>

“*Para-Politics: the snowballing scandal*” i *Plan Colombia and Beyond*. Center for International Policy’s hjemmeside 21.11.2006.

URL:http://www.cipcol.org/archives/cat_peace_and_conflict.htm

Plan Colombia. U.S. Department of States hjemmeside, 14.3.2000. URL:

<http://www.state.gov/p/wha/rls/fs/2001/1042.htm>

Plan Colombia and Human Rights. U.S. Department of States hjemmeside, 20.2.2001.

URL: <http://www.state.gov/p/wha/rls/fs/2001/1041.htm>

Policy and program development. Policy and program overview for 1999. U.S. Department of States hjemmeside 1.3.2000.

URL:<http://www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/1999/918.htm#>

Profile of internal displacement: Colombia. Geneve: Globale IDP project, 27.5.2005.

URL: [http://www.internal-displacement.org/8025708F004CE90B/\(httpCountries\)/CB6FF99A94F70AED802570A7004CEC41?OpenDocument&expand=2.1&link=10.2.1&count=10000#10.2.1](http://www.internal-displacement.org/8025708F004CE90B/(httpCountries)/CB6FF99A94F70AED802570A7004CEC41?OpenDocument&expand=2.1&link=10.2.1&count=10000#10.2.1)

Proyecto de Ley Estatutaria 85 de 2003 Senado. Bogotá: Senado de la republica.

Universidad Andina Simon Bolívars hjemmeside, oktober 2003: URL:
<http://www.uasb.edu.ec/padh/revista7/actualidad/proyecto.htm>

La reglamentación de la Ley de “Justicia y Paz”, desconoce abiertamente la Constitución Política y la normativa internacional en materia de Derechos Humanos”. Corporación Colectivo de Abogados, José Alvear Restrepo s hjemmeside.18.10.2006:

URL:http://www.colectivodeabogados.org/article.php3?id_article=765

Review of INL-administration programs in Colombia. Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs, juli 2000. U.S. Department of state's hjemmeside: <http://oig.state.gov/documents/organization/8540.pdf>

Rueda de prensa ofrecida por el alto comisionado para la paz, Luis Carlos Restrepo en la Casa de Nariño. Alto comisionado para la paz' hjemmeside 16.2.2005.
URL:
http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/noticias/2005/febrero/feb_16_05a.htm

La "Sexta División" Relaciones militares-paramilitares y la política estadounidense en Colombia". Human Right Watchs hjemmeside, 2001.
URL:http://www.hrw.org/spanish/informes/2001/sexta_division5.html#P1054244763 [lesedato september 2006]

The stakes in the presidential election in Colombia. Bogotá/Brussel: International Crisis Groups, 22/05/2002. (Latin America briefing)
URL:http://www.crisisgroup.org/library/documents/report_archive/A400660_22052002.pdf

Tougher Challenges Ahead for Colombia's Uribe. Bogotá/Brüssel: International Crisis Group, 20.10.2006 (Latin America briefing nummer 11). URL:
http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/b11_colombia_uribe_s_second_term.pdf

"Stop being the lover and become the wife" Bogotá: Colombian Commission of Jurists. 1.7.2005, Bulletin Nummer 7.
URL:www.usofficeoncolombia.com/uploads/unzipped/Archive_11200730229/ccjdemobmemo7.pdf [Adobes paginering]

Texto de la resolución 303 del ministerio del interior y justicia. Casa de Nariños hjemmeside 26.12.2004 .
URL:<http://www.presidencia.gov.co/sne/2004/diciembre/16/13162004.htm>

Updated "para-politics" list. i Plan Colombia and Beyond. Center for International Policy's hjemmeside 21.11.2006.
URL:http://www.cipcol.org/archives/cat_peace_and_conflict.htm

Uribe's Reelection: Can the EU help Colombia develop a more balanced strategy?. Bogotá/Brussel: International Crisis Group, 8.6.2006. (Latin America Report Nummer 17) URL:
http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/17_uribes_re_election.pdf

War and Drugs in Colombia. Bogotá/Brussel: International Crisis Group, 27.1.2005.
(Latin America report nummer 11) URL:
http://www.crisisgroup.org/library/documents/latin_america/11_war_and_drugs_in_colombia.pdf

Why Americans Should Care About Plan Colombia. U.S. Department of States
hjemmeside, 21.2.2001. URL: <http://www.state.gov/p/wha/rls/fs/2001/1040.htm>

Without any guarantee of the right to truth". Colombian Commission of Jurists'
hjemmeside 14.6.2005. URL:
www.usofficeoncolombia.com/uploads/application-pdf/ccjdemobmemo1.pdf
[Adobe paginering]

The World Factbook. Colombia". Central Intelligence Agency's hjemmeside, januar
2006 URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/print/co.html>

Signerte publikasjoner og bøker:

Almendra, Lorenzo (2005): *Proyectos de Ley: Justicia, verdad y reparación*. Bogota
D.C. Enheten for Justicia y paz, colombiansk påtalemyndighetenes
hjemmeside: URL:
http://www.fiscalia.gov.co/justiciapaz/Documentos/Proyectos_Ley_JusticiaPaz.pdf

Andersen, Svein S, (2003) "*Case-sutider og generalisering. Forskningsstrategi og design*". Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Aranguren, Muricio Molina (2001): *Mi confesión: Carlos Castaño revela sus secretos*.
Bogotá, La oveja Negra

Arnson, Cynthia (2005) "Introduksjon" i Arnson, Cynthia (red.): "*The Peace Process in Colombia with the Autodefensas Unidas de Colombia – AUC*" Woodrow Wilson Center Report on the Americas #13.
URL: <http://www.wilsoncenter.org/topics/pubs/PeaceProcColAUC.pdf>

Arnson, Cynthia J (2007): "The Agony of Álvaro Uribe" i *Foreign Affairs en Español*, oktober –desember 2007. (Vol. 7, Nummer 4) [Adobe Acrobat paginering].
URL: http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=107558

- Ashcroft, John, (2002): "Topic of Interest, Terrorism 2002, AUC Indictment Press Conference". USAs ambassade i Colombia hjemmeside, 24.9.2002.
URL:http://bogota.usembassy.gov/topics_of_interest/terrorism2002/toit092402.html
- Báez, Ernesto (Iván Roberto Duque Gaviria) (2004): "Discurso pronunciado por Ernesto Báez de la Serna ante el Congreso de la República". AUCs hjemmeside 28.7.2004. URL:
http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=2004&id=6891
- Berna, Don (Diego Fernando Murillo)(2005): "Verdad, justicia reparación: Venganza". AUCS hjemmeside 11.2.2005.
URL:http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=10380
- Blomberg, Wenche (2000): *Vade mecum Liten kokebok for kildehenvisninger og litteraturlisteskrivere*. Blinder: Universitetet i Oslo
- Boekle, Henning, Volker Rittberger og Wolfgang Wagner (2001): "Constructivist foreign policy theory" i *German foreign policy since unification Theorists and case studies*. Rittberger (red.). Manchester University press.
- Camilo, Rubio Pardo (2000): *Aspectos relevantes de los cultivos ilícitos en el desarrollo rural: El caso de Colombia*. Pontificia Universidad Javeriana. Seminario Internacional, Bogotá, august 2000 (Adobe Acrobats paginering)
URL: <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/rjave/paneles/rubio.pdf>
- Cañón, Luis M (2002): *El patrón: Vida y Muerte de Pablo Escobar*. Bogotá: Planeta Colombiana S.A.
- Castaño Carlos (2002a): "La verdad de las AUC ante la Comunidad Internacional y los EE.UU". AUCs hjemmeside, 9.6.2002.
URL:http://www.colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=300
- Castaño Carlos, (2002b): "La Amarga Obligación de la Autodefensa". AUCs hjemmeside, 20.9.2002.
URL:http://www.colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=329
- Castaño, Carlos (2002c): "La calumnia, lo monstruoso y falaz". AUC hjemmeside, 30.5.2002. URL:
http://www.colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=294
- Castaño, Carlos (2002d): "¿Así nos ve el mundo?" AUCs hjemmeside 6.7.2002. URL:
http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=308

- Cepeda, Fernando Ulloa (2002): "Reforma Política en Colombia" Real instituto Elcanos hjemmeside 11.10.2002. URL: <http://www.realinstitutoelcano.org/analisis/93.asp>
- Cepeda, Castro, Iván (2003): "Los paramilitares: dispositivo del modelo "democrático" de control social". Equip nizcors hjemmeside 29.9.2003. URL: <http://www.derechos.org/nizkor/colombia/doc/cepeda8.html>
- Chomsky, Noam (2005): *Qué se creen los gingos* Bogotá, Fundación para la Investigación y la Cultura
- Duncan, Gustavo (2006): *Los Señores de la Guerra: De paramilitares, mafiosos y Autodefensa en Colombia*. Planeta Colombiana S.A.
- Duncan, Gustavo (2007), "Narcotrafficking and private armies will continue to persist" i "Plan Colombia and Beyond. Center for International Policy's hjemmeside 5.9.2007. URL: <http://www.cipcol.org/?p=464> [lesedato september 2000].
- Dunne, Tim and Brian C. Schmidt (2001): "Realism". S. 141-161 i *The Globalization of World Politics*. Baylis, John & Steven Smith (red.) Oxford: University press.
- Ferman, Gunnar (2001) "Verktøy i studiet av utenrikspolitikk: Begreper, distinksjoner, illustrasjoner" s. 191-224 i *Normer og Makt: Innføring i internasjonal politikk*. Hovi, Jon og Raino Malnes (red.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Finnemore, Martha (1996): *National Interests in International Society*. Uten stedsnavn: Cornell University Press
- Giraldo, Juan Carlos Palmero (2005): *Los Rodríguez Orejuela: El Cartel de Cali y sus amigos*. Bogotá: GatoAzul.
- Gleditsch, Nils Petter (2001): "Mot et utvidet sikkerhetsbegrep?" S. 95-114 i *Normer og Makt: Innføring i internasjonal politikk*. Hovi, Jon og Raino Malnes (red.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Gómez, Jorge Pinzón (1997): *Breve Historia Económica y Política de Colombia*. Bogotá: La Rosa de los Vientos.
- González, Santiago Plazas (2006): *El Programa de Erradicación de cultivos Ilícitos Mediante Aspersión Aérea de Glifosato: Hacia la Clarificación de la política y su debate*. Bogotá: Universidad de Rosario, Bogotá
- Hasenclever, Andreas, Peter Mayer og Volker Rittberger (1997): *Theories of international regimes*. Oxford University press

- Isacson, Adam (2002): “*Peace talks with the paramilitaries: four conditions for U.S. support*”, The Center for International Policy's hjemmeside 10.12.2002. URL: <http://www.ciponline.org/colombia/02121001.htm>
- Isacson, Adam (2005a): “Failing Grades: Evaluating the Results of Plan Colombia” s. 138-154- I YALE JOURNAL OF INTERNATIONAL AFFAIRS. (Summer/fall 2005)
- Isacson, Adam, (2005). “The 2006 foreign aid outcome” i *Plan Colombia and beyond*. The Center for International Policy's hjemmeside, 9.11.2005. URL: <http://www.ciponline.org/colombia/blog/archives/000171.htm>
- Isacson, Adam (2007),”Updated "para-politics" list” i *Plan Colombia and beyond - CIP's running commentary about U.S. policy toward Colombia and Latin America, with a focus on peace, security and military issues*. The Center for International Policy's hjemmeside 24.4.2007. URL:: http://www.cipcol.org/archives/cat_peace_and_conflict.htm
- Isaza, Ramón (2004): “Texto completo de las palabras leídas por el Secretario de la Cámara de Representantes en nombre del Comandante General de las AUTODEFENSAS CAMPESINAS DEL MAGDALENA MEDIO, Ramón Isaza. AUCs hjemmeside 28.10.2004. URL: http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=Ram%F3n&id=6994
- King, Gary, Robert Kehoane og Sidney Verba (1994): *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*. Princeton University press.
- Kirk, Elizabeth E. *Evaluating information found on the Internet*. Copyright 1996. URL:<http://www.library.jhu.edu/researchhelp/general/evaluating/index.html> [Lesedato januar 2008]
- Krasner, Stephen D. (1993): “Sovereignty, Regimes, and human rights” i *Regime Theory and International Relations*. Rittberger, Volker (red.). Oxford: Clarendon press.
- Krasner, Stephen D. (1995): “Power Politics, Institutions, and Transnational Relations” s 257-279 i *Bringing Transnational Relations Back In. Non-State Actors, Domestic Structures and International Institution*. Risse-Kappen, Thomas (red.). Cambridge University press
- Lamy, Stephen L., (2001): “Contemporary mainstream approaches: neo-realism and neo-liberalism” s. 182-199 i *The Globalization of World Politics*. Baylis, John & Steven Smith (red). Oxford University press

- Leech, Garry M. (2003), *Cincuenta años de violencia*, Redes de informes de Las Américas' hjemmeside 29.6.2003. URL: <http://www.rebellion.org/plancolombia/leech290602.htm>
- Libreros, Daniel (2004): ¿Legalización o Reinserción? i *Gaceta del congreso 74/2005, Senado de la republica*. Bogotá D.C: 4.3.2005
URL:http://winaricaurte.imprenta.gov.co:7778/gacetap/gaceta.nivel_3
- Mancuso, Salvatore (2004a): “A la comunidad internacional”. AUCs hjemmeside 22.03.2004. URL: http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=4522
- Mancuso, Salvatore (2004b): ”La agenda de negociación AUC”. AUCs hjemmeside 25.5.2004. URL: http://colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=5734
- Mancuso, Salvatore (2004c): “Discurso de Salvatore Mancuso ante el Congreso de la República”. AUCs hjemmeside 28.7.2004URL: http://www.colombialibre.net/detalle_col.php?banner=1&id=6839
- Mancuso, Salvatore (2004d): “Adiós a las Armas - el camino hacia a la paz, en medio de mis tribulaciones”. AUCs hjemmeside, 10.12.2004 .
URL:http://www.colombialibre.org/detalle_col.php?banner=1&id=9253
[lesedato juni 2007]
- Martínez, Glenda Osorio (2004): *Salvatore Mancuso su vida* [kapitel 10, Adobe Acrobat paginering]. Bogotá: Editorial Norma [lastet ned fra Mancusos hjemmeside kapitel 10]. URL: http://www.salvatoremancuso.com/libro_sm.php
[lesedato juni 2007].
- Mikkelsen, Britha (1995): “Semi-structured Interviews and Question”. i *Methods for Development Work and Research: A Guide for Practitioners*. Sage Publication
- Murillo, Mario A. (2005): *Colombia and the United States, War Unrest and Destabilization*. New York: Seven stories press, 2005.
- Nieto, Rafael (2006):“Confesiones y verdades” i *Semana* 18.11.2006:
URL:http://www.semana.com/wf_InfoArticulo.aspx?IdArt=98355
- Nixon, Richard (1972): “Statement About the Drug Abuse office and Treatment Act of 1972”. The American Presidency projects hjemmeside 21.3.1972.URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=3782>
- Pardo, Rafael Rueda (2004a), Informe presentado por el senador, Rafael Pardo, sobre la audiencia pública de concertación social para superar el fenómeno paramilitarismo. Alto comisionado para la paz' hjemmeside 31.4.2004.

URL:http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/noticias/2004/marzo/mar_3_1_04.htm

- Parody, Nina (2005). "Lo que aclara no redundo" i *El Espectador* 20-26.3.2005. Opinión 4A paz
- Powell, Colin L. (2001): "Designation of the AUC as a Foreign Terrorist Organization. U.S. Department of States hjemmeside 10.9.2001. URL:<http://www.state.gov/secretary/former/powell/remarks/2001/4852.htm>
- Palacio Marco (2003): "Un país sin clase gobernante". s. 33-34 i *El conflicto, callejón con salida*. Bogotá: United Nations Development Program.
- Ramirez, Martha Lucía (2003): "Política de defensa y seguridad democrática" s.174-178 i *El conflicto, callejón con salida*. Bogotá: United Nations Development Program.
- Risse, Thomas, Kathryn Sikkink (1999): "The socialization of human rights norms" i *The power of Human Rights: International Norms and Domestic change*. (Risse, Thomas, Stephen C. Ropp, and Kathryn Sikkink (Red.). Cambridge: Cambridge University press.
- Risse, Thomas og Stephen C. Ropp (1999): "International human rights norms and domestic change: Conclusion" i *The power of Human Rights: International Norms and Domestic change*. (Risse, Thomas, Stephen C. Ropp, and Kathryn Sikkink (Red.). Cambridge: Cambridge University press.
- Restrepo, Luis Carlos (2004): "Palabras del alto comisionado para la paz en Tierralta, Córdoba". Tierralta, Córdoba. Colombias ambassade i nederlands hjemmeside, 1.7.2004. URL: www.colombiaemb.nl/documents/palabrascomisionadopazinstalacionnegociacionesautodefensas.doc
- Robinson, Stuart P, "Internasjonal politisk teori" s. 321 – 354 i *Normer og Makt: Innføring i internasjonal politikk*. Hovi, Jon og Raino Malnes (red.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Romero, Mauricio (2004): "Negociación con los paramilitares: ¿un campo minado o un camino hacia la paz?" London: Conciliation Resources' hjemmeside, uten dato. URL: <http://www.c-r.org/our-work/accord/colombia/spanish/negociacion-paramilitares.php> [lesedato april 2006]
- Rubin, Herbert J., Irene S. Rubin (2005): *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. California-London-New Delhi: Sage publication

- Sarmiento, Lobardo Anzola, (2005) "Malestar social y política pública 2001-2004" s. 35-45 i *Revista Foro*. Bogotá: Fundación Foro Nacional por Colombia. (Nummer 52, februar 2005).
- Storrs, Larry og Connie Veillette (2003): "Andean Regional Initiative (ARI): FY2003 Supplemental and FY2004 Assistance for Colombia and Neighbors" Congressional Research Service, The Library of Congress, Oppdatert 27.8.2003. URL: <http://fpc.state.gov/documents/organization/24044.pdf> [lesedato juni 2007]
- Suarez, Alfredo Rangel (2004): "Dilemas Estratégicos" i *El Tiempo* 8.10.2004, opinión 1-7.
- Teófilo, Vásquez (2005): "La guerra de Uribe: En cuidados intensivos" s. 5-11 i *Cien Día*". Bogotá: Centro de Investigación y Educación Popular (número 56. januar –juni 2005).
- Thagaard, Tove (1998): *Systematikk og innlevelse*. Bergen-Sandviken: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Uribe, Álvaro Veléz (2005): "Uribe explica la ley". Alto Comisionado para la Paz' hjemmeside, 05/07/2005. URL: http://www.altocomisionadoparalapaz.gov.co/noticias/2005/julio/jul_05_05.htm
- Vaicius, Ingrid and Adam Isacson (2003): "The "War on Drugs" meets the "War on Terror". International Policy Report. Center for international policys hjemmeside februar 2003. URL: <http://www.ciponline.org/colombia/0302ipr.htm> [lesedato januar 2006]
- Valencia, León (2005): "Pacificación en el norte y guerra en el sur" S.3-8 i *Revista Foro*. Bogotá: Fundación Foro Nacional por Colombia. (Nummer 52, februar 2005).
- Valencia, León Agudelo (2007): "Paramilitares y políticos" i *Arcanos*. Bogotá: Corporación nuevo arco iris, (Informe Especial nummer 3. 13.3.2007). URL: http://www.nuevoarcoiris.org.co/local/Arca_En_pdf.pdf
- Walsh, John M, (2007): "Connecting the Dots. ONDCP's (Reluctant) Update on Cocaine Price and Purity. Washington Office on Latin Americas hjemmeside, 22.4.2007. [Adobe Acrobat paginering]. URL: <http://wola.org/media/Connecting%20the%20Dots%204-23-2007.pdf>
- Villarraga, Álvaro Sarmiento (2005): "La Política de gobierno Uribe frente al tema de la paz" . S.9-22 i *Revista Foro*. Bogotá: Fundación Foro Nacional por Colombia. (Nummer 52, februar 2005).

Wood, William 1a (2005) "The Role of third parties and issues for the international community" s. 44-56 i *The Peace Process in Colombia with the Autodefensas Unidas de Colombia – AUC*. Arnson, Cynthia (red.) (2005). Woodrow Wilson Center Report on the Americas. (nummer 13).
URL:<http://www.wilsoncenter.org/topics/pubs/PeaceProcColAUC.pdf>

Wood, William (2005), "Comments on the Peace and Justice Law by U.S. Ambassador to Colombia William Wood". USAs ambassades i Bogotá hjemmeside 24/06/2005. URL: <http://bogota.usembassy.gov/wwwsw57.shtml> [lesedato 21.07.2006]

Yin, Robert (1994): *Case Study Research: Design and Methods*. California-London-New Dehli. Sage publication

Østerud Øyvind (2001) "Makt og maktbruk i internasjonal politikk" s. 157 – 189 i i *Normer og Makt: Innføring i internasjonal politikk*. Hovi, Jon og Raino Malnes (red.). Oslo: Abstrakt Forlag.

Intervjuer:

Acosta, Daniel. Funksjonær i Misión de apoyo de paz/Organización de estados americanos. OAS/MAPPs kontorer, Bogotá 12.12.2006.

Capachoe, Blanca Niño: Jurist og sekretær for Senator Cristo. Jevnlige møter august – desember 2005

Cepeda, Iván Castro. Coordinador del Movimiento Nacional de Víctimas de Crímenes de Estado. Bogotá, juli 2006

Domínguez, Luis Carlos. Advokat og aktivist i Colombias kommunistiske parti, Bogotá september 2006

Galán, Franciso (ELNs talsmann i forhandlinger med regjeringen). Casa de Paz, Medellín 12.09.2006

Crandall Russel. Associated Professor of Political Science Davidson College, Forfatter av boken *driven by drugs*. Centro de estudios y observatorio de drogas y delitos kontorer, Bogotá, 14.12.2006

Jerez, César, kordinator i prensa rural og La asociación Campesina del Valle del Rio Cimitarra. Valladolid, Spania 5.2.2008.

López, Hugo López. Oberst i Batallón Antinarcotika, San Jose de Guaviare. San Jose de Guaviare 15.10.2006 2006

Lozano, Carlos. Redaktør i avisen Voz. Partido Comunistas lokaler, Bogotá 6.6. 2006

Mason, Dr. Ann. Executive Director Commission for Educational Exchange between the United States of America and Colombia. Commission Fullbrights kontor, Bogotá, 14.12.2006

Miraglia, Alessandra. Tidligere praktikant i Center for International policy, Valledolid Spania, 8.2.2008

Rosero, Juan Martin Balcazar. Leder i Fundación para la comunicación popular (FUNCOP) Popayán, Cauca. Popayán, 09.09.06

Sicard, Robert León. Coordinador “Casa de los Derechos” Defensor del Pueblo. Cudinamarca Soacha. Defensor del Pueblos kontor i Soacha, 12.8.2006.

Suarez, Carolina. Researcher i Fundacion Social. Fundación Socials kontor, Bogotá 12.12.2006

Thoumi, Francisco Professor of Economics and the Director of the Research and Monitoring Center on Drugs and Crime. Centro de estudios y observatorio de drogas y delitos kontor, Bogotá, 13.12.2006

Velasco, Luis Fernando Chaves. Senator Partido Liberal. Velascos kontor, Bogotá, 29.8.2006

Win, Alexander. Representant for Ametec S.A. XXVI. Feria internacional de Bogotá Exposición industrial 2006, 15.10.2006

Seminarer:

Thoumi, Francisco. Foredraget “Impacto del narcotráfico en la democracia colombiano” på seminaret *Democracia, narcotráfico y paramilitarismo*, Medellín september 2006

